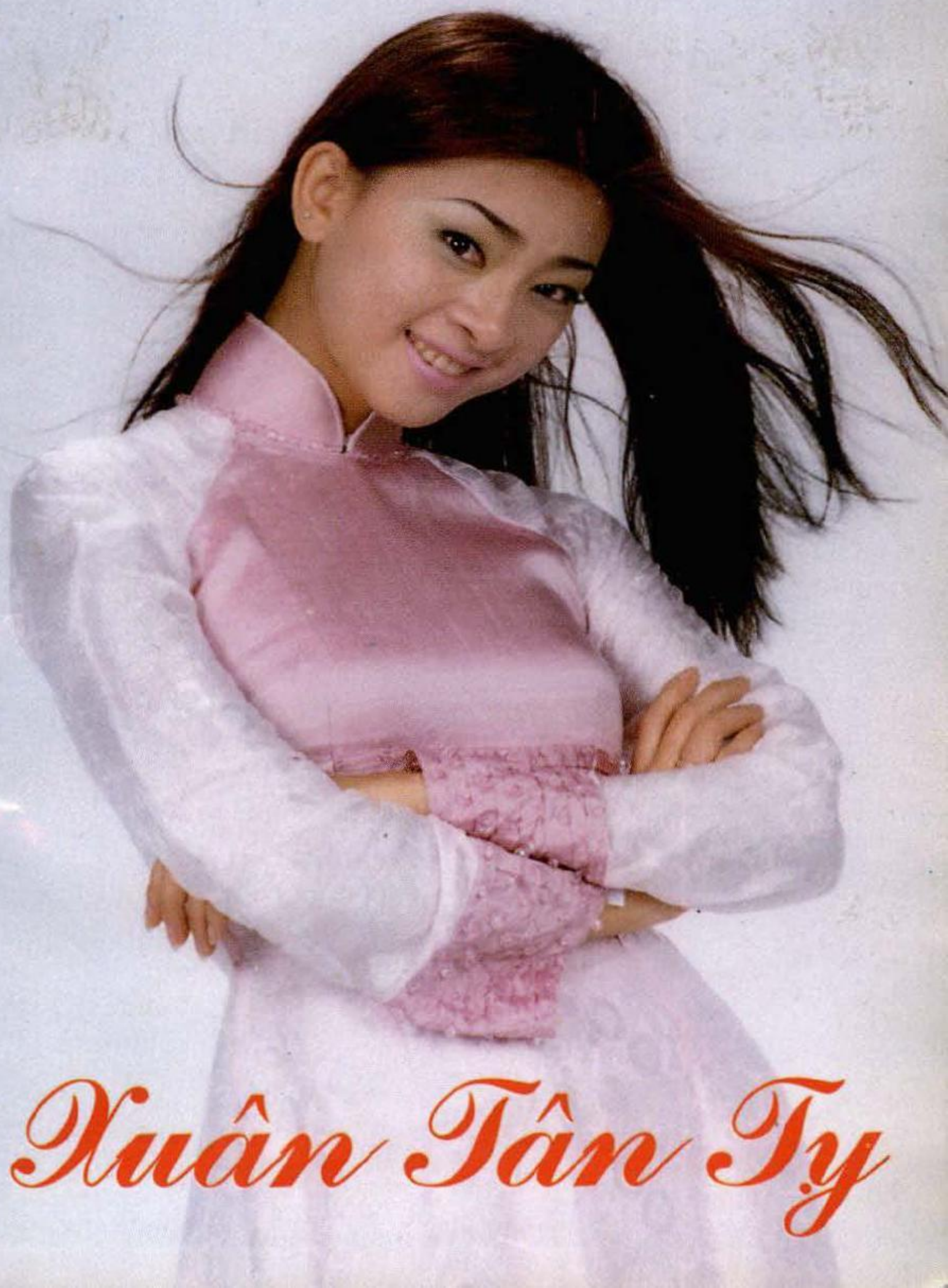

Kiến thức 177 gia đình

Phụ san báo Nông Nghiệp VN

Xuân Tân Ty

XÍ NGHIỆP LIÊN DOANH VIETSOVPETRO

- TRỤ SỞ CHÍNH: 105 LÊ LỢI - THÀNH PHỐ VŨNG TÀU
- ĐT: (84)-64-839871 - 839872 • FAX: (84)-64-839857

VIETSOVPETRO - Liên doanh giữa Việt Nam và Liên bang Nga - được Nhà nước Việt Nam phong tặng danh hiệu Đơn vị Anh hùng Lao động.

Ngày thành lập:
19-6-1981.

Vùng hoạt động là 3 mỏ: Bạch Hổ, Rồng, Đại Hùng.

Sản lượng dầu thô khai thác từ năm 1986 đến năm 2000 đạt 88 triệu tấn.

Cung cấp khí vào bờ từ năm 1995 đến năm 2000 đạt 5 tỷ mét khối.

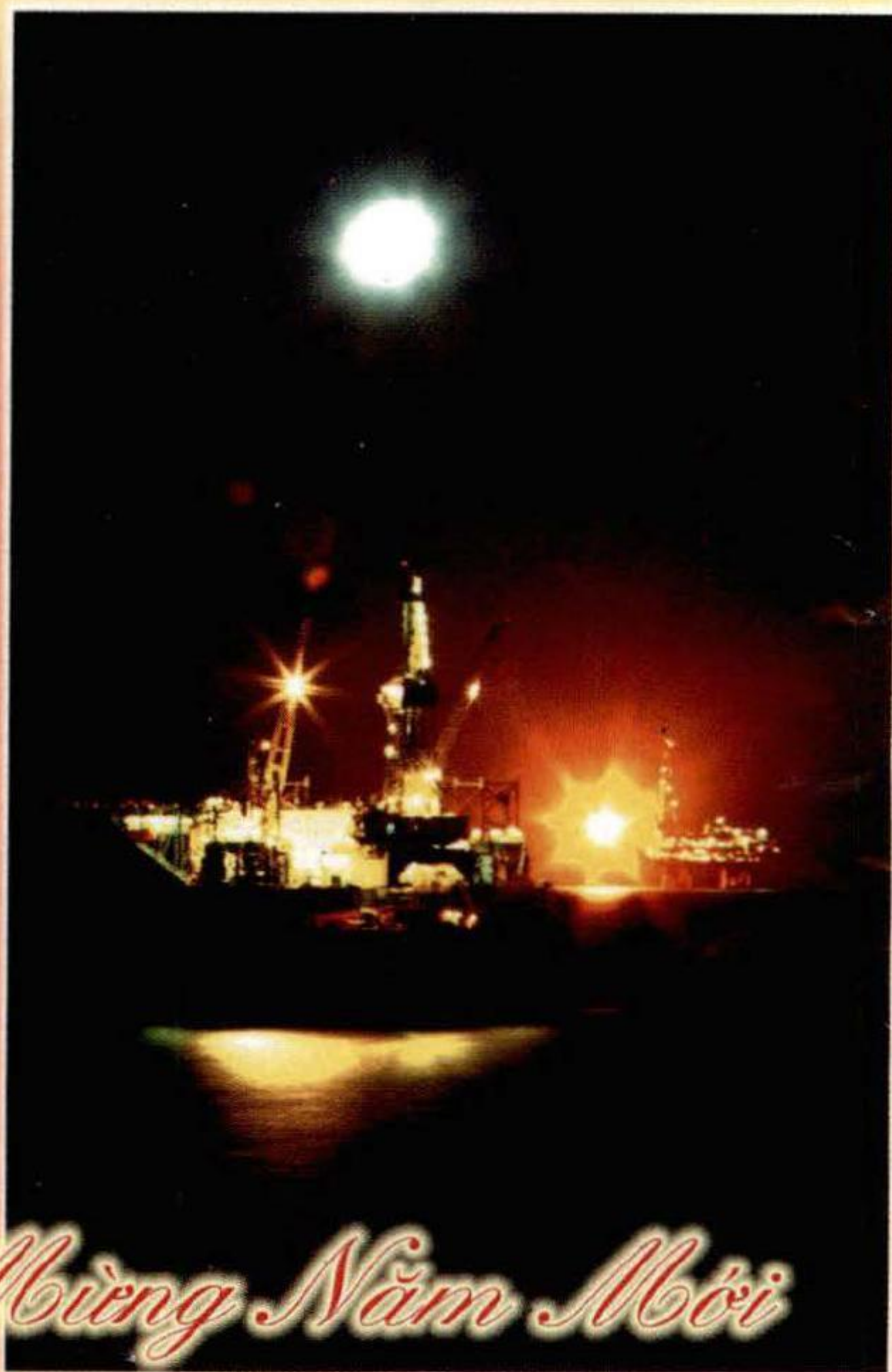
Nhân dịp Xuân Tân Ty 2001, tập thể Lao động Quốc tế Vietsovpetro kính chúc bạn đọc Kiến thư gia đình:

Năm mới

An Khang

Thịnh Dượng

Chúc Mừng Năm Mới

Chúc mừng năm mới

Xuân 2001

TRẦN ĐỨC LƯƠNG

Chủ tịch

Quốc gia Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Việt Nam

Chúc mừng năm mới

Xuân 2001

Lê Huy Ngọ

Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp – PTNT

Kiến thức gia đình

Phụ san báo NN Việt Nam
Ra hàng tháng vào ngày 8-18-28

- Tổng biên tập: LÊ NAM SƠN ● Trình bày - Mỹ thuật: TRUNG DŨNG
- GPXB số 2508/BC-GPXB cấp ngày 10-9-1994 và 2620/BC ngày 13-09-1996 của Bộ Văn hóa - Thông tin ● Sắp chữ điện tử tại Tòa soạn KTGD ● Chế bản và in tại Nhà in Báo NHÂN DÂN TP. HỒ CHÍ MINH
- TRỤ SỞ: - TP Hồ Chí Minh: 58 Nguyễn Bình Khiêm, quận 1 * Tel: 8299791 * Fax: 84.8.8241341 * Email: ktgd@hcm.vnn.vn - Hà Nội: 14 Ngô Quyền * Tel: 8250174 - 8256492 * Fax: 84.8.8252923 * Email: baonnvn@ipt.vn - Văn phòng miền Trung- Tây Nguyên: 5 Tháp Bà, TP. Nha Trang * Tel: 058-831022 - Văn phòng đại diện ĐBSCL: 49 Lý Tự Trọng, TP Cần Thơ * Tel: 071-835431 ● Thư và bài xin gửi về: 58 Nguyễn Bình Khiêm, Quận 1, TP Hồ Chí Minh, Email: ktgd@hcm.vnn.vn.

ĐỌC TRONG SỐ NÀY

● Lời chúc ngày tết **Tạ Duy Anh 4** ● Ngày tết trao đổi với bạn đọc **Thương Việt 14** ● Gánh hàng rong và cái sạp chợ **Thái Nguyên Bạch Liên 16** ● *Một ghi chép từ Đài Loan*: Lấy chồng xứ người **Nguyễn Hoài Hương 18** ● Ngày xuân đọc

► *Đi và viết: Về Yên Thế*

Lưu Trọng Văn 6

mấy vần thơ cổ kim về hoa mai **Trần Trọng Trí 23** ● Trò chuyện với người tuổi Hợi làm nghề nuôi rắn độc **Nguyễn Lê 25** ● Kỷ lục những nhân vật siêu giàu **Ngân Anh 28** ● Những con chim và cá chiếm kỷ lục Guinness **Thùy Trang 36** ● Elizabeth Taylor và Richard Burton - mối tình dữ dội trong lịch sử Hollywood **Trung Dũng 38** ● Nỗi lòng bạn đọc **Phạm Thị Hằng 42** ● *Chuyện lạ về y học*: Những đứa bé ky ánh nắng mặt trời **Xuân Chính 47** ● Những "sự cố" nổi bật năm 2000 **Hoàng Dũng 50** ● Vẫn vợ

chuyện vợ chồng cãi nhau ngày tết **Vi Hằng 52** ● Đi qua những mùa cau **Hà Nguyễn Huyền 57** ● Tác động của thiên nhiên và hoa kiểng đối với hạnh phúc con người **Huỳnh Văn Nguyệt 61** ● Một số thức ăn đặc sản của các dân tộc **Hồ Tay 66** ● Tại sao Vua Bếp có hai ông mà chỉ có một bà? **Hồ Tay 66** ● *Tiểu phẩm vui*: Cho chữ thiếu **Phạm Thị Ngọc Anh 68** ● *Năm Ty kể chuyện*: Thần đồng Lê Quý Đôn và bài thơ "rắn" **Bùi Hải Bình 70** ● Năm mới cầu chúc cho chữ tín **Thuận Lý 72** ● Giao "tay hòm chìa khóa" cho vợ **Yên Định 75** ● *Tùy bút ở làng*: Kẹo mận **Nguyễn Khải Hưng 78** ● Ngôn ngữ tiếng

► *Người mẫu Ngô Thanh Vân: Sắc đẹp & trí tuệ*

Trung Dũng 31

Phần đầu trở thành người bạn tâm đắc của bạn đọc

Do quy định của Bộ Văn hóa Thông tin, phụ san không được ra ấn phẩm Xuân, tăng trang, tăng giá, nên phụ san Kiến thức gia đình Xuân Tân Ty vẫn giữ nguyên số trang và giá bình thường. Tuy nhiên, Ban biên tập vẫn cố gắng gửi đến bạn đọc một tập báo Xuân với nội dung chọn lọc, phong phú, chất lượng vượt trội các số trong năm. Mong rằng Kiến thức gia đình sẽ là một người bạn tâm đắc, thú vị đối với bạn đọc trong những ngày Xuân.

Để đáp ứng một nội dung đặc biệt, chúng tôi đã tạm gác lại trong số này một số bài thường xuyên như: "Chuyện tình bí mật của Từ Hy", các trang "Cha mẹ nói với con" và "Con nói với cha mẹ"...

Trước thềm năm mới Tân Ty, Ban biên tập kính chúc bạn đọc và gia quyến một năm nhiều thành công và hạnh phúc. Kiến thức gia đình xin hứa cố gắng năm mới sẽ nỗ lực hơn nữa để phục vụ bạn đọc.

BAN BIÊN TẬP KTGD

► Đời sống âm nhạc năm 2000: Ca khúc được ưa thích: Nhìn gần - nghe xa

Lê Thiếu Nhơn 34

cười **Nguyễn Phúc Liêm 84** • Để đọc ngay tết: Duyên phận hay "một sự nhầm lẫn động trời" **Thái**

Nguyễn Bạch Liên 90 • Năm rắn nói chuyện rắn: Các loài rắn độc thường gặp ở nước ta **Nguyễn Nhân Thống 92** • Những bí ẩn hấp dẫn của gã ẩn sĩ phiêu bạt **Hoàng Đạo 96** • Lễ hội rắn ở làng rắn **Thế Mạc 99**.

Và một số chuyên mục thường xuyên.

► Truyện ngắn: Thoát chết

Đào Sỹ Quang 44

Vừa mới buổi chiều 30 còn đòi nợ nhau tí mù, còn đá thúng đá mẹt vì con chó con lợn, còn cạnh khoe chửi đồng do chia thịt chia cá không đều. Thậm chí không ít vụ xô sát ở mức các chi họ "dàn quân" chỉ vì những ầm ức suốt cả năm dồn lại. Thế rồi chỉ sau vài tiếng đồng hồ, không chỉ trời đất mà tất cả vạn vật đều đổi khác. Một sinh lực nào đó vừa được mở ra từ mọi ngóc ngách. Những gì của năm cũ coi như đã được khóa sổ để trang mới với những dự cảm tốt đẹp bắt đầu. Không một chút "ngượng mồm", chính những người vừa nguyên rủa nhau lại cung kính nâng nhau lên bằng những lời vừa văn hoa, quen thuộc đến sáo mòn mà vẫn thực sự truyền sức sống, sự ấm áp, niềm hỉ hả.

Mỗi dân tộc có một kho tàng

những lời chúc. Với người Việt Nam, lời chúc thông thường và lời chúc đầu năm là hai biểu hiện khác nhau về mặt văn hóa. Lời chúc thông thường, ngày thường là ứng xử đặc biệt (đa số chào mà không quen chúc). Trong khi đó lời chúc đầu năm lại trở thành ứng xử thông thường, trở thành thứ quà tặng không hạn chế nhưng không thể thiếu. Đến hẹn, mỗi năm một lần, thế nào cũng phải chúc nhau một câu (dù trước đó cả trăm ngàn người đã nói y hệt, dù năm nào cũng vẫn chỉ nội dung ấy). Sự nhiều khê, rườm rà về mặt hình thức và không ít lời chúc nhạt nhẽo về nội dung, có cái cứ gì để tồn tại và được thừa nhận? Trước hết xin dẫn ra đây vài lời chúc điển hình.

- Tết năm sớm, thay mặt gia đình sang mừng tuổi các cụ, các ông, các bà, các bác, các cháu... thêm một tuổi

mới dồi dào sức khỏe, làm ăn tấn tới, bằng năm bằng mười năm ngoái.

- Gội là đầu năm để xin có lời chúc các cụ, ông bà, các anh, các chị năm mới nhiều tài nhiều lộc, cầu được ước thấy, mỗi tuổi mỗi khỏe ra, trẻ lại...

- Xuân sớm đầu năm mừng một, chả biết nói gì chỉ xin chúc các cụ, các ông các bà, các anh các chị mỗi tuổi mỗi phúc lộc, thóc lúa đầy nhà, lợn gà đầy chuồng...

Đại để chỉ khác nhau cách vào đầu, còn lại nội dung chỉ là sự hoán vị, thay đổi chút ít lời cầu mong phúc, lộc, thọ, Khang, Ninh. Gia chủ cũng sẽ đáp lại với nội dung được chúc nhưng cố dùng từ khác đi. Nhưng vấn đề ở đây không phải là nội dung lời chúc (lời chúc trở thành cái cớ) mà qua đó cả hai bên đều cảm nhận được thông điệp ngầm "*Mọi thứ của năm cũ coi như xí xóa*". Xí xóa xích mích, xí xóa những điều hiểu lầm... để cùng nhau làm lại, bắt đầu từ ngày đầu năm (ngày tết là cơ hội tuyệt vời để xin lỗi nhau mà không sợ bị coi là hạ mình).

Nội dung *xí xóa* có thể chỉ là một phần, nhưng là phần chủ yếu. Hằng ngày sống với nhau trong làng (nhỏ hơn là xóm, ngõ) có không biết bao nhiêu yếu tố dẫn đến sự va quệt về mặt quyền lợi, tình cảm, làm cho nhau mất lòng, tự ái rồi đến giận nhau, thù nhau. Là vì sống trong làng không ai tách riêng ra khỏi mọi ảnh hưởng. Thêm vào đó có cả sự tị hiềm, ghen ăn tức ở. Điều này khiến người ta phải thích nghi với kiểu ứng xử "*hai mặt*" để dung hòa các mối quan hệ vốn rất phức tạp. Từ cao nhất là với trời, đến vua quan; gần gũi hơn là với anh em, láng giềng. Để đề cao

anh em thì "*một giọt máu đào hơn ao nước lã*", "*Máu chảy đến đâu, ruồi bâu đến đấy*"; "*Khôn ngoan đối đáp người ngoài*", "*Khôn thì ăn người*"... Nhưng cũng có lúc phải làm "đẹp lòng" láng giềng thì đã có "*Bán anh em xa, mua láng giềng gần*", "*Nhiều điều phú lấy giá gương*"... Đặc biệt tính đối lập rõ nhất trong ứng xử với miếng ăn. Ai cũng bảo: "*Vị tình không ai vị thực*", "*Lời chào cao hơn mâm cỗ*", "*Miếng ăn là miếng nhục*". Nhưng có việc lớn, việc bé gì mà không được quyết định trong bữa chén? Thiếu cỗ bàn là hỏng việc, là bị dè bủ, từ mặt. "*Vô lễ bất thực*".

Tính hai mặt đối lập trong ứng xử như vậy được thừa nhận như một kiểu khôn ngoan đi tìm cho mình cái có lợi nhất. Vì thế cứ nửa đùa, nửa thật lại ăn tiền! Đôi khi chỉ cần thiếu một câu "*Tôi đùa đấy mà*" có thể xảy ra án mạng.

Nhưng tất cả sự khôn khéo trên chỉ dung hòa được trong từng mối quan hệ cụ thể, trong một thời gian nào đó có tính chất cục bộ. Để có một cơ hội "*hòa cả làng*", phải chờ đến dịp tết. Về mặt tự nhiên, tết nằm vào mùa xuân, mùa sinh sôi, phát triển, mùa của hưng phấn khiến người ta dễ hòa nhập, tha thứ, bao dung. Về mặt văn hóa, tết là ngày lễ lớn nhất có sự tham gia của trời đất, tổ tiên, con người có nhu cầu tẩy rửa, "*tống cựu nghinh tân*", để cảm nhận sự sống lại". Về thực chất không có thời điểm nào diễn ra nhiều hoạt động tinh thần, đa số hướng tới sự kính cẩn, thiêng liêng, cái đẹp... như dịp tết.

(Xem tiếp trang 13)

Về Yên Thế

LƯU TRỌNG VÂN

Làng Đồi Cháy - Nhã Nam.

Tuổi thơ khi đọc:
“Rét Thái Nguyên rét về Yên
Thế

Gió qua rừng đèo Khế gió sang”

tôi nồn nao lắm. Lớn lên cái nồn nao một vùng đất, một vùng rét vẫn còn đeo đuổi tôi. Cho đến hôm nay ngày tận của Thiên niên kỷ thứ II, ngày cùng của Thế kỷ 20 thấy gió mùa dù chỉ lờn vờn, cơn nồn nao trời dậy giục tôi lên đường. Qua sông Cầu Bắc Ninh rồi sông Thương Bắc Giang, vào đất Yên Thế. Sau khi lạy ba lạy trước tượng cụ Đề Thám uy nghi, tôi xin phép cụ được rong ruổi khắp vùng đồi chiến khu của cụ đi đón cái rét từ Thái Nguyên theo đèo Khế sang. Trời ọ, trời không thương tôi, nắng hừng, cái nóng cứ rần rần dâng lên như cao trào một bản giao hưởng trưa hạ, thôi thì rét chẳng về, hoặc là rét đã bị chặn lại ngang đèo Khế - con đèo mà dân Yên Thế nói: “Giờ đổ ai qua được, trừ lâm tặc”, tôi đành để tiu nghỉu cái hồn thơ

của Tố Hữu thuở 50 năm trước, mà chuyển hệ tìm về Đồi Cháy Nhã Nam thăm nơi ẩn dật của nhà văn Nguyễn Hồng.

Lần đầu tiên tôi gặp nhà văn Nguyễn Hồng là mùa đông năm 1972, tuyết ào ào rơi buốt giá Mátxcova - thủ đô nước Nga. Nhà văn ăn mặc lôi thôi trông như một gã hành khất vai đeo bị cỡi rử tôi đi kiếm chỗ uống rượu. Tôi đưa Nguyễn Hồng vào một quán nhỏ xập xệ, gọi mấy cái xúc xích rẻ tiền. Còn rượu? Nhà văn xua tay: “*Tao có rượu rồi!*” Ông rút từ bị cỡi ra một chai rượu trắng nút là khoanh lá chuối khô. Nhắm xúc xích, tác giả của “*Bỉ vớ*”, của “*Thời thơ ấu*” ù ù uống rượu. Nước mắt, nước mũi rùng rùng dính lớp nhớp cả chòm râu dài. Trong cơn là đà mà cửa kính đóng đầy cầu ghét, băng Nguyễn Hồng kể tôi nghe chuyện thuở nào nào ông cùng nhà văn Nguyễn Tuân, nhà văn Vũ Trọng Phụng và cha tôi đi nghe hát ca trù cô

đầu ở phố Khâm Thiên Hà Nội. Lần nào nghe hát không tiền cha tôi cũng bị phân công “nằm đi vắng”. Tôi hỏi: “Sao lại nằm đi vắng há chú?”. Nguyên Hồng vuốt vuốt râu hớp bổ sung một ly rượu quốc lủi mang từ Nhà Nam Yên Thế cách Mátxcova hơn 10.000 cây số, rồi cười khê khê: “Tức là bố mày phải nằm lại ở quán “thế... chân”, tụi tao tòà đi các nhà xuất bản hoặc gõ cửa các mạnh thường quân kiếm tiền trả cho chủ quán cô đầu để chuộc bố mày về”. Tôi lại hỏi: “Tại sao là bố cháu mà không phải ai khác?” – “Vì bố mày là con nai vàng ngơ ngác, ai chứa mặc kệ cú thế mà ngâm thơ... chú để ông Nguyễn Tuân ở lại đấy à, nhà chủ với đào hát nói cạnh nói khoe “ối giờ cái bọn nhà văn mặc comple oách vậy mà chẳng có một xu” thế nào ông Tuân cũng nổi cơn chửi mắng om xòm, lần sau ai người ta cho nghe hát... chịu?”. Tôi lại hỏi: “Chú cũng hiền lắm chứ, sao chú không bị nằm đi vắng?” – “Nằm đi vắng mà không có rượu tao chịu sao nổi”....

Tôi dùng mô tô ở một quán nước bên con đường đất đầy bụi là bụi: – “Em chủ quán ơi, nhà ông Nguyễn Hồng chỗ nào đấy nhỉ?” – “Ở xa Quảng Tiến, ông anh cứ đi vài dặm nữa, thấy cây cầu, rẽ vào. Ở Yên Thế này hỏi nhà ông Nguyễn Hồng ai chả biết”. Tôi nổ máy, miệng lẩm bẩm: “Hừ, được rồi, thử xem, làm gì có cái chuyện cả một huyện Yên Thế to và nhiều dân đến thế mà ai ai cũng biết ông nhà văn”. Tôi hỏi ông kéo xe bò rơm: “Bác ơi, nhà của nhà văn Nguyễn Hồng ở đâu?” – “Cậu điên há? Ông ấy chết lâu rồi!” –

“Tôi hỏi để đến thăm nhà của ông ấy à?” – “Chắc cậu ở nơi khác tới?” – “Sao bác hỏi thế?” – “Bởi người ở vùng này chẳng ai phải hỏi nhà của nhà văn Nguyễn Hồng ở đâu cả?”. Thấy một đám trai tráng đang nhậu, hừ người già có thể ai cũng biết, bảo đảm lũ trai tráng rất ít quan tâm tới côi về, côi vắng, Tôi giả bộ lơ ngơ hỏi: “Ở Nhà Nam này có tiệm phở Nguyễn Hồng không nhé?” Một gã trai mặt có vẻ ngẫu nhất nhè cây tăm tre ra khỏi miệng: “Bố ơi, làm gì có phở Nguyễn Hồng, chỉ có trường Nguyễn Hồng thôi”. Thấy một

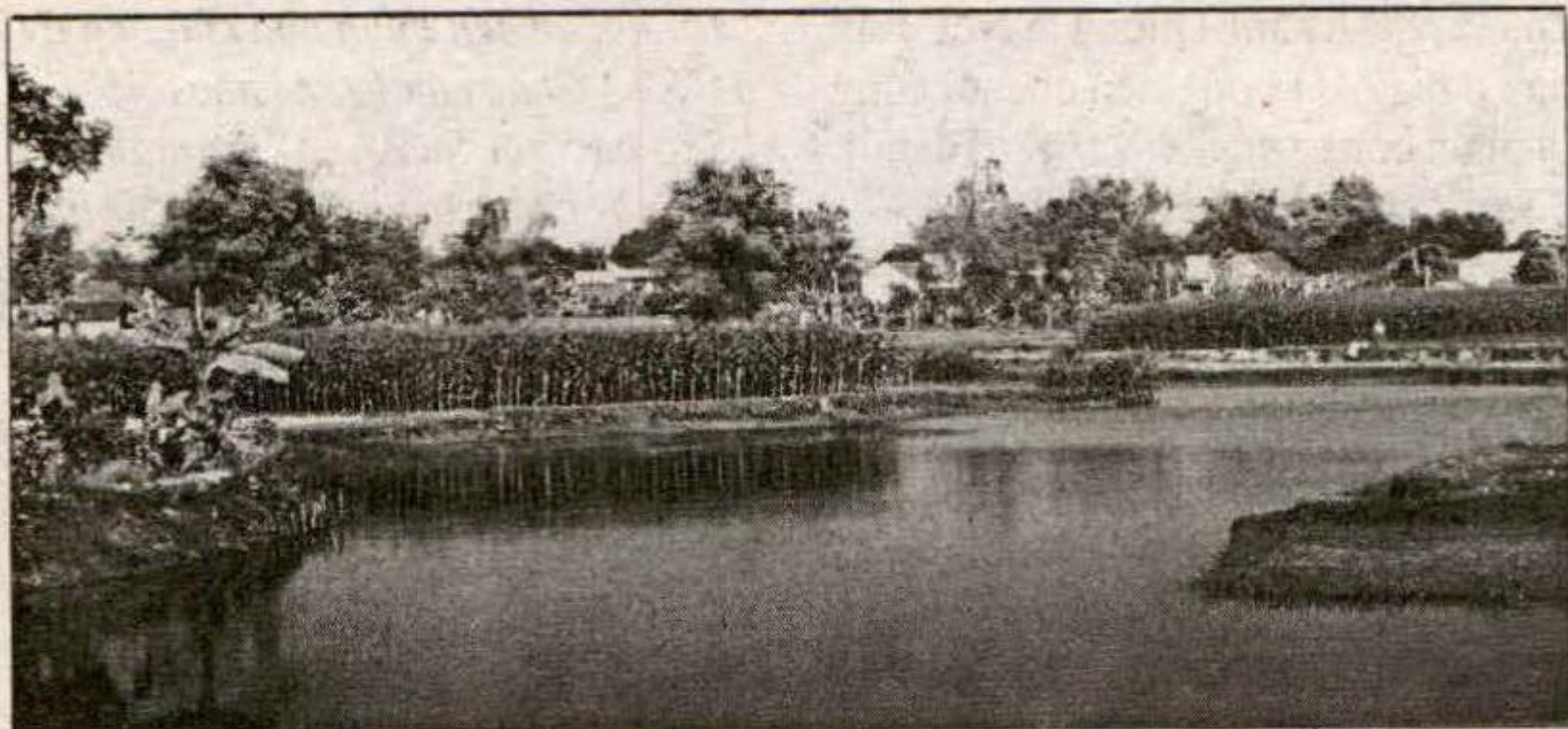

Nhà văn Nguyễn Hồng.

lũ trẻ nít quàng khăn đỏ tôi hỏi: “Các cháu có biết nhà ông Nguyễn Hồng ở đâu không?” Lũ trẻ đồng thanh: “Ở Nhà Nam”. Tôi lại hỏi: “Ông Nguyễn Hồng bán bún ốc há?” Cả lũ cười toáng rồi đồng thanh: “Ông Nguyễn Hồng viết văn”. Rồi, chị bán nước nói đúng. Tôi - thua.

Đôi trung du ở Nhà Nam đẹp quá, đất đỏ đỏ, lác đác vài cây giẻ, những đồng rơm, rào thưa, mái rạ và dòng suối nhỏ nước vắt trong. Anh Nguyễn Giang, con trai thứ hai của nhà văn

Suối Cầu Đen nơi Nguyễn Hồng gánh nước.

Nguyễn Hồng chỉ tôi xem cây khế, cây vải, cây mít rồi bảo: “Bố tôi trồng cả đấy”. Anh kể: “Cuối năm 1946 gia đình tôi về Đồi Cháy Nhà Nam Yên Thế này cùng với Ngô Tất Tố, Nguyễn Đình Thi, Kim Lân... Chính nhạc sĩ Đỗ Nhuận cưới vợ ở cái sân này. Chính góc kia kê cái giường nhà văn Nguyễn Huy Tưởng nằm, góc kia nhà văn Nguyễn Đình Thi nằm. Cái bàn ở cửa sổ kia nơi Nguyễn Huy Tưởng viết “Sống mãi với thủ đô” đấy. Sau này Nguyễn Huy Tưởng viết “Lũy Hoa” cũng ở cái bàn ấy. Cũng chính ở đây Nguyễn Đình Thi sáng tác bài hát “Người Hà Nội”. Sau năm 1954 tất cả về lại thủ đô, sau đó, ít lâu duy nhất có bố tôi quay lại sống ở Đồi Cháy”.

Tôi không hỏi vì sao nhà văn Nguyễn Hồng lại bỏ thủ đô về sống làng quê ẩn dật, bởi vì tôi không muốn đụng tới một trang buồn trong lịch sử văn học nước mình hơn 40 năm trước khi mà những quan niệm nhân văn, những đột phá tư tưởng, nhân cách nảy sinh khác biệt nhau, giữa chính những người thuở kháng chiến cùng chung chiến hào. Tôi lơ hời qua việc khác:

- Anh Giang này thế cụ ông lấy cụ bà lúc nào?

Nguyễn Giang: Chú uống rượu với tôi đã! Uống đi! Uống tượng trưng thôi mà. Rượu do nhà làm đấy. Bố tôi ở Hải Phòng, sau khi đã có “Bí vợ”, rồi đi tù, bị tổng về quê Nam Định để quản thúc, thì gặp mẹ tôi - bà Vũ Thị Mùi. Các cụ thích nhau, yêu nhau thế nào tôi chả biết. Nhưng khi ở với nhau thì cứ như bát nước dầy.

- Bố mẹ anh đặt tên các con thế nào?

Nguyễn Giang: Bố tôi là Hồng, cụ đặt các con là Hà, Giang, Sơn, Nhà Nam, Yên Thế...

- Hình như trong nhà không có người con nào nối nghiệp văn chương của bố?

Nguyễn Giang: Tôi sinh năm 1947, mẹ tôi đẻ rơi tôi ở đất này. Đang đi trên đường mẹ tôi đau bụng, người ta không cho vào nhà của người ta vì sợ xui, vợ nhà văn Kim Lân quây cót trước cổng nhà người ta cho mẹ tôi đẻ. Chính vợ nhà văn Kim Lân cất rốn cho tôi bằng cái liềm đi mượn. Lớn lên, tôi cũng thích văn chương nhưng

chưa viết gì nhiều. Vừa rồi nhà văn Kim Lân lên đây chơi bảo tôi: “*Những thằng ám ở còn viết được nữa là mày, mày mà không viết là chết không nhắm mắt đấy Giang ạ!*”. Thật ra, tôi cũng có viết, có làm thơ, nhưng thời gian để đọc thì rất nhiều. Tôi thuộc lòng thơ *Tân Đà, Chinh phụ ngâm*, tôi thuộc lòng nhiều trang viết của bố tôi. Tôi đang đọc, nghiên cứu toàn bộ di cảo, nhật ký, ghi chép của bố tôi để lại... Thôi, chú uống rượu đi - Không uống được thì cứ uống tượng trưng thôi mà.

- Ở đây cụ Nguyễn Hồng thường nhắm rượu với gì?

Nguyễn Giang: Quả khế chua, con cua đồng rang, trái dưa chuột, cái gì cũng được miễn là có rượu.

Tôi uống “*tượng trưng*” hết nửa cốc rượu “*nhà lủi*” chứ không phải “*quốc lủi*”, hơi rượu nồng cứ nân cả ngực cả cổ rồi phùng phùng lên mặt tôi.

- Nào, “*tượng trưng*” nổi đi! Chơi thì chơi! Tôi ực nổi nửa cốc còn lại.

- Rượu bố tôi vẫn uống đấy không nhức đầu đâu. Lúc đầu bố tôi tuyên sai tôi đi mua rượu. Sau nhà tự nấu, khỏi phải đi mua. Bố tôi thường đem rượu ra dưới bóng cây khế kia, có lúc uống một mình, có lúc uống với bạn văn ở Hà Nội lên chơi. Có lúc uống với mấy bác nông dân xóm giềng.

Đến bên chiếc bàn gỗ cũ kỹ, trên bàn để khoảng 20 cuốn sổ còn cũ kỹ hơn, tôi giở một cuốn, nhà văn Nguyễn Hồng ghi chép vào tháng 7-1947: “*Bác Cu Chi cả ngày có khi không nói một tiếng còn bà cụ Điền*

Bà Thu: Chúng tôi thương bác Nguyễn Hồng lắm.

có thể nhìn cơm chứ không thể ngồi mâm nhưng miếng giầu kèm mỗi thuốc lao về bằng đầu ngón tay. Vợ chồng anh Bằng hai người khiêng một thùng nước”. Ở một cuốn sổ khác nhạc sĩ Phạm Duy lúc đó cũng tham gia kháng chiến ở Việt Bắc chép bằng mực tím cả một bài hát về cách mạng tặng Nguyễn Hồng. Ở một cuốn sổ khác Nguyễn Hồng tả chợ Nhà Nam thời kháng chiến: “*Trời lù mù người đến từ các ngã đường, nón nhấp nhô, những tiếng mặc cả ồn ào*”...

Trong các trang ghi chép giấy đã ố vàng úa, mực xanh đã phai phai Nguyễn Hồng kể rất nhiều chuyện, từ chuyện lần đầu tiên gặp Nguyễn Tuân thế nào, chuyện đám cưới của nhà văn Thâm Tâm ra sao, tình cảm với nhà văn Nguyễn Huy Tưởng, với Ngô Tất Tố, rồi những vui buồn thời kháng chiến... Tôi hỏi anh Giang: “*Tại sao anh chưa cho in tất cả những ghi chép này?*”. Anh Giang uống hết một cốc rượu, chẳng biết là cốc thứ bao nhiêu nữa, nói nhỏ nhẹ: “*Trong ấy có nhiều điều chưa công bố được nhất là những nhận định*

của bố tôi về thời cuộc, nhận xét của bố tôi về một số văn nghệ sĩ mà họ đang còn sống. Nhà văn Tô Hoài trong hồi ký “Cát bụi chân ai” chỉ dám đề cập đến những người đã chết thôi. Tôi còn nhớ một câu nhà văn Nguyễn Tuân “ác khẩu”: “Tôi không thích nói chuyện với những thằng đã chết”. Cái việc công bố ghi chép của bố tôi để đến đời sau thôi, bây giờ đưa in chỉ thêm rồi. Hiện tôi còn lưu giữ hàng ngàn trang viết, ghi chép của bố tôi và nhiều tư liệu, bút tích của nhiều nhà văn khác. Đây tôi còn giữ được cả cuốn Tạp chí Văn nghệ đầu tiên in ở Việt Bắc năm 1947”.

Anh Giang sau khi bảo tôi uống “tượng trưng” một ngụm (ngụm thôi chứ không phải cốc) rượu nữa, rồi chính anh uống cạn một cốc rượu một cách trịnh trọng, rồi cũng một cách trịnh trọng anh đứng dậy mở tủ sách lấy ra cuốn Tạp chí Văn nghệ số 1 bìa cũ nát, đưa cho tôi xem. Anh bảo: “Tạp chí này lần đầu tiên công bố bài thơ “Cá nước” của Tố Hữu. Cái buổi Cầu Đen dưới chân Đồi Cháy kia, hồi đó Đỗ Nhuận vẫn thích tắm... truông, còn Tố Hữu đi công tác qua, tình cờ gặp được vợ là bà Thanh mừng quá, hớn lên viết bài “Cá nước”. Chú đọc xem có gì đặc biệt không?”

Tôi lật tạp chí đọc:

Anh là vệ quốc quân

Tôi là thằng cán bộ

Hai đứa mỗi nhà chân

Nghỉ hơi ngồi một chỗ.

Anh Giang khề cười: “Thằng cán bộ”, thích không! Chẳng có quan cách gì cả! Sau này in lại, rồi, trong sách giáo

Anh Giang và L.T.V bên mộ Nguyễn Hồng.

khoa chữ “thằng” bị sửa lại. Tiếc quá! Sao lại phải sửa? Tôi thích chữ “thằng” ấy lắm, bởi nó gần gũi với người lính, người dân lắm. Ấy, tôi nhớ, chính ở con suối Cầu Đen ấy nhà thơ Tố Hữu có lần tắm cho mấy anh em tôi, hồi đó nhà thơ rất trẻ và đẹp trai.

- Tôi có nghe nhiều người kể khi nhà văn Nguyễn Hồng mất cả nhà không còn một xu, nhà văn “đi” trong sự nghèo túng và đột ngột. Tôi biết gọi lại những chuyện này chẳng vui gì, nhưng xin anh...

Nguyễn Giang: Tôi còn nhớ hôm đó là ngày 2-5-1982 tôi đi về quê vợ tôi ở Hải Dương, trong nhà chỉ còn bố mẹ tôi và em gái tôi là Yên Thế. Yên Thế xin phép bố tôi đi chơi, bố tôi bảo: “Mày nhào cho bố đóng đất với rom để bố trát lại mấy cái lỗ ở vách bếp ngăn chuột rồi đi đâu thì đi!”. Yên Thế nhào đất xong thì theo bạn đi chơi. Bố tôi mặc quần đùi với cái áo may ô chuẩn bị đắp đất vào vách bếp, thấy quần đùi bị rách, bố tôi qua hàng xóm mượn kim vá lại. Khi đắp vách bếp, tự dưng cụ kêu đau đầu, cụ bảo mẹ tôi lấy nước để rửa tay. Nhà tôi không có giếng, không có

bể nước, nên mẹ tôi phải qua hàng xóm xin gầu nước. Cụ tiết kiệm nước còn hứng nước vào cái thau. Bố tôi lại kêu nhức đầu. Mẹ tôi bảo có phải gọi điện không? Bố tôi bảo: "*Bà đi gọi điện cho Hội Nhà văn đi*". Lúc sau bố tôi mê man. Ngày đó tháng năm gió tây nắng, nóng kinh khủng, chỉ một trận nắng nóng cũng đủ làm bốc hơi đúng lượng nước một trận mưa rào cơ. Buổi chiều tôi từ Hải Dương về thấy có người khiêng ván hòm. Tôi hỏi: "*Nhà ai đấy?*". Người ta bảo: "*Về nhà đi sẽ biết*"....

* * *

Trời đã ngả rồi ngả sang chiều đông, Dồi Cháy Nhả Nam những hàng giẻ, hàng bạch đàn, xoan ta bắt đầu động dậy gió. Gió từ Thái Nguyên ư? Cuối cùng thì ren rét cũng đã về thế chỗ cho cái nắng vẫn vợ bất chợt. Tôi lang thang trên đồi, ra bên con suối Cầu Đen, rồi đi dạo trong làng. Tôi tấp vào một ngôi nhà nhỏ để lân la chuyện hàng xóm...

Bà Thu: Chuyện về ông Nguyễn Hồng á? Ông nhà tôi biết nhiều hơn tôi, bởi ông nhà tôi vườn uống rượu với ông nhà văn mà. Hôm nay đang rét lại nóng ông nhà tôi thấy ẽ người cứ nằm trong buồng. Giời ạ, ông nhà văn cực kỳ lắm, chả ai được như ông. Hôm ông "*bị*" tôi biết. Ông nhà tôi đang xây cái bể nước, đấy cái bể ấy đấy, thì ông Nguyễn Hồng qua, ông bảo tôi cho ông mượn cái kim khâu cái quần đùi bị rách để ông đắp vách bết. Tôi không có kim. Rõ khổ. Hồi đó có cái kim vá quần áo thôi mà cũng không có! Ông Nguyễn Hồng qua nhà khác mượn kim. Khi tôi nghe nói ông ấy bị đau đầu, tôi chạy qua nhà ông, thấy cái chiếu rách trải trên sân, ông

nằm trên chiếu. Ông bảo bà Mùi vợ ông diu ông vào nhà. Thấy hai ông bà diu nhau tôi còn bảo: "*Hai ông bà sao tình cảm thế!*" Rồi ông kêu đau đầu quá, ông đòi đi đái. Tôi quay mặt đi để ông nhà tôi diu ông Nguyễn Hồng đi đái. Nhà tôi kể ông Nguyễn Hồng đái không được. Nhà tôi bảo mọi người đi chặt cây tre để cang ông đi bệnh viện. Tôi thấy tay ông dẻo lắm rồi, hồng rồi, người ta nắm cổ tay ông thấy lạnh, mạch chán lắm rồi. Thế rồi ông Nguyễn Hồng "*đi*" ông "*đi*" nhanh quá. Bà Nguyễn Hồng khóc và vật vã, bà muốn ngất xỉu. Lục trong nhà chả thấy có đồng tiền nào. Tôi chạy ra chợ mua mấy quả bí làng nhàng để làm cơm cho người lo việc tang. Chúng tôi chả dám ăn. Mang tiếng là nhà văn mà lục khắp nhà chả thấy có cái gì sát. Giời ơi là giời, sao ông ấy chết dễ thế? Tôi nghe nói ông đang làm dở văn gì đấy về cụ Đề Thám. Thấy ông chết dễ thế mà không làm thế nào để cứu ông được. Tôi nhớ, cứ mỗi lần tôi qua nhà ông chơi thấy ông ngồi viết viết trên cái chõng tre còn con đặt ngoài sân. Buổi sáng dù nóng hay lạnh ông đều dậy sớm uống một bát nước, tập thể dục rồi xuống suối tắm. Tết, nhà ai không có thịt thà ông cũng xẻ cho một ít. Ra chợ, thấy ông chỉ mua nắm rau. Giời ơi là giời, lúc chết cái quần đùi rách bần đất còn lắm. Tôi lục quần áo để thay cho ông chả biết đâu mà tìm, hỏi bà ấy, bà ấy cứ đơ mắt, cứ khóc. Tôi bảo: "*Bà Hồng ơi, bà bệnh tật, yếu thế cứ khóc thế này chỉ đi theo ông ấy thôi*". Con Yên Thế đi chơi về gào khóc "*ác*" lắm cứ liên tục: "*Bố ơi là bố ơi!*". Tôi qua nhà bà Lành vay ít chục để cho con Yên Thế lo ma chay. Tôi đưa tiền của tôi cho người ta đi gọi điện thoại về Hà Nội cho mấy bác nhà văn. Cây

vải kia kia tới mùa, ông Nguyễn Hồng qua chơi tôi vẫn mời ông Nguyễn Hồng ăn vải. Ồi, ông cũng hay ra cánh đồng kia lắm. Tôi là hàng xóm thấy hai ông bà thương nhau cực kỳ, không bao giờ nghe to tiếng. Còn đám tang á? Ồi giờ ơi, không gặt hết người, cả làng, cả xã, cả huyện Yên Thế này tới. Ồi giờ, chưa thấy đám ma nào đông như thế! Bọn học trò trường huyện còn rủ nhau lên cơ mà. Chú hỏi tôi có đọc gì văn của ông Nguyễn Hồng không á? Chẳng biết, mắt tôi kém chả đọc được gì sất, các cháu nó đọc cho nghe thôi. A, hồi đó nhà ông Nguyễn Hồng không nuôi chó, ai muốn vào thì vào, bà ấy giờ rét cứ ngồi ở bếp sưởi. Ông gánh nước, giặt quần áo, giặt chăn, chiếu, nấu cơm, quét dọn, việc gì ông cũng giành làm hết cả để cho bà ấy dụng tay...

* * *

Chào bà Thu tôi lại lang thang các góc các ngách của xóm Đồi Cháy. À, sao gọi là "*Đồi Cháy*" nhỉ? Hình như, xưa rồi quả đồi này bị bốc cháy, tôi đoán mò thế, tôi hỏi mấy ông già, mấy ông cũng bảo thế! Thôi thì cứ tin thế đi!

Thấy ngôi nhà ngói cũ nhưng một gian lại bị đổ, tôi vào. "*Chào bác!*" - "*Chú tới chơi! Chú vào nhà uống nước!*", một bà tuy tóc bạc nhưng nét mặt còn xuân lắm đón đá với tôi gã khách lạ. Khi biết tôi muốn tìm hiểu về nhà văn Nguyễn Hồng, bà - tên là Hòa - "*họ Nguyễn chứ còn họ gì nữa*" như được sống lại một quãng đời đáng nhớ lắm của chính mình. Bà - cô gái Bắc Giang mà Tố Hữu từng tả "*Em là con gái Bắc Giang, rét thì mặc rét việc làng em lo*" ấy cứ thế để chảy dào dạt ký ức: "Ông Nguyễn Hồng không hề

phân biệt người giàu, kẻ nghèo. Càng nghèo ông càng đến. Anh tôi tên là Cát nghèo rớt lại có tật lẩn thẩn, ông cho anh Cát tôi mượn chiếc xe đạp Mipha của ông để anh Cát đi chở thuê kiếm gạo. Ngày ấy ở cả cái Đồi Cháy chỉ nhìn nhà ông Nguyễn Hồng có chiếc xe đạp. Người ta thường bảo: "*Vợ thì cho mượn, chứ xe đạp thì không*". Ấy vậy mà ông cho mượn xe vài tuần. Xóm bên, có vợ chồng nghèo, đánh nhau mỗi ngày vì không có gạo ăn, ông Nguyễn Hồng xúc gạo nhà đem cho. Có chị, chồng bỏ lửng lơ, chị vác cái bầu, để, ông Nguyễn Hồng đem cho hũ thóc. Ông còn đem cả quần áo cũ rồi tả tũn của cái Diệu con gái út của ông cho chị ấy. Đi đâu đi đâu về, thấy trẻ chăn trâu ở suối, ông gọi cho kéo. Ngày ấy cả làng chỉ có mình nhà của ông nhà văn là có đôi thùng gánh nước, cả làng độc đến nhà ông mượn thùng, hết người này đến người kia. Đất tôi đang ở ấy à, là đất của bác Tài Lân đấy. Bác Tài Lân cũng viết văn đấy. Bác ấy là nhà văn Kim Lân, nhưng dân đây cứ gọi Tài Lân vì vợ bác ấy tên là Tài. Mà này, cô họa sĩ Hiền, chú Thành Chương cũng làm họa sĩ với cô diễn viên Thanh Quý vợ chú Thành Chương con bác Tài Lân thỉnh thoảng cũng về đây chơi. Nói thật nhé, ngày xưa các bác nhà văn ở Nhà Nam này đông lắm nhưng chả có bác nào tốt bằng ông Nguyễn Hồng. Có người nghèo thấy ông ấy cũng nghèo, không dám vay gạo, biết được ông xúc gạo đem cho mặc dù bữa chiều chỉ còn đủ gạo nấu cháo. Cái chị bị chồng bỏ lúc đẻ ấy à! Chị là chị Ngọc, hiện ở thị trấn.

Khi hoàng hôn xuống anh Nguyễn

Giang đưa tôi ra viếng mộ nhà văn. Mộ nhà văn đơn sơ vách đất bên dòng suối. Một đứa trẻ chăn trâu nào đó khắc một ngôi sao trên tấm bia mộ của nhà văn. Chúng tôi thấp nén nhang. Mặt trời ứa xuống dần trên cánh đồng ngô trước mộ. Một cô gái gánh nước từ suối lên tưới luống cải. Yên ả quá Nhã Nam. Yên ả quá vùng đồi Yên Thế. Và, khi đêm xuống, không trăng, không sao, gió rét tràn về Yên Thế thật, tôi từ biệt nơi nhà văn yên nghỉ đi về phía sông Thương - dòng sông mà Lưu Quang Vũ từng viết "*Sao sông gọi là Thương - để lòng anh phải nhớ*", với niềm nhớ niềm thương được nập đầy đầy trong tôi: *Nhà Nam, nơi ấy không chỉ yên nghỉ một nhà văn, nơi ấy yên nghỉ một CON NGƯỜI.*

Lời viết thêm: Tôi buộc phải viết thêm mấy dòng này để kể lai lịch chiếc xe đạp Mipha của nhà văn Nguyễn Hồng, chiếc Mipha mà Nguyễn Hồng

thường đạp hơn 70 cây số từ Nhà Nam về Hà Nội để đưa sách cho nhà xuất bản hoặc gặp gỡ bạn văn, chiếc xe mà người Đồi Cháy bảo: "*Nhờ bác nhà văn là có*" kéo bạn đọc thắc mắc sao nói nghèo mà nhà văn lại có xe đạp: chả là Hội Nhà văn Cộng hòa Dân chủ Đức quyền góp được 1.000 chiếc xe đạp Mipha gửi tặng các nhà văn Việt Nam thuở chiến tranh chống Mỹ. Theo quyết định của Bộ Nội thương 1.000 chiếc xe ấy nộp vào quỹ của nhà nước. Nhưng để cho các nhà văn Đức khỏi thắc mắc người ta đã nhờ nhà văn Nguyễn Hồng ngồi trên một chiếc xe đạp ra về "*đã nhận rồi*" để chụp ảnh gửi qua Đức. Chụp xong thì chiếc xe bị lấy lại, nhà văn Nguyễn Tuấn giằng lấy không cho, ông buộc phải tặng cái xe ấy cho Nguyễn Hồng, thế là nhà văn nghèo không mất tiền mà có xe...

■
L.T.V

Lời chúc ngày Tết

(Tiếp theo trang 5)

Nhiều nghi lễ có tính chất cầu nguyện cho cả năm. Tóm lại trong một chu trình tuần hoàn khép kín, tết là điểm "vượt qua" để bắt đầu một chu trình mới. Và người ta tìm thấy ở hình thức chúc nĩ au đầu năm một phương tiện tuyệt vời để *trình mặt, trình bày* với những người xung quanh mình. Sống trong làng, không gì ghê sợ hơn là bị "bỏ quên". Nội dung khoa trương, câu rườm rà, nhiều từ, ý sáo mòn của lời chúc một phần do thói sính chữ (có chữ mới sang), nhưng một phần còn do nhờ nhịp điệu ể à đã làm toát lên hàm ý ngày xuân thông thả, cũng tức là "tôi đang hiện diện một cách đĩnh đạc"

(người phong lưu thường đứng đỉnh!). Chính vì thế khi chúc muốn nói gì cũng được (miễn là những lời tốt đẹp) không ai để ý đến nội dung, đúng hơn nội dung không ngoài những điều đã biết. Cái quan trọng là đã trình mặt và có lời với nhau.

Tuy nhiên lời chúc, dù rất hình thức, vẫn bao gồm thái độ cung kính và hàm ý cầu mong (phải vượt khỏi bản thân mình) vì thế nó chỉ tồn tại được khi thành một nghi lễ. Và chính đây là nét độc đáo của văn hóa ứng xử vậy.

Đầu xuân năm sớm "**Cung chúc tân xuân!**"

■
T.D.A

Ngày Tết trao đổi

■ với bạn đọc

Nhân dịp xuân về – xuân đầu tiên của thiên niên kỷ thứ ba, của thế kỷ thứ 21, TV thương chúc và yêu chúc tất cả bạn đọc KTGD, nói cho nhanh: thích gì được nấy. Một thiên niên kỷ trôi qua, một thế kỷ trôi qua, một năm trôi qua, ngoảnh đi ngoảnh lại ngày xuân này cũng sắp trôi qua, thời gian chẳng chờ ai, chẳng đợi ai, thời gian luôn khác với TV, bởi TV sống để chờ và đợi: những cánh thư tâm tình, trao đổi của bạn đọc. Và chắc hẳn bạn đọc cũng vậy. Thôi nói cho nhanh, nào ta lại cùng trao đổi.

● **Trần Thị Lệ Xuân** (Thôn 10, Yên Thọ, Yên Định, Thanh Hóa)

Ngồi bên anh thì thầm em hỏi:

Cơn gió heo may chiều nay ai thổi

Ông giờ u? Chẳng phải đâu em

Là anh đó, phù phù thổi vào má em.

Khi đọc đến đây Lệ Xuân thế nào cũng rú lên cười rồi nổi cơn rủa: "TV ơi, thơ của em đâu có thế!"

Đúng, thơ của Lệ Xuân không thế mà là:

Ông giờ u? Chẳng phải đâu em

Là anh đó... hôn vào má em.

TV thử hỏi Lệ Xuân hôn vào má thì thấy gió heo may nếu hôn vào môi thì thấy gió...voi may à?

● **Nguyễn Thị Trang Thúy Hà** (Nam Định)

"Thế là TV lộ thân thế rồi nhé, vừa rồi Hà vào TP.Hồ Chí Minh chơi, Hà đã điều tra ra TV là ai rồi đấy. Quá này Hà sẽ đi ngồi lê đôi mách. TV sợ chưa. Nếu TV tặng cho Hà một tấm hình thì Hà sẽ không ngồi lê đôi mách đâu. À, thư trước Hà gửi TV không dán tem, TV có nhận được không?"

Hà ơi, nếu tặng Hà tấm hình Hà sẽ biết TV là ai rồi cười vào mũi TV: "Ê, TV bị lừa rồi nhé!". TV chả dại. Bức thư không dán tem chỉ có bác đưa thư nhận được, còn TV không nhận được. Kỳ quá! Sao lại thế nhỉ?

● **Đào Phương Liên** (Trường PTTH Đức Hợp, Kim Động, Hưng Yên)

"Tình yêu chân thật không dành cho những tâm hồn tính toán" phải được yêu trước cơ, mới yêu sau. Tình yêu chân thật không dành cho những ai không tin vào

tình yêu, coi tình yêu là tình cảm mềm yếu, dễ làm người ta đau khổ. Em luôn nghĩ rằng tình yêu là sức mạnh, đau khổ trong tình yêu cũng là một hạnh phúc khi tâm hồn luôn rộng mở, giàu tình cảm yêu thương. Nhưng đau khổ trong tình yêu phải không được đánh mất chính mình".

TV nghĩ vớ vẩn rằng chắc Phương Liên chưa yêu nên hơi bị nhiều lý luận như thế. Phương Liên sẽ gân cổ cãi: "Không! Nghe thơ của em đây TV!"

Thì nghe:

Tình yêu em lấp lánh những giọt sương

Lặng lẽ giữa đời thường em đâu biết

Ấn trong em bóng hình anh bất diệt

Tháng năm dài đâu xóa được bóng hình anh.

● **Chu Như Phương** (Trường PTTH Ứng Hòa B, Hà Tây)

"Chúng em phải ngồi cạnh một bạn trai, bạn ấy nói tục kinh khủng, hình như ma đã ám vào bạn ấy, bạn ấy nói liên tục những điều làm chúng em phải xấu hổ. Làm sao bịt được miệng bạn ấy?". Bây giờ Hà Tây đang mùa táo, táo một ngàn hơn một ký rất rẻ, các em hãy hùn tiền mua mỗi ngày một ký thay nhau nhét táo vào miệng bạn ấy là tiếng nói tục ngưng thôi mà.

● **Tạ Thanh Thảo** (Đại Lộc, Yên Chính, Ý Yên, Nam Định)

"Em là gái em rất muốn đi lính, còn nhiều chàng trai được đi lính lại cứ kêu buồn".

Bởi vì, ở trong lính toàn con trai thôi, nếu Thảo đi lính chỉ toàn lính... gái, Thảo

Ngày Tết trao đổi

với bạn đọc

cũng sẽ kêu buồn như ai.

● **Nguyễn Thị Thanh Dương** (Vũ Thư, Thái Bình)

"Các bạn ghép chúng em thành vợ chồng, khi bạn ấy mượn vợ của em thì các bạn bảo "trao của hồi môn", khi đi chúc tết thấy cô chúng em đi cuối cùng thì các bạn bảo "tách ra để tâm tình", một số bạn tự đẩy chúng em vào nhau rồi re cười "chúng nó yêu nhau". Em sợ lắm rồi những chuyện vợ vấn đó từ đâu chui ra?"

Từ "nhất quỷ nhì ma thứ ba học trò" chui ra đấy em ạ.

● **Huy Hùng** (Đắc Uy, Kontum)

"Xuân trước nhìn hoa mai em nói
Búp hoa kia là em, anh là cành
Xuân này nhìn cây mai tôi sực nhớ
Hoa rụng rồi, em vấy tay, chào anh"

Huy Hùng ơi, để hoa rụng lỗi tại hoa hay lỗi tại cành, chả tại ai ả cả mà chỉ tại xuân đã qua. Tốt nhất yêu nhau đừng dại vì nhau là hoa với cành nữa nhé.

● **Nguyễn Thu Hiền** (A10, tổ 14, Phước Mỹ, Phan Rang, Ninh Thuận)

"Cách đây hai năm em quen một anh, tại em nhận là anh em kết nghĩa nhưng không cùng máu thịt (chắc TV hiểu) và rồi một ngày em đi thi đại học và xa anh ấy mãi. Em muốn qua TV, hy vọng anh đọc được những dòng thơ của em, anh ấy sẽ hiểu em và thông cảm cho em hơn.

Em mỗi ngày vẫn nghĩ về anh

Kỷ niệm vui buồn những ngày xưa đó

Em đã giữ và sẽ giữ mãi

Tháng bảy mưa, hai đứa như hai đứa trẻ
vẩy mưa..."

TV đương nhiên hiểu đôi lúc chuyện "kết nghĩa anh em" chỉ là cây cầu bắc tạm qua suối thôi, khổ nỗi nhiều cô gái không chịu nói ra cái ý "tạm" đó, để rồi người ta hết hy vọng, người ta đi...

● **Thủy Lam** (Nghệ An)

"Người ấy của em đến với em đã khá lâu, bây giờ em mới nhận lời người ấy, nhưng mới đây em phát hiện ra rằng người ấy ít hơn em hai tuổi. Ngày trước người ấy giấu tuổi. TV ơi em muốn cắt quan hệ, có nên không?"

Nên lắm vì em đâu có yêu người ấy mà chỉ yêu... "tuổi" người ấy thôi.

● **Đỗ Thị Kiều Thu** (Hương Hóa, Quảng Trị)

"Em là cô gái nghịch ngợm đôi khi mọi người bảo nếu cứ đà này thì chả ai dám yêu mà đâu. Có phải như thế không hả TV?"

Theo TV biết hơn đôi khi vài đàn, khoảng bốn khi năm khi gì đấy, có nhiều chàng trai chỉ khoái yêu các cô gái vui tính và nghịch ngợm như đứa trẻ đấy Kiều Thu ạ.

● **Nghiêm Xuân Tường** (Lớp 12A5, Trường PTTH Phú Xuyên B, Hà tây)

"Có anh hàng xóm đến chơi, hôm đó nhà cháu thịt vịt, anh ấy làm tiết canh vịt rất ngon. Anh ấy bảo nhờ đọc KTGD nên mới biết làm tiết canh vịt. Từ đó cháu kiếm đọc KTGD, bây giờ thì mê luôn. Do từ nhỏ bố cháu đã hy sinh khi đuổi bắt bọn lâm tặc, nên kiến thức cuộc sống của cháu rất ít, KTGD đã cho cháu những kiến thức đó".

Rất cảm ơn anh hàng xóm của cháu và món tiết canh vịt vì nhờ nó mà KTGD có thêm một bạn đọc. TV xin chia sẻ nỗi mất mát đau thương của Xuân Tường vì người cha thân yêu không còn nữa khi chống chọi với bạn phá rừng. Chắc Xuân Tường luôn cảm thấy cô đơn phải không? TV chưa biết giúp gì được cho Xuân Tường, TV xin gửi món quà nhỏ này nhé: "Bạn đọc nào muốn chia sẻ niềm cảm thông với Xuân Tường hãy viết thư cho Xuân Tường nhé".

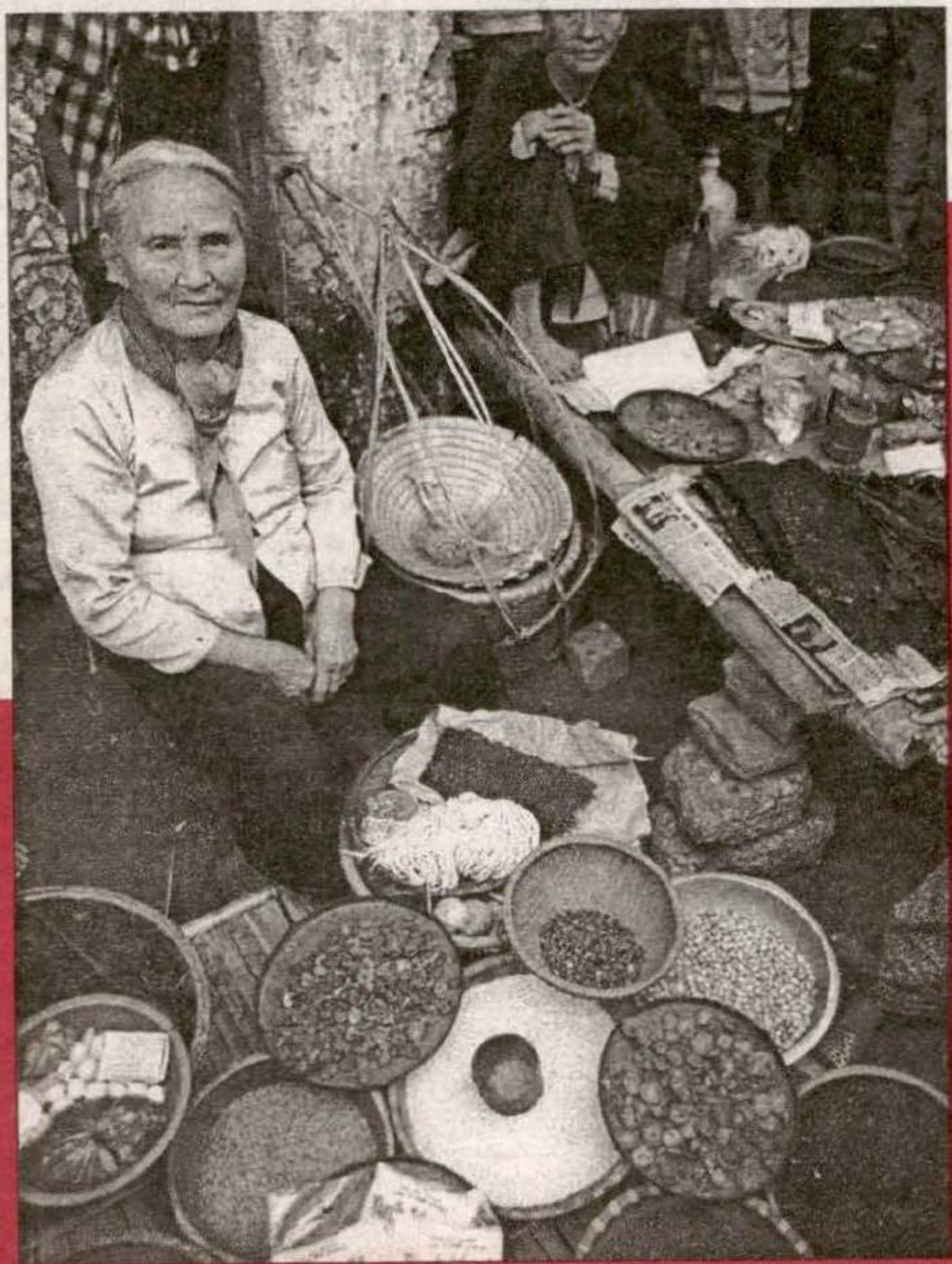
THƯƠNG VIỆT

Gánh hàng rong và cái sạp chợ

THÁI NGUYỄN BẠCH LIÊN

Hoàng Cầm xưa có thơ "Mẹ già ta còm côi gánh hàng rong. Dầm miếng cau khô, mấy lọ phẩm hồng. Vài thếp giấy đầm hoen sương buổi sáng". Cơ nghiệp, vốn liếng mẹ chỉ có ngần ấy, những thương phẩm giá rẻ, chất lượng tồi, tuy cần cho cuộc sống dân cư, nhưng sức tiêu thụ nhỏ giọt, và hầu như đều bán

lè, cho nên hàng họ của mẹ ít ỏi vậy thôi. Lại thêm, xã hội còn trong nền kinh tế nông nghiệp, tự cung tự cấp, mẹ đành chấp nhận phương thức kinh doanh theo kiểu "gánh hàng rong", đi hết phiên chợ này đến phiên chợ khác.

Mẹ không thể cố định với cái sạp hàng, bởi vì chợ chỉ họp trong chốc lát chứ đâu cả ngày lẫn đêm như Bến Thành, An Đông, Bình Tây... thời nay. "Tan phiên chợ nghèo", nơi ấy chỉ còn chợ vợ những chiếc lều xiêu vẹo, cô liêu và "mẹ già ta" lại "bước thấp bước cao" trên con đê lộng gió, chiều hoang. Dầu có nhỏ nhoi, thương cảm như vậy nhưng những câu thơ Hoàng Cầm cũng từng giúp chúng ta khắc họa lên một nền kinh tế thị trường "gánh hàng rong" đã tồn tại từ ngày xưa, ngày xưa.

Có lẽ không chỉ một bà mẹ "Bên kia sông Đuống" của Hoàng Cầm mới đi bán rong dạo chợ, mà hàng triệu triệu chiếc đòn gánh đã đè nát bao bờ vai người phụ nữ trong cuộc đời mưu sinh bằng thương nghiệp. "Truyền thống" ấy vẫn lưu mãi tới bây giờ khi mà mở cửa là thấy chợ, nhưng đã được nâng cấp hơn nhiều. Cũng lại những bé gái, thiếu nữ, thiếu phụ, mẹ già... bằng gánh gồng, thùng mẹt, bao túi rong ruổi khắp nơi, tận hang cùng ngõ hẻm, hình thành nên một cái chợ khổng lồ và di động. Ngày nay, không chỉ đàn bà con gái, mà cả thanh niên lực lượng cũng sung vào đội quân gánh hàng rong ấy, xã hội đành phải thừa nhận một thành phần thương nhân, tạm gọi là "lưu động" song song tồn tại cùng thành phần "cố định" tại các sạp chợ. Ai đó có ý định dẹp cái chợ khổng lồ và di động nói trên, nhưng đuổi đảng này thì lại chạy tới đảng kia, cuộc chiến đấu giữa một bên là dân buôn và một bên là nhà quản lý vẫn tiếp mãi không thôi. "Kinh tế vỉa hè" kết hợp với "văn minh xe máy"

xem ra có vẻ còn dài, dầu rằng sạp chợ và ô tô buýt luôn sẵn sàng mở cửa.

Sẽ có người hỏi, hình thái nêu trên chỉ tồn tại ở mỗi xứ mình hay sao? Thừa chẳng phải, chúng ta có thể bắt gặp nó ở những nơi nào chưa có một nền kinh tế thị trường đích thực. Thực tế đã cho thấy, không có gì mâu thuẫn giữa tiền nhân và hậu thế, các cụ xưa gọi thành phố là thị, Bắc Kinh thị, Thượng Hải thị... thì bây giờ con cháu đang cố sức biến chúng trở nên cái chợ, nhưng theo hướng đích thực, trước là quốc gia sau thành quốc tế. Người ta nói, nếu anh xây được những cái chợ tử tế thì gánh hàng rong tự thân sẽ tìm đến thuê sạp. Nguy hại nhất là hiện nay thế giới đã họp chợ, mà chúng ta cứ quây gánh hàng rong loanh quanh trước cổng và vẫn phát huy "truyền thống" đuổi đảng này thì chạy tới đảng kia. Thấu hiểu với nỗi thống khổ đó, cho nên sau khi ký xong thỏa thuận Trung Mỹ về vấn đề Trung Quốc gia nhập Tổ chức Thương mại thế giới (WTO), ông Long Vĩnh Đồ, trưởng đoàn đàm phán của Trung Quốc liên thỏ phào nhẹ nhõm, thôi từ nay đã có sạp hàng, dầu phải bán rau xanh đi nữa thì cũng yên tâm, rồi dần dà sạp nhỏ ta đổi sạp to, không chỉ rau xanh mà còn nhiều hàng khác(1). Mượn ý tưởng của Long tiên sinh viết ra đôi dòng trên đây, bởi cảm thấy đã tới lúc bước vào thế kỷ mới, thế kỷ của cái chợ toàn cầu với các sạp hàng quốc gia, và gánh hàng rong chắc chỉ còn đọng lại trong những câu thơ xưa... "Mẹ già ta còm cõi..." mà thôi. ■

T.N.B.L

(1) Trích từ *Tuần san châu Á*.

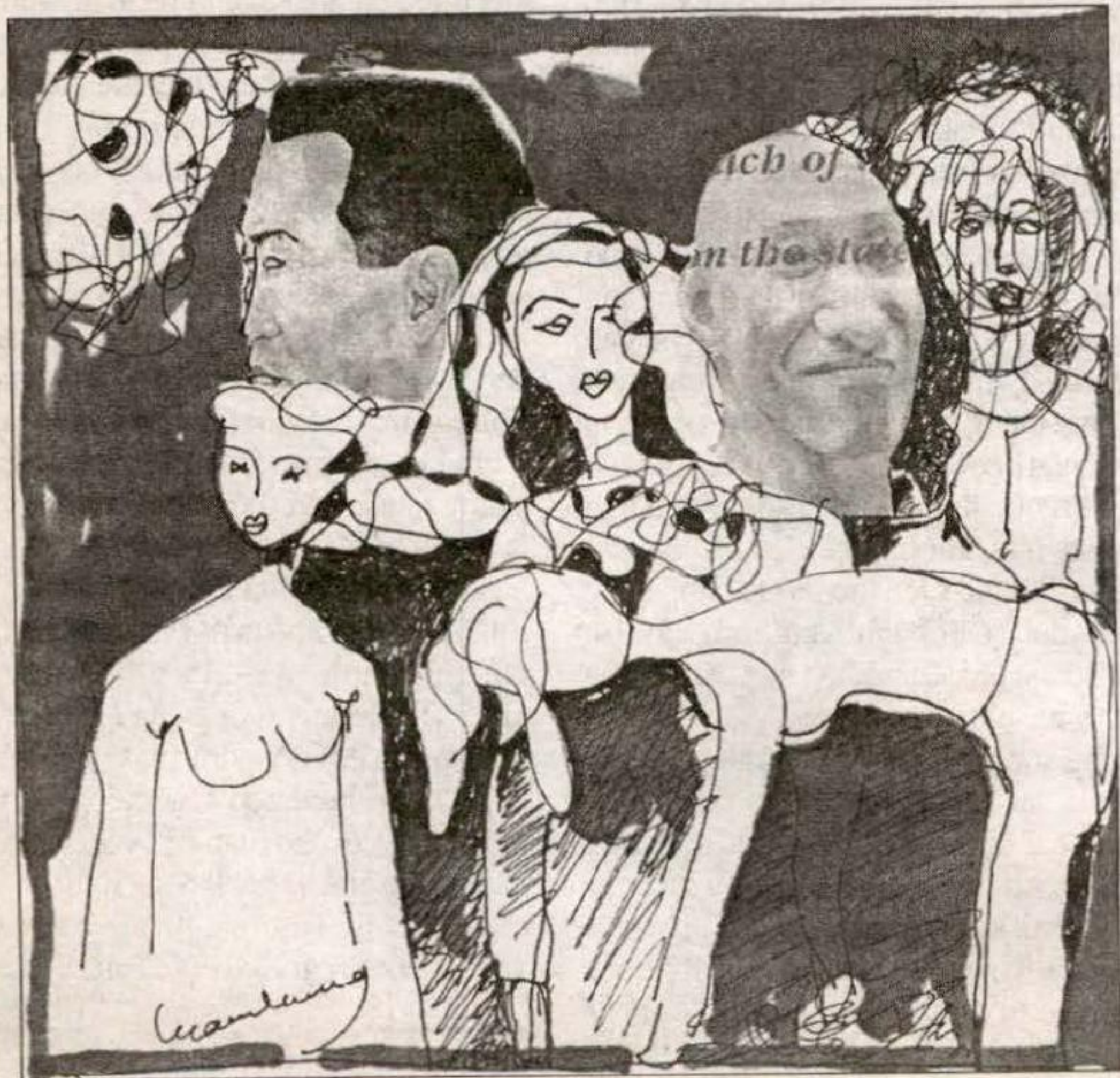
■ Ghi chép từ Đài Loan

Lấy chồng xứ người

Mẹ tôi tham thùng xôi rền,
Tham con lợn béo, tham tiên Canh Hưng.
Tôi đã bảo mẹ rằng đừng,
Mẹ hăm mẹ hức, mẹ bung ngay vào.
Bây giờ chồng thấp vợ cao,
Nhu đôi đũa lệch so sao cho bằng!

(Tục ngữ ca dao Việt Nam)

Mỗi lần đọc báo thấy điều chi không đúng ý mình, người ta thường bảo nhau: “Tin vào mấy tờ báo làm gì” hay “nhà báo nói láo ăn tiền”. Tôi không phải là nhà báo nên chẳng có lý do gì để nói láo

kiếm tiền nuôi thân hay gia đình vợ con. Không biết do tình cờ hay số mạng nào dun dủi mà tôi hiện đang sống và làm việc tại Đài Loan nên nhìn thấy nhiều điều chương tai gai mắt nay xin được thành thật chia sẻ với mọi người những gì mắt thấy tai nghe cùng với những suy tư từ những gì tôi cảm nghiệm được trong cuộc sống ở Đài Loan này.

Báo chí hẳn đã nói nhiều viết nhiều về chuyện con gái Việt Nam ồ ạt đổ dồn nhau đi lấy chồng Đài Loan với những oan khiên oái ăm cười ra nước mắt của nó. Nhưng hình như chẳng ai tin chẳng ai để tâm vì ai cũng nghĩ “chuyện xấu xảy đến cho người khác chứ không thể xảy ra cho tôi đâu?” Hay lý luận rằng: “Chẳng lẽ ai sang lấy chồng Đài Loan cũng gặp đau khổ cả à!” Thế là chuyện lấy chồng Đài Loan bỗng trở thành phong trào... chả khác chi phong trào tìm vàng ở tiểu bang California ở Mỹ trước đây. Xin quý độc giả nhớ kỹ trong đầu là tôi hiện đang sống và làm việc thiện nguyện tại Đài Loan này chứ không phải tôi đang ngồi ở Việt Nam tưởng tượng mà viết ra những điều đau lòng dưới đây.

Theo lời một anh bạn thân của tôi chuyên lo giúp các cô dâu Việt Nam ở Đài Loan này cho biết hiện nay đã có khoảng trên dưới 50.000 cô dâu Việt Nam lấy chồng Đài Loan. Anh còn bảo tôi là hằng tháng có khoảng 1.000 cô dâu sang đây theo diện lấy chồng. Làm một con tính nhẩm trong đầu ta sẽ thấy con số ấy nếu nhân cho 12 tháng thì một năm sẽ có khoảng 12.000 cô hân hoan tươi rói như bắt được vàng, già từ gia đình sang làm dâu xứ người trong lòng ôm giấc mộng làm giàu để giúp đỡ gia đình bên Việt Nam. Nếu quý vị có dịp sang Đài Loan du lịch, nếu biết chữ Tàu

và để ý một chút quý vị sẽ thấy các bảng quảng cáo mọc đầy trên các đường phố và ngay cả bên cạnh các đường siêu tốc. Nội dung của các bảng quảng cáo này thật đơn giản trắng trợn với hàng tít lớn: “*Việt Nam Tân Nương*”. Bên dưới là số điện thoại, số Fax và cả e-mail nữa... Mỗi lần nhìn thấy các bảng quảng cáo này (tôi nghĩ nên gọi nó là bảng *cảnh cáo* thì đúng hơn với cái thực tế của nó!) lòng tôi lại chùng xuống một cung trầm buồn lạ lùng... Dĩ nhiên nỗi buồn của tôi có lý do của nó.

Tôi quen khá nhiều cô dâu Việt Nam sống quanh thành phố nơi tôi đang ở và làm việc. Nhờ đó tôi biết rất rõ hoàn cảnh bi đát của họ. Các cô hy sinh cuộc đời với hy vọng sang Đài Loan kiếm tiền gửi về giúp gia đình bên Việt Nam. Nhưng thực tế bao giờ cũng phũ phàng không giống như mình mơ tưởng. Xin được đưa ra vài ví dụ cụ thể. Ở ngay cái chợ “chồm hồm” đối diện với nhà tôi ở có một cô dâu Việt Nam đứng bán ở một cái sạp bán rau cỏ. Cái sạp ấy là của bố mẹ chồng của cô nên cô chỉ làm như một người làm mướn. Nghe mấy cô dâu khác nói rằng chồng cô thỉnh thoảng đánh đập cô. Mỗi lần đi chợ mua thức ăn tiện đường tôi cũng hay ghé nói dăm câu chuyện thăm hỏi với cô. Một ngày kia khi đang nói chuyện với cô tôi thấy da mặt cô bỗng biến sắc. Cô lí nhí bảo tôi: “*Anh về nhanh đi, thằng chồng em nó đang đến*”. Tôi vội vã bỏ đi trong lòng thắc mắc mình đứng nói chuyện với cô thì có gì làm cô phải sợ đến thế. Không cưỡng được tính tò mò, tôi ngoái đầu nhìn lại xem tướng tá anh chàng ta thế nào. Thì ra anh ta là một chàng gù lưng mà tuổi đời gấp đôi tuổi của cô. Khi anh ta bước ra khỏi chiếc xe honda, tôi thấy anh ta đứng cao chưa đến vai vợ mình.

Bây giờ thì tôi hiểu tại sao cô sợ. Bây giờ thì tôi hiểu tại sao cô hay bị đánh đập. Người chồng với mặc cảm tội nguyên thì làm sao không nổi cơn ghen khi thấy cô tiếp chuyện tươi cười với những chàng trai khác nhất là người đó lại là người Việt Nam như tôi.

Còn một cô khác sống ở vùng quê. Tôi không được tận mắt nhìn thấy cô. Tuy nhiên nghe các cô dâu khác kể rằng chồng cô là một chàng câm. Tuổi đời, dĩ nhiên, cũng đã cao. Chuyện anh ta câm thì thực ra chẳng có gì quan trọng lắm. Nhưng khổ là cách đối xử của anh với vợ như là một con nô lệ. Hằng ngày cô phải vác bình xị đi xị thuốc sâu cho lúa. Còn anh chồng thì rùng rình đạp chiếc xe đạp theo sau. Hễ thấy cô nói chuyện với bất cứ ai là anh ta đánh ngay tại chỗ. Ra đến cánh đồng anh ta ngồi trên bờ nhìn vợ xị thuốc sâu như ông chủ nhìn người làm công hay nô lệ.

Ngay chính tôi tình cờ một hôm phải can một anh chồng khi anh ta đánh vợ tại một quán ăn nơi vợ anh ta làm công ở đó. Quán ăn ngay cạnh nhà tôi ở nên tôi không thể làm ngơ để anh đánh cô ta được. Là người Việt Nam tôi có cái đau khi thấy người dân mình bị hà hiếp bóc lột đánh đập nơi xứ người. Nhưng tôi không thể làm chi hơn ngoài cách ôm anh chồng lôi ra ngoài. Nhìn mặt mũi cô thâm tím và một mắt bị sưng húp lên bầm đen, tôi gọi điện thoại cho một người bạn thân đến để cùng tôi đưa cô đi nhà thương và sau đó dẫn cô đi báo cáo cho cảnh sát. Phải đúng ba trạm cảnh sát mới xong. Nhưng cảnh sát cũng chẳng làm việc gì hơn ngoài việc gọi điện thoại về nhà cảnh cáo anh chồng rồi thôi. Tôi ra về mà lòng ngán ngẩm, lòng nặng trĩu u buồn. Cô ta ở nhà tôi cho đến 11 giờ đêm thì tôi bảo cô về và dặn hễ có

chuyện gì thì gọi điện thoại cho tôi.

Dịp hè vừa qua tôi về Việt Nam thăm gia đình bạn bè. Nhân ngồi đợi chuyến bay tôi bắt chuyện với một cô Việt Nam lấy chồng Đài Loan. Sau phần giới thiệu tên tuổi quê quán, tôi hỏi nhà chồng cô ở đâu. Nghe tên thì tôi biết là ở một quê hẻo lánh phía Nam của Đài Loan. Cô bảo tôi: *"Nó ba xạo với em. Nó nói sẽ cho gia đình em 2.000 đô la. Nhưng thực ra má em chỉ nhận được có 200 đô la qua bà làm mai mối"*. Nghe chuyện của cô tôi bỗng nhớ vài câu ca dao giễu cợt cái cảnh chồng già và chuyện tham tiền mà gả con cho anh chồng già vào thời phong kiến xa xưa. Nhưng chuyện đó không ngờ vẫn xảy ra ở thời đại văn minh của thế kỷ 21 này:

*Gà tơ xào với mướp già,
Vợ hai mươi mốt, chồng đã sáu mươi.
Ra đường, chị giễu, em cười,
Rằng hai ông cháu kết đôi vợ chồng.
Đêm nằm, tưởng cái gối bông,
Giật mình gối phải râu chồng nằm bên.*

*Sút sùi túi phận hờn duyên,
Oán cha, trách mẹ tham tiền bán con.*

Còn nhiều lắm những chuyện thương tâm như thế. Nhưng sao kể cho hết trong một tờ báo ngắn ngủi này. Tôi không bi quan đâu. Tôi không tiêu cực đâu. Cái nhìn của tôi thẳng thắn và thực tế. Và thực tế là như vậy đó. Nhiều khi chính cha mẹ, ông bà đã bán con cháu mình chỉ vì vài ngàn đô la. Có một cô than thở với tôi: *"Em sang đây chỉ vì ngoại em nói nếu em không chịu lấy ông Đài Loan đó thì ngoại em sẽ chết. Thế là em đành phải lấy ông ta cho ngoại vơi lòng"*. Chính chúng ta, ông bà hay cha mẹ đã đẩy con cháu mình vào chỗ đau khổ tủi nhục mà không biết, vào chỗ

khổ cực nhọc nhằn mà không hay. Rồi ở Việt Nam đôi khi còn hãnh diện huyênh hoang với bà con làng xóm là con mình cũng là Việt kiều như ai! Bởi không có cô nào dám nói lên sự thật về cuộc sống cay cực tủi nhục ở bên Đài Loan này cho gia đình bên Việt Nam biết. Nếu nói ra thì cũng chẳng ai tin. Trái lại còn viện cớ là nó không muốn giúp đỡ gia đình nên bày chuyện nói vậy. Vì thấy con người ta cũng lấy Đài Loan sao lại gửi tiền về cho gia đình hoài, còn con mình thì không có gì cả. Nhưng nếu cha mẹ tin lời nói của các cô thì còn cha mẹ nào dám nhận những đồng tiền dành dụm bằng mồ hôi và nước mắt thống khổ của con cái mình gửi về. Nên cách hay nhất là im lặng cắn răng chịu đựng khổ đau cay đắng một mình và niềm vui là những lần dành dụm được ít tiền gửi về cho gia đình. Ngay tối hôm qua có cô gọi điện thoại xin mượn tiền của tôi để gửi về cho gia đình bên Việt Nam vì bên nhà gọi điện thoại sang nói là cần tiền gấp. Tôi làm sao dám từ chối đây!

Nói thế không có nghĩa là không có những cô gặp được những người chồng giàu hoàng tử tế. Nhưng con số ấy rất nhỏ chỉ như hạt cát trong sa mạc mênh mông. Nói chung đời sống của họ không khác gì một thứ tù lỏng. Mới đây khoảng hơn một tuần, tôi có hỏi một cô là năm nay cô có về ăn tết với gia đình bên Việt Nam không. Cô ghen ngào trả lời tôi là em muốn về cũng không được vì giấy tờ tùy thân của em bị chồng nó giữ hết rồi. Quay sang tôi hỏi cô khác thì cô cũng trả lời như vậy. Làm sao tôi không buồn khi thấy tuổi xuân của các cô bị vùi dập như vậy. Nhưng thật ra các cô chưa từng có tuổi xuân để mà bị vùi dập.

Tôi rất đau lòng mà nói thật và thẳng những chuyện này. Là bên Việt Nam thì cứ luôn nghĩ dầu sao gã con sang Đài Loan cũng vẫn sung sướng hơn là bên Việt Nam. Cái lối suy nghĩ như thế đã ăn sâu vào xương tủy nên không có cách chi thay đổi được. Mặc dù tôi biết báo chí tin tức đã nói rất nhiều nhưng vẫn không có hiệu quả gì. Người ta cứ bịt tai che mắt không dám nhìn hay không muốn nhìn sự thật. Đồng tiền làm con người ta mù mắt mù quáng không còn biết đâu là thật đâu là giả.

Các bậc phụ huynh hãy nghĩ kỹ xem đồng tiền đang ăn, đang sử dụng có đáng với cái giá con mình đang trả không? Đó là máu, là xương, là mồ hôi, là nước mắt là đau khổ của những đêm dài tủi hờn nhục nhằn âm thầm nằm bên người chồng mà mình không hề yêu, không hề thương. Một tháng trước đây tôi có lo chuyện hậu sự cho một cô dâu Việt Nam chết vì tai nạn xe. Khi tôi điện về cho gia đình của cô bên Việt Nam, mẹ cô bảo rằng thôi thì con tôi, tôi đã gả bán cho người ta rồi. Vì thế xin anh thương lượng sao cho tốt đẹp bên họ đang chồng của nó. Bà còn bảo tôi rằng thật là tội nghiệp cho thằng chồng của nó bây giờ mất vợ. Tôi ngần người cứng họng không biết trả lời sao? Bởi bà có biết đâu là chàng rể Đài Loan yêu quý của bà là một thằng khùng. Đã có một thời gian cả tháng trời con bà không ngủ được vì không biết lúc nào thằng chồng nó đánh mình. Không lẽ tôi bảo bà là với số tiền bảo hiểm bồi thường cho cái chết của con bà, khi lãnh được nó sẽ sang Việt Nam và lấy cô khác bây giờ chứ nó thương xót gì con bà. Nhưng cổ tôi đáng ghét. Tôi lặng câm...

(Xem tiếp trang 83)

Chuyện xưa

MINH MẠNG

một ông vua nghiêm minh về luật pháp

Trong tất cả các vua triều Nguyễn, thì Minh Mạng là một vị vua rất nghiêm minh về luật pháp.

Minh Mạng tên húy là Nguyễn Phúc Đảm sinh ngày 13 tháng 4 năm Tân Hợi (25-5-1791) là con thứ tư của Gia Long. Tháng giêng năm Canh Thìn (1820) Thái tử Đảm lên ngôi vua, niên hiệu là Minh Mạng.

Vốn là người có tư chất thông minh, tinh thâm nho học, 21 năm trị vì đất nước (1820-1840) Minh Mạng rất quan tâm đến việc học hành thi cử, việc võ bị để tuyển chọn nhân tài, việc tổ chức chính quyền, việc ngoại giao, đặc biệt là việc phát triển kinh tế nông nghiệp để xây dựng đất nước...

Để trị nước an dân, Minh Mạng còn rất chú trọng đến việc thi hành luật pháp. Chuyện kể lại rằng:

"Kinh thành nhiều lần có nạn trộm. Việc đến tai Minh Mạng, nhà vua sắc rằng: Quân dân hễ ai bắt được trộm thì hậu thưởng. Sắc vừa mới ra, gặp ngay có người bắt được kẻ cắp ngày. Ông bảo bấy

tôi rằng: "Ăn cắp tuy là tội nhẹ nhưng giữa ban ngày mà dám ăn cắp ở đất Đại đô là rất khinh miệt luật pháp. Bọn vô lại khinh phạm hiến chương như thế, tha thì rút cục cũng không chữa, cũng vô ích", bèn sai chém để răn. Ông lại hạ lệnh từ đây về sau ở đâu có trộm xảy ra lân bang phải kịp đến cứu ứng, bắt giải lên quan, làm trái thì có tội.

Về sau, có quan Tư vụ nội vụ Nguyễn Đức Tuyên ăn bớt nhựt thông công quỹ, Minh Mạng ra lệnh chặt tay để răn dân chúng về tội tham nhũng.

Để cho thần dân tránh cờ bạc, hút xách, Minh Mạng dụ rằng: "Thuốc phiện là thứ thuốc độc từ nước ngoài đem lại, những phường du côn, lêu lổng, lúc mới hút thuốc cho là phong lưu, rồi chuyển thành thói quen, thường thường nghiện mà không thể bỏ được. Quan thì bỏ cả chức vụ, dân thì bỏ cả sản nghiệp, thậm chí gây mòn thành tật, tổn thương cơ thể sinh mệnh nên bàn để nghiêm cấm đi".

(Xem tiếp trang 46)

Ngày Xuân đọc mấy
vần thơ cổ kim

về hoa mai

TRẦN TRỌNG TRÍ

Từ xưa đến nay, chưa ai thống kê được có bao nhiêu bài thơ, câu thơ xuất phát từ đáy lòng nói về hoa mai. Cho dù hoa mai không phô sắc, phô hương chỉ khiêm tốn dịu dàng, nhưng người chơi mai ngày xuân, ngày tết là cả sự đam mê nhiệt tình, coi như thú tiêu khiển tao nhã, nhằm chúc phúc cho gia đạo trọn năm được may mắn bình an. Do vậy, khi chọn nhành mai cần phải hội đủ các yếu tố đáng vẽ, cành, cánh, hoa, chồi lộc... biểu hiện cho được sự vươn lên ngỗ hầu đem lại Phước - Lộc - Thọ cho cả nhà được đầm ấm, sung túc.

Hoa mai đã chiếm chỗ đứng hàng đầu đối với đề tài về họa tiết trong bộ tứ tranh: "Mai - Lan - Cúc - Trúc". Biết bao nhà thơ, họa sĩ, điêu khắc từ bác học cung đình đến dân gian đều đã không ngớt lời ca tụng, lúc nào cũng đặt mai ở vị trí cao, gần gũi và cần thiết.

Đọc bất kỳ thi tập của tác giả nào cũng thấy đề cập đến mai. Qua truyện Kiều, áng văn bất hủ của Nguyễn Du đã mô tả cốt cách và phong thái tuyệt vời của Thúy Kiều và Thúy Vân:

*"Mai cốt cách, tuyết tinh thần
Mỗi người một vẻ, mười phân vẹn mười".*

Ở "Úc Trai thi tập" với hàng trăm bài thơ bằng chữ Hán và "Quốc Âm thi tập" bằng chữ Nôm, với những đề tài khác nhau, Nguyễn Trãi đã đề cập đến mai những sáu bài. Hầu hết đều mô tả điệu dáng khỏe khoắn, dễ thương và truyền cảm của mai. Đặc sắc có bài "Lao Mai" độc đáo:

*"Hoa này cây nên thương dốc sương
Chẳng tàn, chẳng cỗi hay phong quang".*

Còn các thi bá trong hội Tao Đàn Nhị Thập Bát Tú do vua Lê Thánh Tông làm nguyên soái cũng lấy đề tài

hoa mai in chung trong tập "*Hồng Đắc Quốc Âm thi tập*", vì vua Lê coi hoa mai xứng đáng tiêu biểu cho bậc quân tử trượng phu.

Còn Mãn Giác Thiền Sư quan niệm mộng thực phản chiếu vào nhau muôn màu, muôn vẻ chan hòa vào vũ trụ nhân sinh:

*"Chớ bảo xuân tàn hoa rụng hết
Đêm qua sân trước một nhành
mai".*

Trần Nhân Tông là vị vua anh minh của dân tộc cũng đã ca ngợi hoa mai.

*"Hằng Nga nếu biết vẻ đẹp của
hoa mai
Thì có luyến tiếc chi cung thiên
lạnh lẽo".*

Cao Bá Quát một "nhà thơ ngạo mạn", tài hoa xuất chúng, cũng từng ca ngợi mai:

*"Nửa mai xuân điểm bầu trời
Bức tranh tuyệt tác cho đời ngắm
chung".*

Nhà bác học Lê Quý Đôn khi tiễn bạn Nguyễn Quý Cảnh hồi hưu cũng làm thơ nhắc đến hoa mai:

*"Vườn kỳ danh vọng ba năm trúc
Núi diu tâm nhàn một cánh mai".*

Thi hào Nguyễn Đình Chiểu, ngoài việc tán thán hoa mai còn nói lên sự ứng nghiệm của đời sống xã hội, sự kết tình giao hòa giữa Lục Vân Tiên và Kiều Nguyệt Nga:

*"Xem thơ biết ý gần xa
Mai hòa vận điệu, điệu hòa vận
mai".*

Thật vậy, hoa mai có sự linh ứng diệu kỳ thiết thực nên nhà thơ Huyền Kiều đã gõ cửa rừng mai để "*Gọi Xuân*" về:

*"Một nụ mai bừng nở
Gọi thức cả rừng mai".
Trong thi phẩm "*Mùa xuân mây**

trắng", nhà thơ Trần Quê Hương cùng ta nhẹ bước đi dạo giữa đất trời bao la:

*"Mùa xuân mây trắng
Ta nhớ ta thương
Mai, lan, cúc,... thắm
Hương ngát mười phương"*

Đọc mấy vần thơ nói về hoa mai của các bậc vua chúa, thi bá, thi hào xưa nay, cho ta thấy hoa mai hàm ý nghĩa độc đáo khó có hoa nào sánh nổi. Nhân Tết Nguyên Đán cổ truyền, mời các bạn chọn một nhành mai cân đối, có đủ các yếu tố dáng, thế, cành, cánh, chồi lộc để trưng bày trên bàn thờ tổ tiên trong dịp đón giao thừa, chúc cho năm mới thịnh đạt, phát tài:

*"Xuân trở về đây rộn cánh mai
Hương dâng ý lạ thắm muôn ngày
Nghìn lời kính chúc mùa xuân mới
Quý quyến an bình vận hội may".* ■

I.T.I

■ Vui cười

Tức quá tức!

– Hừ! Tức quá tức! Tết này xui quá! Sếp tớ cáo hết biết luôn! Ông đã có tờ quyết định nghỉ hưu trong tay, qua tết là đã về vườn dưỡng lão rồi, vậy mà tít có nói một lời nào, cứ im re để cho bọn tớ lễ lễ bung quà cáp các thứ đến nhà ông chúc mừng! Thậ tiếc! Quá tiếc!

– Tiếc sao bằng tớ? Sếp tớ cũng cứ im re chẳng nói gì, để bọn tớ theo lệ hằng năm rông rần nổi đuôi nhau đem quà cáp lễ vật tới nhà sếp, té ra ăn tết xong, ông ra hầu tòa, cậu ơi! ■

PHẠM THỊ NGỌC ANH

(168, tổ 17, khóm Quốc Tuấn,
phường Phước Tân, Nha Trang)

■ Trò chuyện với NGƯỜI TUỔI HỢI làm nghề nuôi RẮN ĐỘC

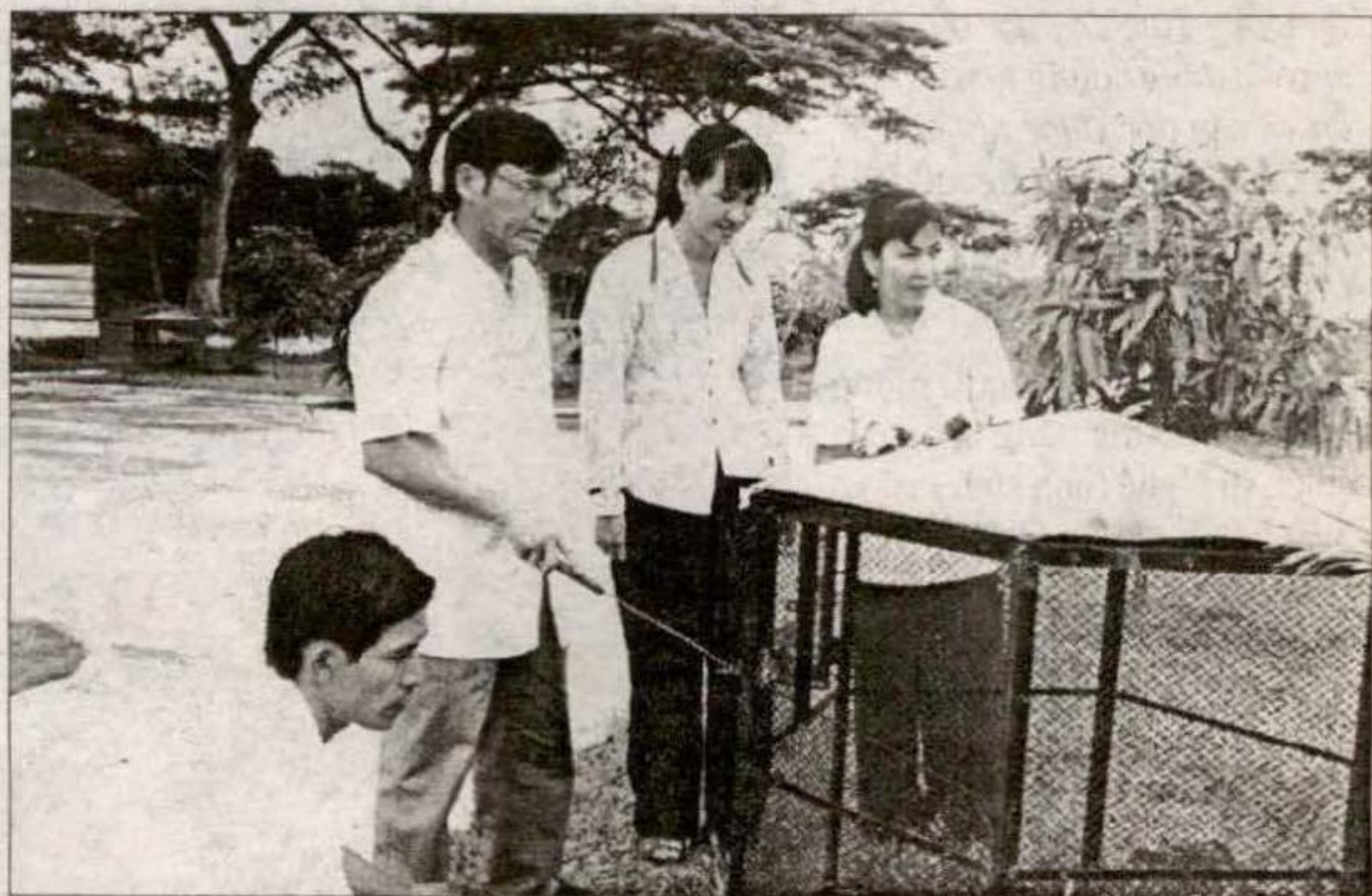
NGUYỄN LÊ

Theo thuyết Ngũ hành tương sinh, tương khắc của người Á Đông thì: Dân - Thân - Ty - Hợi là Tíe hành xung. Vậy mà anh Nguyễn Danh Sinh (Tám Sinh) - Thượng tá - tuổi Đinh Hợi (1947) lại đi nuôi rắn độc. Hơn thế nữa, lại xem rắn độc là đối tượng nghiên cứu khoa học phục vụ đời sống cộng đồng.

● Không lẽ anh không tin vào sự xung khắc sao? Tôi hỏi khi cùng anh đi thăm Trại rắn Đồng Tâm, thăm mô hình nuôi rắn sinh thái mà anh là người khởi xướng và thực hiện.

- Minh không tin... Anh Tám Sinh

nói - vào số phận, tương xung, tương sinh. Nhưng trước đây khi còn nhỏ cho đến tuổi trưởng thành, đi bộ đội, làm sĩ quan, đi học chuyên ngành dược, nghĩa là cho đến trước năm 1992 lúc được điều từ Bệnh viện 121 (Cần Thơ) về ở đây

Anh Tám Sinh (người cầm gậy khều rắn). Ảnh NGUYỄN LÊ.

mình rất sợ rắn, kể cả rắn nước. Biết mình sợ rắn, nên một cô bạn đồng nghiệp ở Bệnh viện 121 đã cầm một con rắn rượt mình làm mình chạy trời chết. Đến lúc cô ta quăng con rắn về phía mình mới hay con rắn đã chết. Vì sợ rắn nên khi được điều về đây, mình đã chống, không nhận quyết định 4 tháng trời. Nhưng rồi "quân lệnh như sơn" vốn đã có một phần trong máu huyết của mình, nên cuối cùng phải khăn gói, balô, túi xách lên đường, chấp nhận xa vợ và 2 con gái hơn 100 km từ Tây Đô về Đồng Tâm, Tiền Giang.

● *Lúc ấy bà xã của anh phản ứng như thế nào? Có đồng ý cho anh đi không?*

- Không những bà xã mình mà cả gia đình bên ngoại đều không muốn mình nhận nhiệm vụ. Cực chẳng đã, họ nói cứ đi đi một vài ba tháng rồi kiếm cơ gì đó mà chuẩn. Mình biết họ lo cho mình nhiều lắm.

● *Nhưng rồi bộ mặt của Trại rắn Đồng Tâm đã được thay đổi, nhà cửa đang hoành hơn, bộ sưu tập về rắn độc được nhiều hơn, mà bản thân anh là người đóng góp nhiều đề tài khoa học cấp Nhà nước. Nào, anh nói đi, nguyên do?*

Anh Tám Sinh cười, giọng mang âm hưởng nặng nề của người xứ Nghệ (anh sinh ra ở xã Diễn Minh, Diễn Châu, Nghệ An trong một gia đình có 5 anh em là bộ đội hai thời kỳ: chống Pháp và đánh Mỹ). Đoạn anh thành thật nói:

- Lúc đầu do tự ái cả thôi ông ạ (anh đã chuyển cách xưng hô

thân mật). Khi mới về đây tâm trạng không thoải mái, đơn vị đang xuống cấp trầm trọng, đã có nhiều ý kiến nên để Trại rắn Đồng Tâm giải thể, lại cách xa vợ con, buồn và chán nản lắm. Nhiều đêm nằm một mình trên chiếc giường xếp cá nhân, bắt tay lên trán, nghe tiếng dế rí rả kêu, rồi những ngày đầu mùa mưa nghe tiếng ếch ương ình oang gọi "bạn tình", mà buồn nảo cả ruột gan. Nhưng làm người lính khi đã nhận nhiệm vụ thì phải hoàn thành. Thế là từ một người sợ rắn, khi thấy anh em đồng đội bắt rắn, bắt trăn, biểu diễn cho du khách xem, mình phải đứng ngó từ xa, khi không dám ăn thịt rắn, mình đã làm quen dần với suy nghĩ rằng sợ là do chưa hiểu, muốn khỏi sợ thì phải hiểu. Mình bắt đầu tìm tài liệu về rắn được nhiều tác giả trong và ngoài nước dày công nghiên cứu như của Trần Kiên, Nguyễn Đức Minh, Võ Văn Chơi.... Có nhiều sách báo tài liệu mình phải lục tìm trong

Rắn hổ mang ở trại Đồng Tâm. ►

Thư viện Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh. Càng đi sâu vào tìm hiểu, mình mới biết được sự đa dạng phong phú của loài rắn. Nó không chỉ là một loài bò... sát không chân như chuyện cậu học sinh lớp ba học vẹt thuở nào, mà là cả một thế giới sinh vật nguy hiểm có, hiền lành có. Ví như rắn hổ có rắn hổ chúa, hổ mang, hổ mèo, hổ ngựa, trong đó hổ mèo có khả năng phun nọc độc xa hàng vài mét vào con người và con vật đe dọa đến nó, nhưng cũng có loài rắn hổ hành thì hiền lành vô cùng, nếu nấu cháo với đậu xanh thì chỉ có nhất. Ở nhà bảo tàng rắn tại trung tâm, bọn mình đã có hơn 80 loại rắn có mặt ở mọi miền đất nước. Bọn mình đang có ước vọng xây dựng trung tâm không những là bộ sưu tập các loài rắn độc, mà còn xây dựng vườn sinh thái rắn, phải hiểu rắn như nhà chăn nuôi heo hiểu về con heo vậy. Hơn thế nữa, ở đây bọn mình còn nuôi nhiều loại chim thú thiên nhiên hoang dã, với mong muốn biến nơi đây thành giáo cụ trực quan cho các em học sinh các cấp muốn tìm hiểu về sinh vật, về môi trường thiên nhiên tác động tốt xấu như thế nào đến đời sống của muôn loài....

● *Anh nói thế thì tôi biết thế, nhưng hỏi thật đến nay anh đã bắt được rắn chưa?*

Đang đi, anh Tám Sinh đứng hẳn lại nhìn vào mắt tôi rồi quả quyết nói:

- Hẳn nhiên là được rồi, nhưng đó không phải là nhiệm vụ chính của mình. Ông lại đây mình chỉ cho xem rắn hổ mang được nuôi trong vườn sinh thái. Rồi anh nói tỷ mỉ về các loài rắn độc được nuôi ở đây. Đoạn tâm sự tiếp:

- Bản thân mình là người ham mê khoa học. Nếu "trúng số" mình đã đi nước ngoài năm học hết cấp 3. Dạo đó mình là một trong số những học sinh

xuất sắc, có lý lịch tốt được chọn đi Liên Xô. Đã tập trung nhưng rồi do Cách mạng Văn hóa Trung Quốc nên đường tàu sang Liên Xô không đi được. Rồi những năm đi bộ đội, mình lại được chọn đi Liên Xô. Đã tập trung học ngoại ngữ ở đầm Dạ Trạch được mấy tháng, đã bập bẹ nói được dăm ba câu "chào", "tạm biệt", "xin lỗi", "cảm ơn".... Cuối cùng lại không đi được vì cuộc chiến đang ở giai đoạn quyết liệt chuẩn bị cho Mậu Thân (1968). Vào bộ đội mình được đi học ngành dược, là dược sĩ chuyên khoa cấp 1 về bào chế và dược chính. Đang từ chuyên khoa này, chuyển đến một lĩnh vực hoàn toàn mới lạ, từ tự ái, tự trọng mình lại yêu nghề nuôi và nghiên cứu rắn độc. Ở nước ta, nhất là ở vùng núi và Đồng bằng sông Cửu Long hằng năm con người bị rắn độc cắn dẫn đến tử vong hoặc thương tật không ít. Khi đã trở thành người nghiên cứu về rắn độc, mình có một mong muốn sẽ tìm ra phương pháp phòng và điều trị rắn độc cắn hữu hiệu, để phục vụ lực lượng vũ trang và cộng đồng.

● *Vậy là xuất phát điểm chính vẫn là tình yêu đối với con người?* Tôi ngắt lời.

- Đúng vậy, vì đã là công trình khoa học chân chính thì đối tượng phục vụ là con người. Đã 8 năm kể từ ngày về nhận nhiệm vụ ở Trại rắn Đồng Tâm mà tên đầy đủ là Trung tâm Nuôi trồng - Nghiên cứu - Chế biến dược liệu Quân khu 9, mình đã có 3 đề tài khoa học, trong đó có một nhánh về bảo tồn gien cây con cây thuốc quý nằm trong chương trình bảo tồn gien Quốc gia, một đề tài nghiên cứu hoàn thiện quy trình bào chế thuốc y học cổ truyền để điều trị và phòng chống rắn độc cắn.

(Xem tiếp trang 82)

KỶ LỤC VỀ

NHỮNG NHÂN VẬT

Siêu giàu

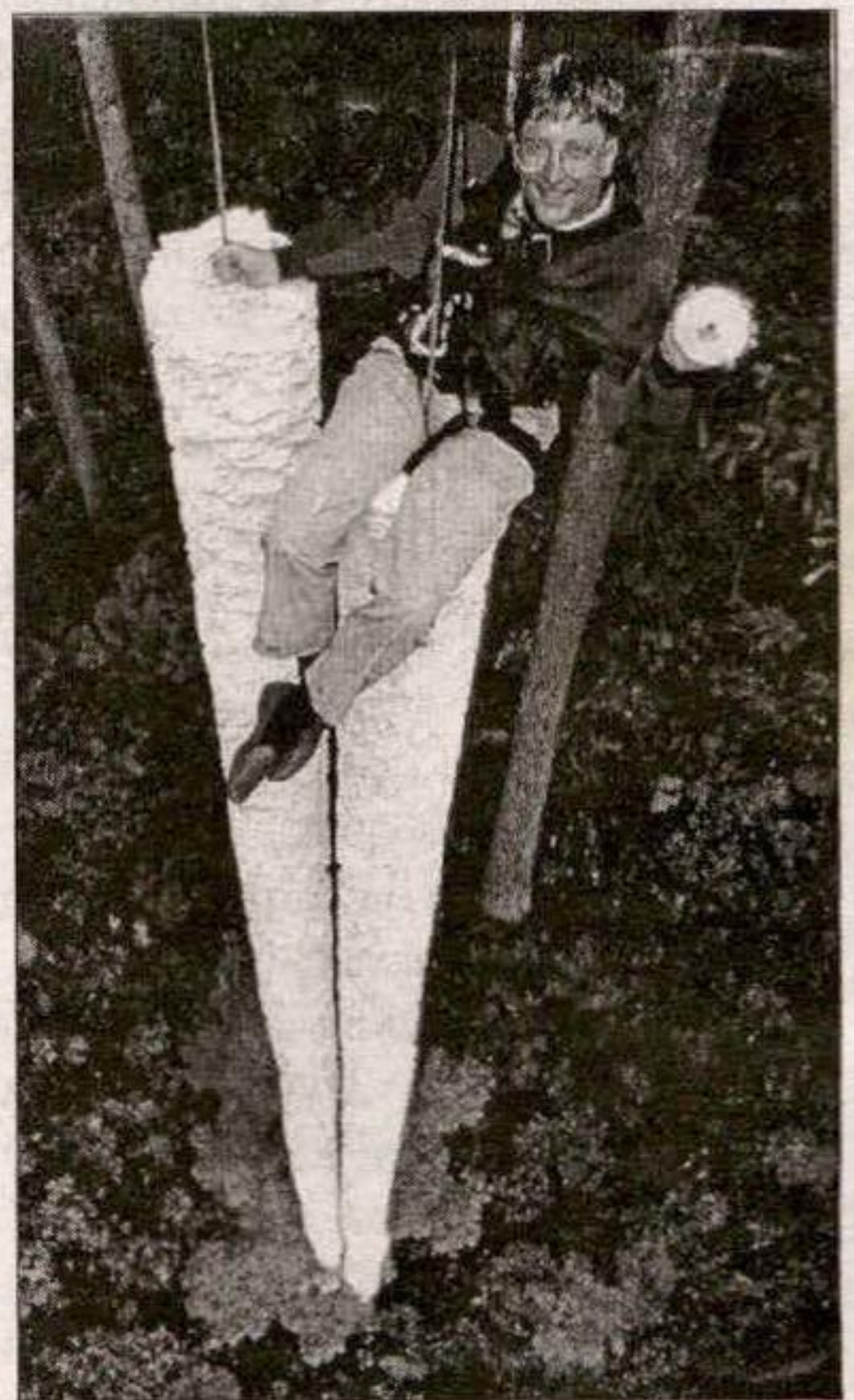
• **Người giàu nhất qua mọi thời đại** chính là John D. Rockefeller. Theo ước tính, tài sản của ông trùm dầu hỏa Mỹ này là 900 triệu đôla vào năm 1913, tương đương với 189,6 tỉ đôla ngày nay. Làm giàu từ dầu lửa, Rockefeller về hưu năm 1897. Năm 1922, ông chỉ giữ cho riêng mình 200 triệu đôla sau khi đã tặng cho gia đình và các quỹ từ thiện 1 tỉ đôla.

• **Người giàu nhất trong thời đại ngày nay** có lẽ rất nhiều người biết đến: Bill Gates. Theo tạp chí Forbes, vị chủ tịch - đồng sáng lập Công ty Microsoft này là người giàu nhất thế giới hiện nay với tài sản ước tính 60 tỉ đôla. Năm 2000 này, có thời gian ngắn Bill Gates đã bị mất danh hiệu này vào tay Lawrence Ellison (sáng lập Công ty Oracle) và Masayoshi Son (Nhật), chủ tịch Công ty Softbank.

• **Danh hiệu người phụ nữ giàu nhất** thuộc về Liliane Bettencourt (Pháp). Bà là người thừa kế tài sản từ thương hiệu L'Oreal, với tài sản ròng 15,2 tỉ đôla. Tài sản của bà đã tăng lên 13,9 tỉ đôla vào năm 1999 do doanh số của L'Oréal tăng thêm hai con số.

• **Nhà sản xuất phim có thu nhập năm cao nhất** là nhà sản xuất kiêm

đạo diễn George Lucas (Mỹ). Ông đã kiếm được 400 triệu đôla trong năm 1999 sau khi bộ phim "*Chiến tranh giữa các vì sao - tập 1: Hiểm họa bóng ma*" được trình chiếu trên khắp thế giới. Với số tiền này, ông đứng đầu

Bill Gates vươn đến đỉnh cao thế giới.

Tỉ phú trẻ nhất thế giới Jerry Yang.

Danh sách 100 nhân vật nổi tiếng giàu có năm 2000 của tạp chí Forbes.

• **Trùm truyền thông giàu nhất thế giới** là Rupert Murdoch? Sai hoàn toàn. Danh hiệu này thuộc về Kenneth Thomson (Canada), chủ tịch của tập đoàn thông tin và xuất bản Thomson Corp., với tài sản 16,1 tỉ đôla. Tập đoàn này hiện đang sở hữu 55 tờ báo ở khu vực Bắc Mỹ, và hiện họ đang tập trung vào lĩnh vực thông tin điện tử. Vào tháng 6-2000 qua, Thomson Corp. đã đồng ý mua đối thủ Primark Corp., một công ty cung cấp thông tin, với giá 1 tỉ đôla.

• **Trùm mỹ phẩm giàu nhất** là Leonard và Ronald Lauder. Hai người và gia đình có tổng tài sản 8,8 tỉ đô la. Leonard điều hành Estée Lauder, công ty mỹ phẩm do mẹ ông sáng lập nên.

• **Danh hiệu hoàng gia giàu nhất** đã mất khỏi tay Brunei. Theo tạp chí **Forbes**, quốc vương Fahb Bin Abdulaziz Alsand của Ảrập Xêút có tổng tài sản trị giá 30 tỉ đôla. Với tài sản

này, ông đã “qua mặt” quốc vương Hassanal Bolkiah của Brunei (có tài sản 16 tỉ đôla).

• Chủ tịch Bernard Arnault (Pháp) của công ty LVMH là **ông trùm hàng xa xỉ giàu nhất thế giới** - với tài sản ước tính 12,6 tỉ đôla. Sức mạnh của thị trường hàng xa xỉ đã khiến tài sản của ông tăng lên gấp đôi từ 1999-2000. Công ty LVMH sở hữu các thương hiệu Christian Dior, Givenchy, Kenzo, và Louis Vuitton và có tổng doanh số là 8 tỉ đôla trong năm 1999.

• **Ban nhạc giàu nhất** là ban nhạc The Rolling Stones (Anh), với tổng tài sản là 683 triệu đôla. Theo tờ The Sunday Times, năm 2000 ca sĩ chính Mick Jagger có tài sản 241 triệu đôla, tay guitar Keith Richard 209 triệu đôla, tay trống Charlie Watts 104,5 triệu đôla, tay guitar Ronnie Wood 88,3 triệu đôla, và cựu bass Bill Wyman 40,2 triệu đôla.

• **Ban nhạc có thu nhập hàng năm**

cao nhất là The Backstreet Boys (Mỹ). Theo Danh sách 100 nhân vật nổi tiếng giàu có nhất năm 2000 của tạp chí *Forbes*, ban nhạc này đã kiếm được ước tính khoảng 60 triệu đôla trong năm 1999.

- Ban nhạc là thế. Thế còn **nhà sản xuất nhạc** nào là **giàu nhất**? Master P, giám đốc điều hành của hãng đĩa No Limit Records ở New Orleans, Louisiana (Mỹ), có tài sản ròng 56,5 triệu đôla. Tên thật là Percy Miller, Master P hiện là ngôi sao nhạc rap thành công nhất thế giới.

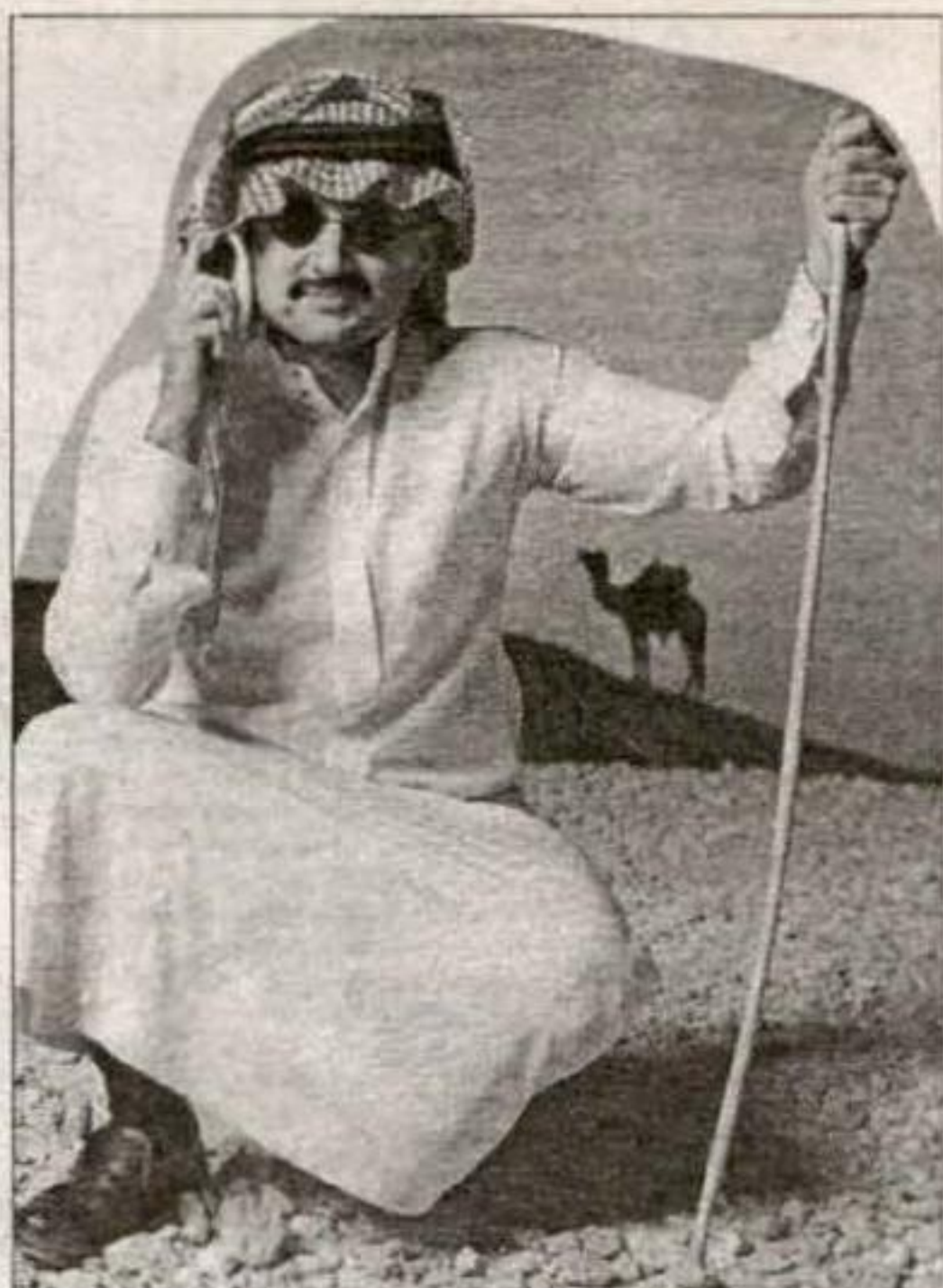
- **Nhà thiết kế thời trang có thu nhập năm cao nhất** là Giorgio Armani (Ý). Ông đã kiếm được 135 triệu đôla trong năm 1999.

- Trên đây là giới nghệ thuật, thế còn giới doanh nhân trẻ ra sao? Jerry Yang, đồng sáng lập Công ty Yahoo! đã trở thành **tỉ phú trẻ nhất thế giới** vào năm 1998 ở tuổi 29. Yang hiện có tài sản ước tính khoảng 4 tỉ đôla.

- Đó là chàng thanh niên gốc châu Á thành công trên đất Mỹ. **Doanh nhân giàu nhất châu Á hiện nay** không phải là tỉ phú Li Ka-Shing, mà là Hoàng thân Alwaleed Bin Talal Alsaud (Ả - rập Xê- út). Ông có tài sản ước tính khoảng 20 tỉ đôla vào tháng 5-2000. Chủ yếu đầu tư vào cổ phiếu ở châu Âu và Mỹ, ông nắm giữ phần lớn cổ phiếu của tập đoàn Citigroup.

- **Doanh nhân giàu nhất ở châu Âu** là gia đình Theo và Karl Albrecht (Đức). Tổng tài sản hai người và gia đình là 20 tỉ đôla. Họ sở hữu tập đoàn của hàng bán giảm giá Aldi (có doanh số 26 tỉ trong năm 1999), chuỗi cửa hàng Trader Joe's và 7% cổ phần trong các siêu thị Albertson.

- Sang Nam Mỹ, Carlos Slim Helu,

Hoàng thân Alwaleed Bin Talal - doanh nhân giàu nhất châu Á.

chủ tịch tập đoàn Crupo Carso, là **doanh nhân giàu nhất Nam Mỹ**, với tổng tài sản gia đình là 7,9 tỉ đôla. Tập đoàn này đầu tư trong nhiều lĩnh vực khác nhau - bao gồm kỹ thuật, viễn thông, dịch vụ tài chính và bán lẻ, và có cổ phần trong các công ty Mỹ như CompUSA và CDNow và nhà cung cấp dịch vụ Internet Prodigy

- **Doanh nhân giàu nhất châu Phi** chính là chủ tịch Nicky Oppenheimer của công ty khai thác kinh doanh kim cương De Beers. Tài sản gia đình ông là 2,8 tỉ đôla.

- Theo Danh sách 100 nhân vật nổi tiếng giàu có nhất năm 2000 của tạp chí *Forbes*, **vô sĩ quyền Anh được trả lương cao nhất** là Oscar de la Hoya (Mỹ): thu nhập ước tính trong năm 1999 của anh là 43,5 triệu đôla. ■

NGÂN ANH

(Theo *Guinness World Records*, 2001)

Người mẫu NGÔ THANH VÂN

Sắc đẹp & Trí tuệ

Cuộc trao đổi diễn ra tại Cafeteria Ciao trên đường Mạc Đĩnh Chi (TP. HCM). Hai tiếng đồng hồ thú vị đi qua rất nhanh. Nói chuyện với một cô gái đẹp lại thông minh, điều đó không phải lúc nào cũng dễ gặp khi một nhà báo có nhiệm vụ phỏng vấn một người mẫu hoặc một hoa hậu. Thật đáng tiếc, thường sắc đẹp ít đi liền với sự thông minh. Có phải chăng 3 năm theo mẹ sống ở Oslo (Na-Uy) đã tạo cho Ngô Thanh Vân một nền tảng văn hóa khác hơn các cô gái cùng trang lứa. Cha mẹ chia tay nhau, mẹ đi một bước nữa với một thương gia Na - Uy, thế là cơ hội đưa Thanh Vân sang sống ở Oslo năm 15 tuổi (1995). Trong 3 năm sống ở Oslo, Thanh Vân viết và nói thông thạo tiếng Na - Uy. Cô kể: "Trong thời gian đầu, Vân sống bên đó, gia đình cùng một lúc sử dụng đến ba thứ tiếng:

mẹ nói với bố sau bằng tiếng Anh, bố sau nói với Vân bằng tiếng Na-Uy, còn Vân nói với mẹ bằng tiếng Việt Nam. Nhưng bây giờ mọi người đã nói chuyện với nhau bằng tiếng Na - Uy.

● Lý do gì Vân lại trở về Việt Nam và có ý định sống luôn tại đây?

Thời trang JOJO REBEL
Fashion.

Người mẫu Ngô Thanh Vân.

Ảnh BẠCH THU HIẾN. ►

Người mẫu ■ NGÔ THANH VÂN

- Năm 1998, Vân trở về Việt Nam lần đầu. Ngay lúc đó Vân cảm thấy mình sống ở Việt Nam phù hợp hơn. Ở Oslo có đủ thứ tiện nghi, nhưng Vân vẫn cảm thấy xa lạ. Na - Uy buồn lắm. Vân còn hai người anh ở Việt Nam, thế là năm 1999 Vân trở về và quyết định mượn nhà riêng sống chung với hai anh của Vân tại thành phố Hồ Chí Minh.

Tôi chưa thỏa mãn về câu trả lời của Vân. Tôi lại hỏi:

● *Chẳng lẽ chỉ vì lý do buồn vui mà bỏ Na - Uy về Việt Nam?*

- Vâng, đúng thế. Do sự dẫn dắt ban đầu của đạo diễn Phan Diễn, Vân làm quen với hoạt động người mẫu, sau đó Vân được anh Nguyễn Hữu Dũng mời trình diễn ở IDECAF. Hoạt động người mẫu cuốn hút Vân. Rồi là danh hiệu Á hậu báo Phụ Nữ VN (Trần Bảo Ngọc hoa hậu).

● *Vì sao hoạt động người mẫu cuốn hút Vân?*

- Hoạt động người mẫu cung cấp cho Vân nhiều hiểu biết mà từ đó Vân định hướng được sự chọn lựa nghề nghiệp thích hợp cho Vân trong tương lai. Chuyển đi Ý sau khi đoạt danh hiệu á hậu mở mắt cho Vân rất

nhiều. Vân được tham quan trường đào tạo người mẫu, được xem tận mắt những Show trình diễn thời trang tầm cỡ quốc tế của hãng thời trang Valentino. Vân có ý định học nghề tạo mẫu do đó đang tiếp cận với các ngành học hướng đến nghề này (vi tính graphic design; quản lý tiếp thị...)

(Xem tiếp trang 82)

Trang phục Trịnh Nhật Tuấn.

Người mẫu Ngô Thanh Vân.

Ảnh BACH THU HIỀN.

Đời sống âm nhạc năm 2000

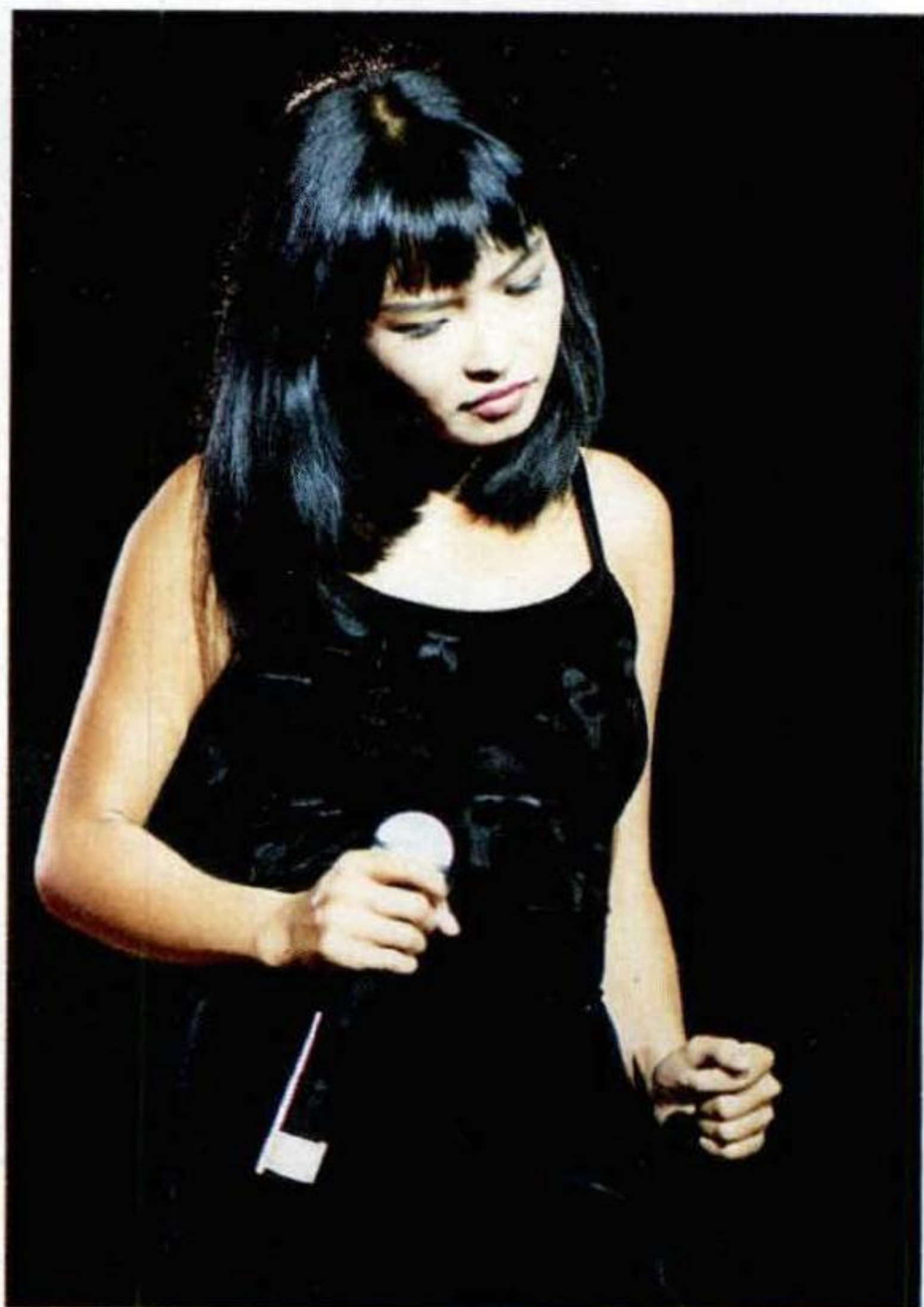
Ca khúc được yêu thích

NHÌN GẦN-NGHE XA

LÊ THIẾU NHƠN

Đến đầu năm con rằm Tân Ty này, có lẽ việc bình chọn một Top ca nhạc không còn gì là mới mẻ. Việc bình và chọn đã thành chuyện thường ngày ở... phố. Và những ca khúc được yêu thích mà chúng tôi nói đến, không đơn thuần có được một Top, chủ yếu là nhìn lại đời sống âm nhạc bằng những dòng tản mạn vui vẻ như "tiệc trà" đầu năm mới.

*Đ*ã là ca khúc được yêu thích, đã là Top Ten thì thoát hiện thoát biến nhanh như chong chóng. Tuy nhiên trong một năm, vẫn có vài ca khúc tồn tại hơi lâu trên sân khấu ca nhạc và có mặt hơi nhiều trong các sản phẩm băng

Ca sĩ Phương Thanh.
Ảnh NGỌC HẢI. ►

đĩa nhạc. Sự khẳng định của Top Ten ấy không chỉ dừng lại ở ca khúc hay, giọng ca hay mà còn nhiều yếu tố phụ trợ khác: dàn dựng múa phụ họa, hòa âm, trang phục...

Có thể khẳng định ca nhạc năm 2000 có hai thể mạnh: nghe và... nhìn. Đôi khi yếu tố nhìn lấn át cả yếu tố nghe. Ví dụ: video ca nhạc quay ngoại cảnh bình thường thì không thể "ăn khách" bằng ca sĩ Đan Trường đóng giả vua Càn Long múa kiếm quay tít mù trên Vạn Lý Trường Thành, hay ca sĩ Lam Trường hóa thân thành đại hiệp Hồ Phi tả xung hữu đột giải cứu cho người đẹp Miêu Nhược Lan, dựa theo tiểu thuyết võ hiệp "Tuyệt Sơn Phi Hồ" của Kim Dung. Hội chứng... Tàu trong ca nhạc đang thu hút nhiều đạo diễn ca nhạc ít có thói quen ngựa ngáy sáng tạo.

Dù vậy dẫn đầu Top Ten năm qua là một ca khúc không cần minh họa (hoặc khó minh họa!): "Sắc màu" của nhạc sĩ Trần Tiên qua tiếng hát của ca sĩ Trần Thu Hà.

(Xem tiếp trang 86)

Nhạc sĩ Trần Tiên và ca sĩ Trần Thu Hà.

Ca sĩ Đan Trường.

Những con chim và cá chiếm kỷ lục Guinness

• **Chim** được xem là **nhỏ nhất** là chim ruồi (*Mellisuga helenae*) sống ở Cuba và đảo Thông. Nó dài chỉ 56 mm, nặng 1,4 gram (H.I).

• **Chim** đà điểu Bắc Phi (*Struthio camelus*) chiếm kỷ lục **lớn nhất** với chiều cao 2,74 m, nặng 158 kg.

• Danh hiệu **bay nhanh nhất** thuộc về chim ưng (*Falco peregrinus*) đạt kỷ lục với vận tốc tối thiểu là 198 km/giờ và có thể đạt tốc độ tối đa 374 km/giờ khi nó lao xuống vỗ mồi.

• Kỷ lục **bay cao nhất** do con chim đạt được là 11.277 m là của con kền kền Ruppell (*Gyps rueppellii*), ngày 29-11-1973, nó đã đựng chiếc máy bay chở khách ở độ cao 11.277 m phía trên thủ đô Abidjan của nước Bờ Biển Ngà (châu Phi). Cú va chạm này đã làm chim chết và làm hỏng một động cơ máy bay. Nhưng máy bay đã hạ cánh an toàn và không gặp thêm một sự cố nào khác.

• Loài vẹt xám châu Phi có tên Prudle có thể xem là **chim nói giỏi**

nhất. Con vẹt này đã đoạt danh hiệu "*Chim nói thành thạo nhất*" tại các cuộc thi chim trong suốt 12 năm liên tiếp cho đến năm 1976 là khi nó nghỉ không dự thi. Con vẹt Prudle có vốn từ vựng gần 800 từ.

• Loài gà Phoenix và gà Yokohama được nuôi ở Nhật để làm kiếng từ giữa thế kỷ thứ 17 là **loài có lông dài nhất**. Năm 1974, người

ta đã ghi nhận con gâ trống của ông Masasha Kubota (Nhật) có đuôi dài 10,6m.

● **Loài cá lớn nhất** dưới biển là cá mập Rhincodon typus. Người ta có thể thấy chúng ở những nơi ấm áp Đại Tây Dương, Thái Bình Dương và Ấn Độ Dương. Con cá mập này đã bị bắt năm 1949, dài khoảng 14 mét, nặng khoảng 14,8 - 20,7 tấn (H.2).

● **Cá bơi chậm nhất** là con hải mã (cá ngựa) Syngnathidas. Chúng có khoảng 30 loài. Một số loài rất bé, đặc biệt con cá ngựa tí hon Hippocampus Zosteræ chẳng bao giờ đạt tốc độ bơi hơn 1 mét/giờ (H.3).

● **Cá độc nhất** thuộc về loài cá Tetraodon vùng biển Ấn Độ Dương, loại cá này chứa rất nhiều độc tố tetrodotoxin khắp cơ thể: buồng trứng, trứng, gan, ruột và da. Chỉ cần 0,1 gram chất độc này cũng gây tử vong cho con người trong thời gian 20 phút. ■

THÙY TRANG

(Theo Guinness World Records 2001)

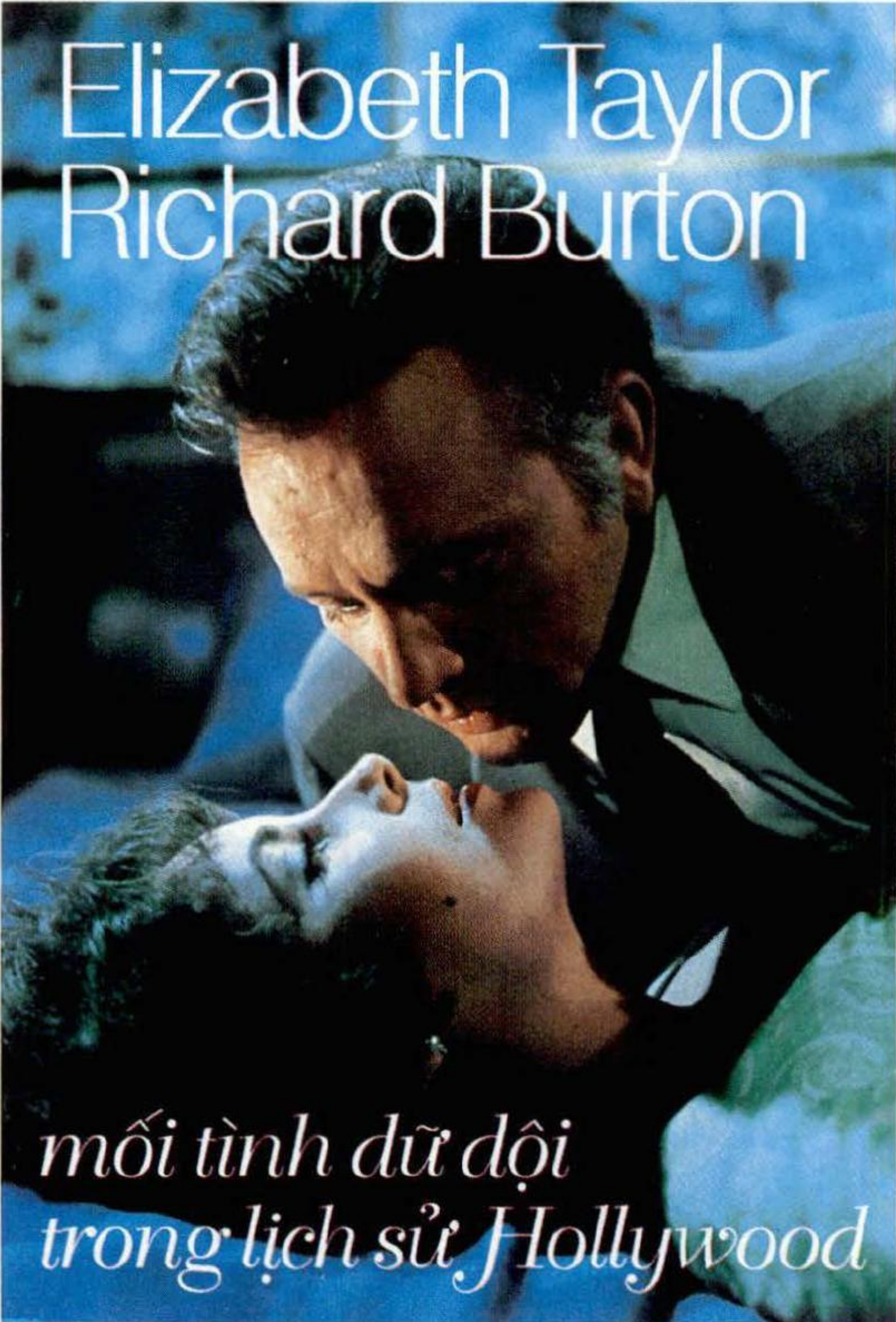
TỔNG CÔNG TY BẾN THÀNH
CÔNG TY PHÁT TRIỂN VÀ
DỊCH VỤ NHÀ QUẬN I (HDSC)

- ĐỊA CHỈ: 31 TRƯƠNG ĐỊNH, QUẬN 1, TP. HỒ CHÍ MINH
- ĐIỆN THOẠI: 8228037 - 8296377 ● FAX: 8297793

Chúc
Mừng
Năm
Mới

Giám đốc
VÔ HỮU THẠNH

Elizabeth Taylor Richard Burton

*mối tình dữ dội
trong lịch sử Hollywood*

Hai lần đám cưới rền rang và lộng lẫy. Hai lần ly dị nhau. 11 bộ phim đóng chung. Chuyện tình của hai nhân vật chính của bộ phim "Cléopâtre" vẫn luôn được coi là huyền thoại của Hollywood. Họ yêu nhau, say mê điên dại, rồi tự hủy diệt nhau...

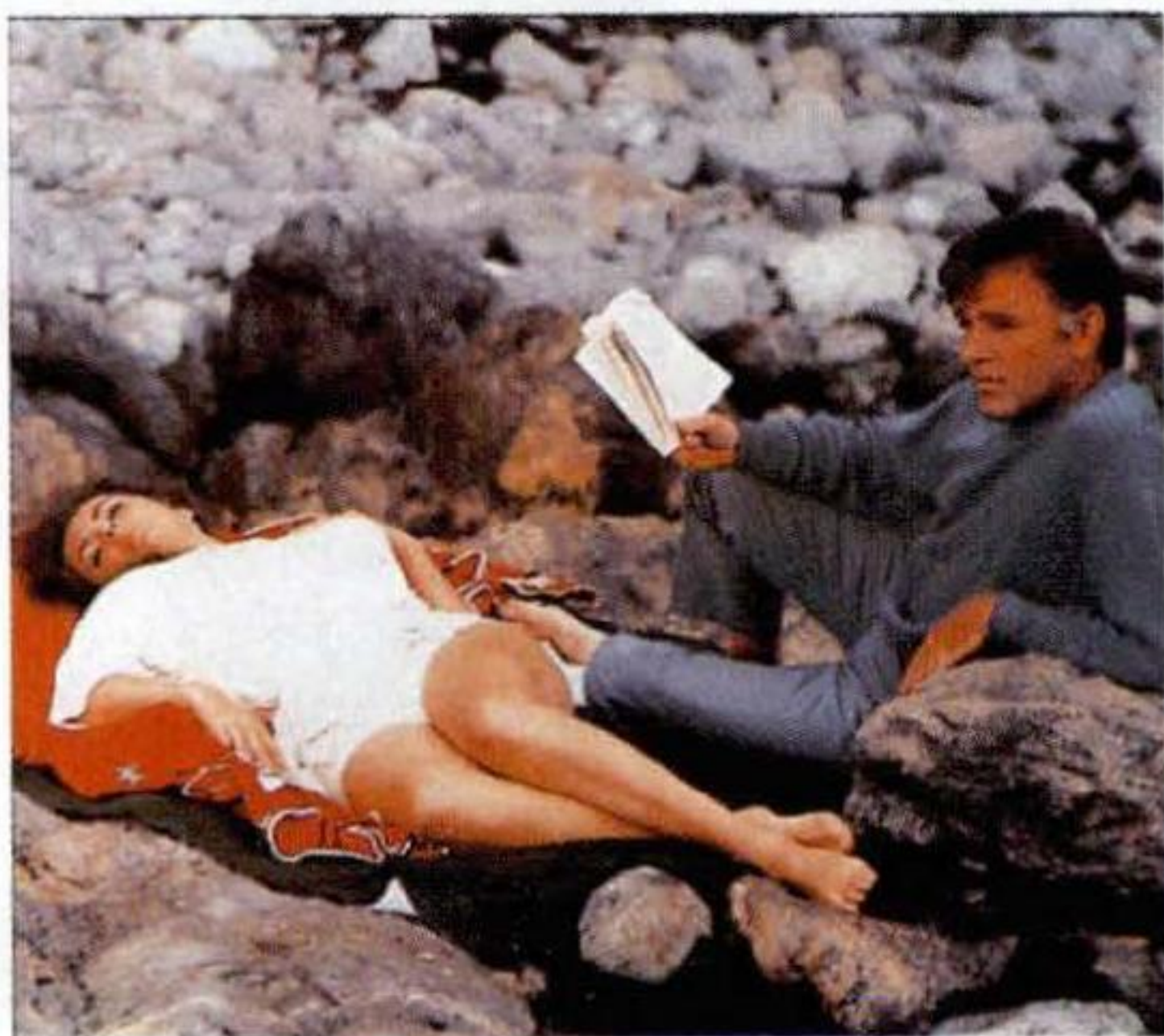
Bối cảnh họ gặp nhau lần đầu là khi cùng đóng phim "Cléopâtre", bộ phim tốn kém nhất vào thời điểm đó (1962). Trường quay Cinecitta ở Ý tập trung hơn 2.500 diễn viên phụ, Elizabeth Taylor đến bằng xe Cadillac hoặc Rolls. Đóng phim này, E. Taylor đã nhận cát-sê cao nhất thời đó: 1 triệu USD.

Trước khi có cảnh quay đầu tiên, E. Taylor và R. Burton chưa từng quen nhau. Vai Marc Antoine đáng lý được trao cho Burt Lancaster. Nhưng có sự thay đổi giờ chót. R. Burton vừa thành công với phim "Camelot" được mời thay thế. Burton đến trường quay với một cô gái tóc hoe quyến rũ trong lúc chờ đợi vợ anh (Sybil) sẽ đến từ London. Taylor dù đã là một tên tuổi ở Hollywood, nhưng anh vẫn chẳng tỏ vẻ quan tâm. Một lần chạm mặt, Burton nói một cách lơ đãng với E. Taylor: "Đã có ai nói với cô chưa, rằng trước kia có lẽ cô là một thiếu nữ đẹp". Trong khi đó, E. Taylor nhìn Burton một cách tò mò, nhưng cũng không tỏ ra chú ý đặc biệt. Chồng của nàng, ca sĩ Eddie Fischer không coi Burton là một mối đe dọa đối với mình. Nhưng với những

người từng trải thì dự đoán ngay: đây là cách tiếp cận... của hai con thú đã chuẩn bị vỗ nhau.

Chuyện ấy xảy ra ngày 22-1-1962 ở ngay cảnh quay đầu tiên của hai người. Đây là cảnh mô tả "tiếng sét" xảy ra giữa Marc Antoine và Cléopâtre. Do đêm trước uống nhiều rượu, tay của Burton run rẩy, chàng không thể diễn xuất như ý muốn. Cảnh tượng một người đàn ông có gì đó yếu đuối, đáng thương đã làm bật lên trong Taylor thứ tình cảm của người mẹ. Để rồi sau đó tình cảm này biến thành một sự đam mê tột cùng. Trong hồi ký của mình sau này E. Taylor viết: "Chàng thật dễ thương, run rẩy nằm áp đầu vào tim tôi".

Mối tình Liz (cách gọi tắt Elizabeth) - Burton bùng nổ trên báo

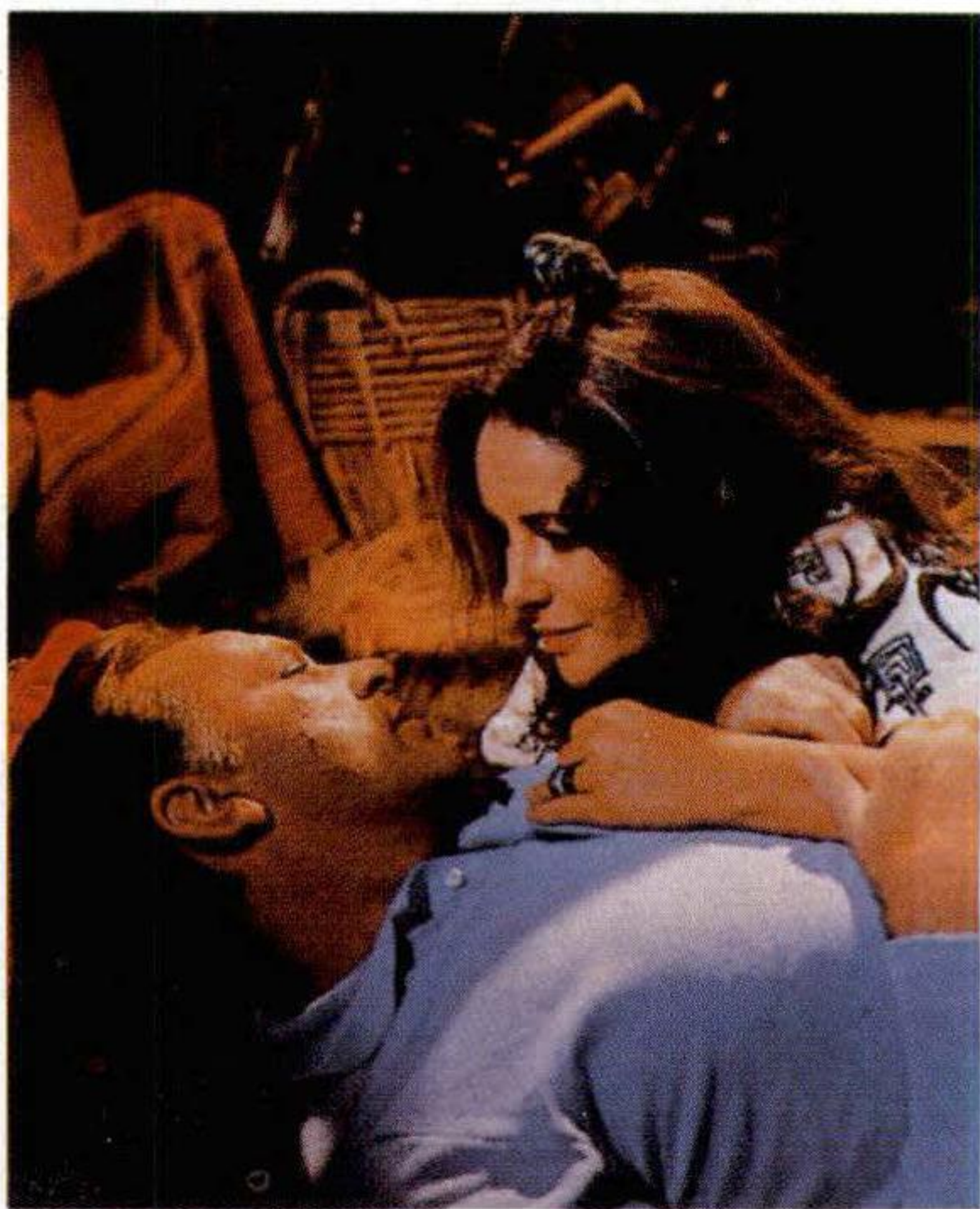

chí. Bộ phim Cleopâtre trở thành một sự kiện lớn nhất những năm 60. Lúc đó Burton mới 37 tuổi, đã có vợ (Sybil Williams) và là một diễn viên sân khấu xuất sắc chuyên về kịch Shakespeare. Anh có đủ cả: sự nổi tiếng, sự kính trọng của xã hội, sự giàu có. Vợ chồng Burton có hai đứa con. Còn Liz lúc đó là đứa con cưng của Hollywood, trên đỉnh cao của sự thành công. Nhưng gần như mỗi sự thành công mới của Liz Taylor đều được đánh dấu bằng... một ông chồng mới. Vào tuổi 30 (nàng sinh năm 1932) Liz có tất cả 4 ông chồng. Đầu tiên là Nicky, người thừa kế hệ thống khách sạn Hilton. Người thứ hai là Michael Wilding, một diễn viên sân khấu lớn hơn nàng 20 tuổi, nàng có hai con với Wilding. Người chồng thứ ba là nhà sản xuất phim Mike Todd (có một con). Todd là một người chồng tốt nhưng ông đã chết trong một tai nạn máy bay. Cuối cùng là ca sĩ trữ tình Eddie Fisher mà nàng đã đoạt trên tay của một người bạn gái rất thân, Debbie Reynolds. Báo Ý IP Tempo gọi Liz là *"một người đàn bà đắm nguyệt say hoa, kẻ phá bĩnh các gia đình và lấy ông chồng như "ăn gỏi"*.

Cuộc tình của

họ dữ dội và điên dại. Không có điều gì có thể tách họ ra. Liz yêu say đắm Burton, còn Burton mê mẩn người phụ nữ và diễn viên siêu đẳng đã làm điều đừng biết bao đàn ông. Liz cũng tạo cơ hội cho Burton mở ra những chân trời điện ảnh mới. Đạo diễn Joseph Mankiewicz của bộ phim Cleopâtre rất sớm tỏ ra bị quan trọng cuộc tình này. Theo ông, Burton có đến 12 cửa ngõ để thoát ra, trong đó chỉ có một cửa ghi: tự hủy diệt, thế mà anh ta lại chọn đúng cửa đó.

Từ *"tự hủy diệt"* có lẽ hơi nặng vì rằng trước khi những giờ phút đen tối của sự xâu xé lẫn nhau ập đến, đôi tình nhân Burton - Taylor đã có những ngày rực rỡ. Họ chiếm lĩnh cả thế giới điện ảnh và dư luận, như

hai con thú hoang ngự trị trên những cánh đồng xa-van châu Phi rộng lớn. Những năm 60, cả hai đã thu về 30 triệu USD từ những bộ phim đóng chung. Họ sống một cách huy hoàng, xa hoa. Trong lúc Burton đóng trong bộ phim của nhà đạo diễn nổi tiếng John Huston ở một nơi hoang dại, đầy muỗi mòng, cách Acapulco 500 cây số phía bắc, Taylor không ngại đến đó thăm người yêu và cũng kịp thời phô trương những trở sang trọng cầu kỳ làm xốn mắt mọi người. Chính trong thời gian này, Burton mua một căn nhà (Casa Kimberley) nằm cô lập bên một làng đánh cá để được sống trong khung cảnh "*một mái nhà tranh hai quả tim vàng*". Casa Kimberley trong thời gian đó đã thu hút giùm cho làng đánh cá kẻ cận hàng ngàn du khách.

Để có thể lấy nhau chính thức vào tháng 3-1964, mỗi bên đều phải ly dị chồng hoặc vợ mình và tốn kém cho hai cuộc ly dị này hàng triệu đô la. Đây là đôi vợ chồng luôn gây ra những xì-căn-đan. Đến đâu cũng khiến hàng ngàn người tụ tập, bao vây. Dấu hiệu sa sút đầu tiên của họ xảy ra tại phi trường Los Angeles khi họ phải đối phó với sự tiếp đón cực kỳ nồng nhiệt nhưng không phải dành cho họ, mà dành cho nhóm nhạc trẻ Beatles. Bộ phim rất thành công của họ "*Ai sợ Virginia Woolf?*" nói về một mối tình tự hủy diệt, hình như báo trước sự kết thúc tương tự của mối tình Burton - Liz. Burton càng ngày càng uống rượu nhiều và sử dụng cả ma túy. Liz cũng thế, nàng trở nên béo phì và thường rơi vào những cơn giận dữ bệnh hoạn.

Sức khỏe của hai người suy sụp dần. Nhưng cả hai vẫn tiếp tục yêu nhau say đắm. Không ai có ý nghĩ phản bội ai.

Những món quà mà Burton tặng cho Liz gây sửng sốt dư luận thời đó. Chẳng hạn viên hột xoàn 33 carat giá 350 ngàn USD. Sau đó là viên kim cương có tên Peregrina nổi tiếng thế giới, Burton phải tranh mua với Cartier. Khi Taylor ăn sinh nhật 40 tuổi của mình tại Budapest trong thời gian đóng phim "*Quý râu xanh*", Burton đã tặng cho vợ mình một viên kim cương màu vàng, hình trái tim, được cắt giữa từ năm 1621, trên đó có khắc dòng chữ "*Tình yêu là vĩnh cửu*".

Thời kỳ tự hủy diệt của Burton bắt đầu. Chàng uống rượu từ sáng đến tối. Và lần đầu tiên trong cuộc tình hai người, Burton phản bội vợ. Đột nhiên, Burton cho rằng Liz đã hủy hoại cuộc đời chàng.

(Xem tiếp trang 83)

Mùa Xuân và nỗi lòng bạn đọc

Bạn Phạm Thị Hằng vì hoàn cảnh gia đình đã phải một mình tha phương đi tìm đất sống mong thoát khỏi cảnh đói nghèo, bạn từ miền Bắc xa xôi đã vào làm công nhân ở huyện Tân Biên, Tây Ninh. KTGD xin gửi đến bạn đọc bức thư của Phạm Thị Hằng gửi đến Thương Việt hy vọng bạn đọc khắp miền đất nước chia sẻ tấm lòng, tình cảm với Hằng và với biết bao cô gái mùa xuân sắp về rồi vẫn phải xa quê, xa mẹ hiền, với những nỗi niềm nhiều buồn, nhiều tủi.

Tân Biên, 20-11-2000

TV ơi, buồn quá. TV đừng trách mình "hở ra cái là buồn nhé!" Vì chính TV cũng biết mình là người đa sầu đa cảm hay buồn mà. Và bây giờ mình cũng chẳng biết phải làm gì ngoài việc cầm bút tâm sự cùng TV.

TV ạ. Mình vừa nhận được thư của mẹ ở ngoài Bắc gửi vào, có cả ảnh nữa. Nhìn tấm ảnh mình không sao cảm được nước mắt. Mới ngoài 40 tuổi mà trông mẹ mình giống như bà lão 70. Đầu tóc bạc gần hết, đôi mắt thì thâm quầng, người ốm yếu, khô đét như cây củi. Buồn hơn nữa là "ngôi nhà tranh xiêu vẹo" mà mình nói đến trong bài dự thi "Chuyện nhớ mãi trong đời tôi" ấy đã bị đổ rồi. Tại sao bất hạnh cứ dồn dập đổ vào gia đình mình như vậy? Mình thương mẹ quá nhưng biết làm sao được khi trong túi mình cũng không có một đồng. Xí nghiệp mình ngưng hoạt động rồi vì hết nguyên liệu phải đợi đến điều mới. Giờ ở nhà thỉnh thoảng mình phải đi làm mướn. Không có tiền xài kệt quá. Có lần gửi thư cho KTGD mình phải đi mượn mãi mới được 2000 đ còn KTGD thì mình quen với bác bán báo nên mua... thiếu, TV có tin không? À TV, có biết không khi

đọc thư của mẹ tư dung mình thấy sống mũi cay cay, cổ họng nghẹn đắng. Mình đã khóc, khóc thật nhiều và rồi mình đã làm một bài thơ. Qua KTGD cho mình gửi bài thơ này tới mẹ nhé!

Thương mẹ

Chiều nay đi làm về
Nhận được lá thư quê
Mắt rưng rưng ngấn lệ
Thấy lòng buồn tái tê.
Ngôi nhà tranh xiêu vẹo
Núp trong con hẻm nghèo
Mùa mưa vừa sụp đổ
Cảnh càng thêm cheo leo.
Mẹ già da bọc xương
Mắt quầng thâm mắt ngủ
Chạy miết ăn chưa đủ
Lấy tiền đâu làm nhà?
Họ hàng thì ở xa
Em thơ còn nhỏ quá
Người ta tuy khá giả
Nhưng mình đâu được nhờ.
Nhà đổ cũng làm ngơ
Vờ như là không thấy
Cũng có chồng thật đấy
Mà như không có chồng
Có chồng cũng như không
Có chồng như ở giá.
Thương mẹ đời vất vả

Lặn lội tấm thân cô
Mưa nắng đều nhỏ giọt
Dành tất cả cho con.

On mẹ cao bằng non
Nghĩa mẹ cao bằng núi
Đời mẹ nhiều buồn tủi
Không một phút yên vui
Bao cay đắng ngọt bùi
Lặn trong đời của mẹ.

Con xin được chia sẻ
Để vơi bớt nỗi đau
Và hy vọng ngày sau
Con sẽ về bên mẹ.

Được thấy mẹ vui vẻ
Bên ngôi nhà mới xây
Và mơ ước từ đây
Mẹ sống đời bình lặng.

18-11-2000

Thơ mình không hay phải không TV? Nhưng nó lại rất thật, đó là nỗi lòng và tâm trạng của một đứa con bất hạnh, bất lực trước hoàn cảnh gia đình. TV ơi, TV đã đọc bài dự thi: "Tiếng gọi nơi sâu thẳm" của mình hẳn TV đã hiểu hết về mình. Mình chỉ là một đứa con không cha sinh ra ngoài hôn thú. Mẹ mình đi lấy chồng nhưng lấy làm lẽ người ta. Sinh thêm được hai đứa em nhưng bỏ một. Ba mẹ con mình sống với nhau trong một mái tranh nghèo. Ngày ngày phải đi mò cua, bắt ốc và làm thuê làm mướn kiếm sống: Nhìn mấy đứa bạn chúng vô tư hồn nhiên quá, chúng có mẹ, có cha, có một gia đình ấm êm hạnh phúc. Còn mình? Mình mỉm cười mà nước mắt cứ tuôn rơi. Rồi có lần mình đã đi tìm cha. Nhưng cuối cùng chỉ nhận được nỗi đắng cay tủi nhục. Mình chỉ còn biết ngậm ngùi: "Tìm cha hay chờ tìm!". TV hỏi tại sao chỉ một tiếng gọi cha thôi mà đối với mình ông trời cũng nở khát khe?

Thế là cái tuổi thơ không chút ngọt ngào và lần đi tìm cha ấy mãi mãi là một vết thương lòng nhức nhối khiến mình không thể nào quên được. Nhưng trong sâu thẳm trái tim, mình vẫn luôn khát khao một tấm chân tình, mình vẫn luôn thầm gọi cha - Tiếng gọi từ nơi sâu thẳm. TV ạ, theo mình thì bài viết ấy cũng có ý nghĩa lắm chứ... Nó là cuộc đời và số phận của những đứa trẻ không cha bị bỏ rơi bên lề xã hội. Nó lên án và thức tỉnh những bậc làm cha làm mẹ đừng để cho xã hội phải có thêm những đứa trẻ bất hạnh như mình. Nhưng buồn qua, bài viết không được đăng. Mình biết thế nào TV cũng cho mình là "dở hơi" vì biết bao bài không đạt chứ đâu phải riêng mình. Nếu bài nào cũng xin cho một "lời nhận xét, đánh giá" thì...

À, TV này, TV đã biết mình là người đa sầu đa cảm hay buồn rồi nhưng vẫn còn một điều nữa mà TV chưa biết được đó là sự mặc cảm. Đúng mình rất hay mặc cảm. Mặc cảm cứ bám riết lấy mình. Nhiều lúc muốn thoát ra nhưng không được. Cũng chính vì mặc cảm mà mình đã sống thu mình, cũng chính vì mặc cảm mà mình đánh mất mối tình đầu trong trắng và thơ mộng. Và, cuối cùng thì cũng chính vì mặc cảm mình đã phải trả một cái giá quá đắt đó là cuộc sống hiện tại. Nhưng thôi nói làm chi cho thêm đau lòng.

Chắc mình viết lộn xộn lắm phải không TV? Đầu óc mình bây giờ cứ rối tinh, rối mù lên. Vả lại, mình ít học nên TV thông cảm nhé.

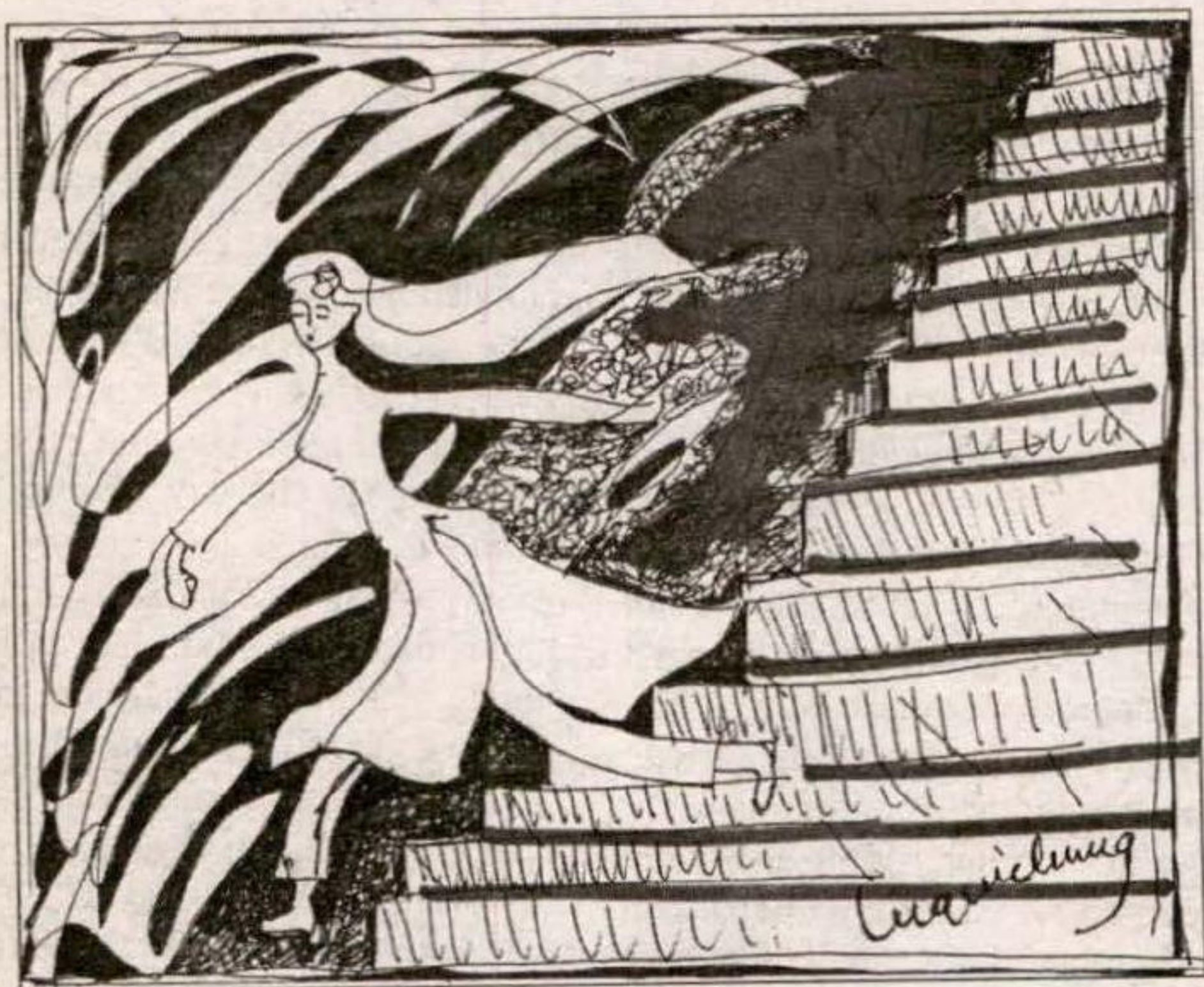
Bây giờ đêm đã khuya rồi mình cũng xin dừng bút. Chúc sẽ đến với TV những gì tốt đẹp.

PHẠM THỊ HẰNG

(Tổ 4, Xí nghiệp Hạt điều Tân
Biên, Tây Ninh)

Thoát chết

I

Hương dán mắt vào mục "*Câu lạc bộ bạn trăm năm*" trên một tờ báo. Ngón tay trỏ của cô di trên từng mã số. Bỗng cô dừng lại ở mã số "K44. Nam, 45 tuổi, cao 1,68 mét, nặng 65 kg. Tốt nghiệp ĐH. Hiện đang công tác tại một doanh nghiệp nhà nước ở TP. Hồ Chí Minh. Tính vui vẻ, thích âm nhạc, thể thao. Độc thân, có nhà riêng tại TP. Muốn làm quen với bạn nữ, ngoại hình khá, hiền, có nghề nghiệp ổn định, cùng chung sở thích, tuổi từ 25 đến 35".

Tiêu chuẩn này thì Hương có thừa, chắc chắn sẽ xứng đáng với đối tượng mà cô chọn. Ngày hôm sau một bản thảo tự giới thiệu làm quen được cô lên khung với những nét chữ nắn nót, đẹp mắt, văn phong dân dã nhưng đầy sức quyết rũ, gợi mở... Lòng cô tràn đầy hy vọng.

II

Chưa đầy một tuần sau, Hương nhận được thư hồi âm. Lòng cô rạo rực, khắp khởi. Trong căn phòng riêng của mình, Hương khóa trái cửa. Cô nằm lên giường. Từ xưa tới nay Hương

Truyện ngắn

vẫn nổi tiếng là một con người cẩn thận. Trong giây phút bối rối, xúc động Hương thận trọng mở phong thư... Ôi! Có hình. Người đàn ông trông thật galăng, đẹp trai và cũng đầy vẻ trí thức. Hương ép tấm hình lên ngực. Trái tim cô rộn ràng, đôi mắt cô chớp chớp nhìn lên trần nhà, cô cắn nhẹ lên môi, rồi nhắm mắt nhìn về xa xăm. Một ảo ảnh từ từ hiện lên trong cô - dồn dập, thôi thúc, vô tận...

Công đoạn hai cô mới đọc thư. Bức thư dài tới 4 trang dúp. Loáng qua đã thấy toát lên một con người khỏe mạnh pha chút tâm hồn nghệ sĩ, có chỗ chàng viết hơi bị khó hiểu. Đọc thư tình mà cứ như đọc một bài văn nghị luận chính trị. Có chỗ ngôn ngữ lại nhảy nhót như trẻ con. Nhưng không sao. Quan trọng là ở cái đoạn, mà theo Hương cho là rất "chân thành": "... *độc thân, có nhà riêng ở thành phố vì lo học hành, phấn đấu, nên mãi tới giờ vẫn chưa có một mối tình đầu...*"

Cuối thư chàng trai không quên ghi đầy đủ, chi tiết vào một sơ đồ hướng dẫn, hẹn một ngày chủ nhật hai người gặp nhau... Số nhà, số điện thoại di động làm cho Hương càng thêm tin tưởng vào đối tượng mà cô chọn.

Hương vẫn nằm trên giường, bao băn khoăn, trăn trở. Cô tự hỏi mình - *Có nên không nhỉ? Liệu có sợ anh đánh giá, cho rằng "Cọc đi tìm trâu?..."* Miên man mãi, cuối cùng Hương quyết định lập kế hoạch sẽ đến thăm anh vào chủ nhật tuần tới. Bỗng dưng cô cảm thấy căm ghét cái quan

niệm phong kiến cổ hủ!

III

8 giờ chuyển xe đồ Bình Dương - thành phố Hồ Chí Minh đã cập bến xe Miền Đông. Hương vội vã kêu xe ôm về quận Nhất. Chẳng phải mất nhiều thời gian, gã xe ôm đã đưa cô tới Sương Nguyệt Ánh. Hương dạo dọc phố tìm số ghi ở cổng. Đây rồi. Hương rút cuốn sổ tay cẩn thận đối chiếu lại lần nữa. Biết là chắc chắn, cô đến bên gốc cây sao cổ kính, chỉnh hình lại một lượt, rồi hít sâu mấy cái như để bù đắp lại lượng ô - xy thiếu hụt. Cô tự động viên mình - *Hãy dũng cảm lên!*

- "*Tự nhiên như ai*". Cô vào cổng rồi đi tiếp lên lầu hai. Như vượt qua được chướng ngại vật trong một trận chạy đua, cô dừng lại, rồi định thần bước tiếp lên lầu bốn. Đánh mắt sang bên trái, cô nhìn thấy số 28! - Đúng con số cô đang cần tìm. Nhưng sao cửa lại đóng?!? Đứng yên hồi lâu, như tiếc cái công của mình, cô liều gõ vào cửa mấy tiếng cóc, cóc thật nhỏ.

Cánh cửa từ từ hé mở, một người đàn bà thô ráp xuất hiện. Mặt Hương tái đi chẳng khác nào một con nai lọt vào miệng cọp. Nhưng với bản chất "tự tin" của mình, tình huống gay cấn đã phải nhường chỗ cho câu hỏi đầy vẻ tự nhiên.

- Xin lỗi, chị làm ơn chỉ giúp em nhà anh Tân?

- Anh Tân ở đây. Anh mới xuống đường chừng hai chục phút, nghe đâu đón bạn tới nhậu. Mời em vào chơi, đợi lát nữa anh về - Người đàn bà vui vẻ, vô tư trả lời.

Truyện ngắn

Người đàn bà có dáng dấp và phong cách chân quê tự sự: "... Chị lên thăm ảnh rồi bàn cách chuyển về gần quê. Chứ ảnh cứ đi biển biệt thế này thì vợ con biết đường nào mà chăm sóc. Ngôi nhà này này ảnh đã thuê tới ba năm rồi. Chả biết công việc của ảnh nhiều đến đâu, mà lúc nào ảnh cũng kêu bận. Mấy tháng rồi ảnh chưa về nhà..."

... Căn phòng trang trí rất thanh nhã, đẹp mắt. Trên tường hướng ra cửa có treo bức tranh "Hoa diên vĩ" của Van Gogh, phía bên đối diện là bức La Joconde của Leonard de Vinci. Một cây đàn ghi-ta. Trên kệ đầy áp sách... Trong người Hương như có rần bở. Cô như ngồi phải lửa. Không thể chần chừ được nữa, Hương xin phép người đàn bà mướn khách ra về trong tâm trạng khó tả!

IV

Như con thú thoát chết, Hương bước nhanh xuống trệt. Tiếng gõ nhịp bước chân trên cầu thang nghe cứ như điệu "phốc", cô lao đi như

không còn biết đến ai nữa.

- Đi đứng gì mà ẩu vậy? - Tiếng một gã trung niên bận đồ lịch thiệp đã bị Hương giẫm phải chân do chuyển động ngược chiều.

- Anh cho em xin lỗi - Hương nhìn gã đàn ông như muốn nói tiếp lời thỉnh cầu. Rồi cô lại vụt đi.

Gã đàn ông dừng lại, rồi bất chợt lao theo Hương. Gã ép cổ họng, phát ra một sóng âm chủ định:

- Hương! Có phải Hương?...

- Kìa, cô kia có người kêu - tiếng một ông già trong khu cư xá.

Hương như một kẻ câm điếc, lao tiếp. Ra tới cổng, cô chạy thẳng tới gã xe ôm cũ kỹ đứng ở vệ đường đang ngáp ngáp, chắc là đói khách.

- Lẹ lên! Bến xe Miền Đông! - Hương nói như ra lệnh.

- Hư...ơ...ng!... Gã đàn ông hồi nãy vẫn rượt theo.

Muộn rồi. Chiếc cúp cối 78 rú ga chồm lên, lao thẳng ra ngã ba rồi mất hút.

ĐÀO SỸ QUANG

Minh Mạng, một ông vua...

(Tiếp theo trang 22)

Bấy giờ đình thần bèn tâu: "Không kể quan hay dân, ai dám hút thuốc phiện và cất giấu mà nấu nướng, buôn bán thì xử tội đồ (bắt đi đầy). Ai bắt được mà tố cáo thì thưởng 20 lạng bạc. Cha anh không ngăn cấm con em, xóm giềng biết mà không tố giác, đều bị xử trượng" (trượng là sợi mây to, kẻ bị xử trượng, chịu đánh từ 60 đến 100 roi).

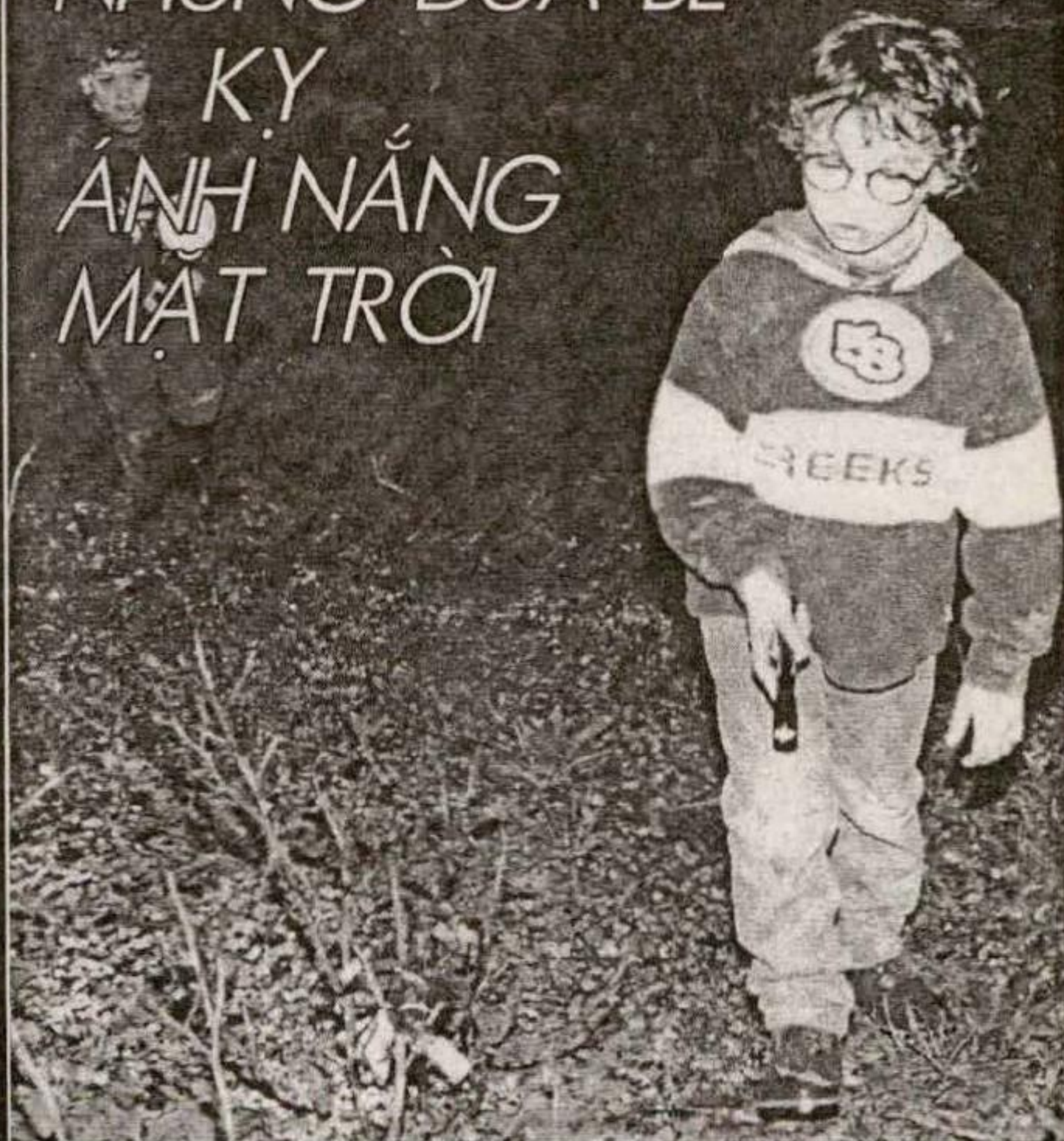
Lời nghị tâu lên, Minh Mạng sửa lại là: "Quan chức có phạm thì phải cách chức, còn các điều khác thì theo lời bàn mà thi hành" (theo Đại Nam thực lục). Hiện nay trong khi nạn tham nhũng và các tệ nạn xã hội đang lan tràn ở nhiều địa phương trong nước ta, nhắc lại những câu chuyện trên về vua Minh Mạng tưởng cũng là việc hữu ích.

VŨ THOẢNG

Chuyện lạ về y học

NHỮNG ĐÚA BÉ KY ÁNH NẮNG MẶT TRỜI

Về nhà, các em chỉ được ra ngoài chơi lúc ban đêm.

Đó là hai anh em sinh đôi Thomas và Vincent. Hai em mắc một chứng bệnh về da hết sức nguy hiểm, bắt buộc các em suốt đời phải tránh ánh nắng mặt trời.

Bệnh ung thư da không có cách chữa trị

Hai ông bà Bernard và Francoise Seris đều 47 tuổi, là giáo viên dạy toán

ở trường trung học tại thị trấn Dax, thuộc tỉnh Landes ở miền nam nước Pháp. Họ có 3 người con gái: Hélène 25 tuổi, Marianne 23 tuổi và Céline 10

tuổi. Cả ba cô gái đều phát triển bình thường. Nhưng hai đứa con trai út sinh đôi là Thomas và Vincent 6 tuổi, thì lại mắc một chứng bệnh hiếm có về da và có thể nói vô phương cứu chữa.

Lúc mới sinh ra, hai em vẫn bình thường như mọi đứa trẻ khác. Nhưng khi được 2 tuổi, thì có những nốt đỏ xuất hiện trên mặt của Vincent, còn trên mí mắt của Thomas thì có một mụn nhỏ. Đi khám bác sĩ da liễu, họ khẳng định ngay; hai bé đã mắc một chứng bệnh về da có tên khoa học là *Xeroderma pigmentosum*. Ở nước Pháp, hiện có khoảng 100 em bé mắc chứng bệnh này. Đó là một chứng bệnh ung thư da khi tiếp xúc với tia cực tím của ánh nắng mặt trời. Bệnh này không có thuốc chữa trị, cách phòng ngừa duy nhất là không được tiếp xúc với ánh nắng, nhà phải luôn luôn đóng kín cửa lúc ban ngày, trẻ chỉ được ra ngoài trời lúc ban đêm.

Các bác sĩ cho biết thêm: nếu không bảo vệ chống ánh nắng, trẻ sẽ chết lúc 10 tuổi; nếu bảo vệ không thường xuyên, sẽ chết lúc 15 tuổi; còn bảo vệ rất cẩn thận sẽ chết lúc 30 tuổi.

Chỉ có thể làm chậm quá trình tiến triển của bệnh

Hai ông bà Seris chỉ còn cách duy nhất là chọn phương án thứ ba, tức là tìm cách làm chậm lại quá trình tiến triển của bệnh.

Khi được 3 tuổi, mỗi em bé đã phải trải qua 4 lần phẫu thuật để cắt bỏ những mảng da bị ung thư. Và bố mẹ các em đã bố trí lại nhà cửa, tổ chức cuộc sống các em hoàn toàn khác. Các cửa kính trong nhà đều được dán lên

Mẹ bôi lên mặt hai em lớp kem bảo vệ, trước khi các em đến trường. ▲

lớp phim ngăn tia tử ngoại. Kính của ô-tô cũng vậy, họ sắm cho các em những bộ quần áo đặc biệt, mua máy dosimètre để thường xuyên đo mức bức xạ các tia của ánh nắng mặt trời. Trên mặt các em cứ một tiếng rưỡi đồng hồ, thì bôi một lớp kem bảo vệ, mùa hè cũng như mùa đông. Các em chỉ được ra khỏi nhà vào ban đêm. Cứ ba tháng thì đến bác sĩ da liễu để kiểm tra.

Đến tuổi đi học các em được nhà trường chiếu cố đặc biệt. Cửa kính của lớp học cũng được che lớp phim chống tia tử ngoại, đèn néon trong lớp cũng loại đặc biệt. Giờ ra chơi, các em vẫn phải ngồi trong lớp. Các bạn học sinh luân phiên ngồi lại trong lớp vui đùa với hai em. Mặt các em được bôi lớp

Hai bé mặc trang phục đặc biệt, từ nhà chạy nhanh ra ô-tô. ▼

kem có thể giữ suốt ngày. Cảnh các em rời nhà đến trường thật là đặc biệt. Các em mặc bộ quần áo rất dày. Tay đeo găng, đầu đội mũ, mắt đeo kính râm, khăn trùm kín cả mặt, hai em chạy thật nhanh từ trong nhà ra ô tô, đến khi vào lớp học mới cởi bỏ tất cả trang phục linh kính này. Khi chuẩn bị từ lớp học về nhà, lại phải mang tất cả những trang phục đó lên người và chạy rất nhanh từ lớp ra ô tô.

Chỉ được tắm biển vào ban đêm

Về nhà, các em phải ở trong phòng của mình và chỉ được ra ngoài trời lúc 10 giờ tối. Các em chạy chơi trong vườn phía sau nhà với chiếc đèn pin để soi sáng trong đêm tối. Đến 12 giờ đêm thì vào nhà và ở luôn trong phòng cho đến 10 giờ sáng hôm sau mới thức dậy.

Vào dịp nghỉ hè, bố mẹ cũng đưa các em ra bãi biển, nhưng các em chỉ được ra tắm biển vào buổi tối, dưới ánh trăng. Tuy được bảo vệ cẩn thận như thế, đến tháng 5 -2000, bé Vincent vẫn bị ung thư da ở ba chỗ và phải chịu phẫu thuật cắt bỏ. Các bác sĩ dự kiến trong tương lai những mảng ung thư da khác lại xuất hiện, cứ tái đi tái lại và cứ phải làm phẫu thuật cho đến... cuối đời của con bệnh.

Không suy nghĩ về ngày mai

Ông Bernard Seris nói: *"Tôi biết rằng đến một ngày nào đó các khối ung thư sẽ phát triển rất nhanh và sẽ không còn khả năng cứu chữa"*.

Giờ đây, hai ông bà xác định thái độ: không suy nghĩ về ngày mai, không cần hình dung các con mình vài năm nữa sẽ lớn lên như thế nào, không nghĩ đến cái chết của các con. Cứ lo việc hiện tại, khi nào xuất hiện

Trong giờ ra chơi, hai em vẫn phải ngồi lại trong lớp.

vấn đề mới thì sẽ tìm cách xử lý.

Hai bé Vincent và Thomas hiện nay vẫn cứ vô tư và cười đùa hàng ngày, mặc dù đã trải qua rất nhiều lần phẫu thuật. Thomas ước mơ sẽ trở thành nhà nhiếp ảnh dưới đại dương, còn Vincent thì muốn làm nghề cảnh sát. Nhưng khoảng 5 hoặc 6 năm nữa, các em sẽ ý thức được căn bệnh của mình. Liệu các em có đủ nghị lực để thừa nhận thực trạng hay không?

Giáo sư Alain Sarasin, chuyên gia nghiên cứu về bệnh *Xeroderma pigmentosum* từ 15 năm nay cho biết: bệnh này ở Pháp chưa nhiều, nó xuất hiện nhiều ở Bắc Phi và Nhật, có nguyên nhân chính là do sự hôn phối giữa những người đồng huyết thống. Bệnh này không lây mà do di truyền. Nếu bố và mẹ, mỗi người mang một gen của bệnh này thì không có vấn đề gì. Nhưng đưa con ra đời thừa hưởng cả hai gen, do đó mà mắc bệnh. Khi bệnh nhân đến tuổi thiếu niên, bệnh phát triển nhanh và không có cách gì cứu chữa. Đến độ tuổi 14, cứ ba tháng phải làm phẫu thuật da một lần, với tốc độ này thì ít người chịu đựng nổi. ■

XUÂN CHÍNH

(Theo *Paris Match*)

NHỮNG SỰ CỐ

NỔI BẬT NĂM 2000

Như thường lệ vào cuối năm, tạp chí *Time* đã chọn ra những sự cố nổi bật nhất trong năm 2000 qua. Xin giới thiệu cùng bạn đọc.

1. Gây xúc động nhất là vụ tàu ngầm Kurks của Nga bị đắm ở biển Barents. Hai vụ nổ trên tàu đã khiến kết liễu mạng sống của 118 thủy thủ Nga. Nguyên nhân gây ra hai vụ nổ vẫn chưa được chính thức xác nhận, nhưng người ta nghiêng nhiều về giả thuyết tàu Kurks va chạm với một tàu ngầm lạ.

2. Tổng thống Peru là Alberto Fujimori đã gây nên xì - căng - đan khi ông bị cáo buộc có liên quan đến những tay buôn ma túy và khủng bố. Do mang quốc tịch kép (Nhật và Peru), Tổng thống Fujimori hiện đang trú ẩn ở Nhật sau khi người ta tiết lộ một đoạn băng video ghi lại cảnh cục trưởng tình báo của Fujimori là Vladimiro Montesinos, đang hối lộ một nghị sĩ quốc hội để ông này ủng hộ cho ông Fujimori.

3. Căn bệnh bò điên lại bộc phát một lần nữa khiến cho dân chúng châu Âu lo ngại. Cho đến nay đã có 81 người Anh và 3

người Pháp chết vì căn bệnh này.

4. Nhà khảo cổ học Shinichi Fujimura (Nhật) trước đây nổi tiếng vì phát hiện ra các phế tích lịch sử có giá trị. Nhưng nay người ta đã phát hiện ra ông là một tay

Bệnh bò điên đe dọa Anh, Pháp.

lừa đảo: một nhóm nhà làm phim truyền hình đã tiết lộ rằng Fujimura đem chôn các món vật tiền sử ở Hokkaido và Miyagi và sau đó giả vờ "phát hiện" ra chúng.

5. Tháng 6 qua, công ty sữa lớn nhất Nhật Bản là Snow Brand, đã vô tình làm nhiễm khuẩn các sản phẩm sữa của họ, khiến cho 15.000 người Nhật đã phải vào bệnh viện vì bị đau bụng.

6. Tổng thống Bakili Muluzi của Malawi đã sa thải 33 thành viên nội các của ông sau khi họ chi 250 triệu USD để mua xe Mercedes - mà đây là số tiền viện

trợ của Anh dành cho Malawi. Ba cựu bộ trưởng hiện đang bị điều tra vì một vụ lừa đảo đáng giá 25 triệu USD.

7. Tháng 8 năm 2000, Hồng Kông đã đón tiếp dàn nhạc giao hưởng Mátxcova đến biểu diễn. Hàng ngàn khán giả yêu nhạc đã mua vé 30 USD vào xem trình diễn - để rồi sau đó được biết rằng dàn nhạc giao hưởng Mátxcova thật đang thực hiện chuyến lưu diễn mùa hè ở bên châu Âu.

8. Bệnh viện nhi đồng Alder Hay ở Liverpool (Anh) đã gây phẫn nộ trong dư luận khi họ cất giữ các bộ phận gan, thận của 800 trẻ em đã qua đời và 400 bào thai mà không có sự đồng ý của cha mẹ.

9. Vùng Walkerton ở tỉnh Ontario của Canada là nơi bùng nổ bệnh lây nhiễm do vi rút E. coli gây chết người và lan ra ở khu vực Bắc Mỹ. (7 người chết và hơn 2.000 người nhiễm bệnh). Việc cắt giảm ngân sách, thiếu trách nhiệm, nền nông nghiệp nghèo nàn đã biến Walkerton trở thành một vùng nước bẩn của thế giới.

10. Thêm một người trong gia đình của Tổng thống Suharto phải hầu tòa: con trai Tommy Suharto. Tuy nhiên, cậu Tommy này đã nhanh chóng tẩu thoát, trốn tránh án tù 18 tháng sau khi bị buộc tội trong một vụ lừa đảo đất đai trị giá 11 triệu USD.

HOÀNG DŨNG

(Theo Time 18-12-2000)

▼
Sữa Snow Brand của Nhật.

Tommy
Suharto
trước khi tẩu
thoát. ▼

VĂN VỢ
chuyện vợ chồng

cải nhau
ngày Tết

VI HẰNG

Khi còn nhỏ, mỗi năm có hai dịp tôi háo hức mong chờ nhất là lễ khai trường và tết. Đêm trước ngày khai trường chẳng bao giờ tôi ngủ được vì ngày mai lại được đến trường sau ba tháng hè dài đằng dặc, và được mặc quần áo mới. Còn tết thì tôi chờ đón từ cả tháng trước. Tết được thêm một tuổi (có nghĩa là nhanh được thành người lớn), lại được mặc quần áo mới, được mừng tuổi, được đi chơi, xem hội, xem trò, được ăn bánh chưng, được thưởng thức những món ăn ngon mà chỉ tết nhà tôi mới có.

Tôi cứ mong tết, cứ vui tết còn bố mẹ tôi thì lo đến cháy gan cháy ruột để chạy tết cho các con. Thời bao cấp cái gì cũng khan hiếm. Bố mẹ tôi lại có những 5 đứa con đang sức ăn như núi lở (bà nội tôi thường gọi là 5 cái tàu há mồm). Tết nào mẹ tôi cũng phải gói 20 kg bánh chưng, mua 7 kg thịt lợn nhưng chỉ đến mừng ba tết là thịt đã hết veo, bánh chưng dè xén lắm cũng chỉ đến mừng 5 là cùng. Chỉ mấy ngày tết là năm anh chị em chúng tôi đã xơi vèo toàn bộ gom góp, chạy vạy ngược xuôi cả năm của bố mẹ. Trong trí nhớ của tôi lúc đó, ngoài sự vui thích mừng tết đến còn vương vất cả những e dè sợ sệt vì những cuộc cãi vã của bố mẹ. Hầu như chuẩn bị tết, năm nào bố mẹ chúng tôi cũng cãi nhau, có khi gay gắt, có lúc sợ sợ. Chung quy cũng chỉ là chuyện lo các con không có tết. Tôi nhớ có một lần lên đến đỉnh điểm, bố mẹ tôi cãi cọ lời qua tiếng lại một hồi rồi thì ầm chén bay vèo ra sân. Tôi sợ hãi hỏi chị gái: "Sao tết năm nào bố mẹ cũng cãi nhau thế?" Chị gái tôi lúc ấy 16 tuổi tỏ ra già dặn: "Bao giờ nhà mình

giàu, bố mẹ sẽ không cãi nhau nữa". Nhà tôi chưa bao giờ giàu được vì bố mẹ tôi chỉ là công nhân viên ngành lâm nghiệp, lúc trẻ thì hát vang: *rừng ơi ta đã về đây*, đến lúc chưa già đã phải nghỉ hưu non vì *rừng đâu để ta về đây*? Xoay đủ thứ nghề kiếm sống, lưng bố mẹ tôi ngày một cong xuống để chúng tôi từng đứa vươn lên và đi xa. Ngày bé, tôi mong tết bao nhiêu thì bây giờ bố mẹ tôi chờ tết bấy nhiêu. Chỉ có tết thì 5 đứa con của bố mẹ mới về đông đủ trong một bữa cơm đầy đủ tình thương và đầy đủ vật chất. Thỉnh thoảng bố mẹ tôi vẫn cãi nhau nhưng là cãi vui khi kể tội: "Bố mày thế này... Mẹ mày thế kia..." rồi ôn nghèo kể chuyện ngày xưa...

Bây giờ cuộc sống không còn quá chật vật như lúc trước, trẻ con không phải chờ đến tết mới có thịt ăn, nhà nào nhà ấy không phải sốt vó vì lo tết không có bánh chưng... nhưng vợ chồng vẫn cãi cọ. Cãi nhau vì trái ngược ý kiến trong cách chi tiêu, trong cách giải trí mấy ngày tết, cãi nhau về việc đi lễ tết, nhận lễ tết... giàu cãi nhau kiểu giàu, nghèo cãi nhau kiểu nghèo...

Một nguyên nhân phổ biến gây cãi nhau của các cặp vợ chồng trẻ chưa có con, sống độc lập, xa quê là: ăn tết ở đâu? Chồng thì muốn về quê nội, vợ lại muốn về quê ngoại, chẳng ai nhường ai, thế là cãi vã. Vợ chồng Loan và Thắng mới cưới đầu năm. Thắng quê ở Hà Tây, còn Loan ở TP. Hải Phòng nhưng họ sống và làm việc ở Hà Nội. Năm nay là cái tết đầu tiên của gia đình nhỏ bé Loan và Thắng. Tất nhiên là phải đi tết bên nội bên ngoại. Loan đưa ra ý kiến: "Vợ chồng mình về Hà Tây sáng 29, ăn trưa xong

thì về Hải Phòng ở đến sáng mừng 2 rồi đi". Thắng không đồng ý: "Mình về Hải Phòng một ngày rồi lên Hà Tây đón giao thừa với cả nhà. Đây là cái tết đầu tiên em làm dâu đấy". Loan phản đối: "Nhà em chỉ mỗi mình em là con gái, lại đi xa, từ ngày lấy chồng chưa được ở nhà với mẹ một đêm. Nhà anh đông người, về lúc nào chả được". Ai cũng có lý lẽ riêng và kiên quyết bảo vệ ý kiến của mình thì thành cãi nhau ngay thôi. Thắng dùng dùng: "Chẳng qua em sống ở thành phố quen rồi nên sợ về quê chồng đun rơm tắm nước giếng chứ gì..." Chiến tranh lạnh 2 ngày thì họ phải thỏa hiệp với nhau bằng quyết định: Về lễ tết bên nội bên ngoại rồi lên ngay Hà Nội ăn tết độc lập.

Anh chị Q cũng là người có gốc gác từ quê. Hai anh chị cùng là cán bộ nên cuộc sống có phần khá giả. "Vậy mà chuẩn bị tết năm nào cũng cãi nhau - chị Q than thở - Toàn chuyện bên nội bên ngoại thôi". Như một thông lệ cứ đến cuối năm là khách ở quê ra nườm nượp. Người thì nói thẳng xin tiền về ăn tết, kẻ lại vòng vo: "Về em xây lại cái chuồng lợn, kẻ lại cái ao, tính kế VAC lâu dài". Có lúc bức quá, chị Q buột miệng với chồng: "Nhà mình như cái trại tế bần". Anh Q chạnh lòng nghĩ chị đang ám chỉ anh em họ mạc nhà anh, thế là cãi nhau. Lại có khi anh Q cáu tiết: "Họ cứ làm như nhà mình là cái ngân hàng phục vụ người nghèo". Chị Q lại mát mẻ: "Họ nhà em toàn người chai mặt xin xỏ" - Lại cãi nhau. Chị Q than: "Có ăn cũng lục đục, không có ăn cũng cãi nhau, năm nào cũng khổ thế đấy, tết với chả nhất".

Đúng là người giàu cãi nhau theo

kiểu giàu. Ông K là quan chức khá to, có nhiều người nhờ vả và cũng phải nhờ vả nhiều người. Năm nào cũng vậy, từ 20 tháng chạp đến 30 tết vợ ông phải túc trực ở nhà suốt ngày để tiếp khách. Rượu tây, thuốc lá ngoại, phong bì dầy là ba thứ không thể thiếu trong các túi quà "gọi là có chút quà mọn" của những người đã được ông K ban ơn và những kẻ đang chờ ông K chiếu cố. Năm nào, vợ chồng ông K cũng cãi nhau từ chuyện "Ai bảo bà nhận quà của tay X, việc của anh ta không giải quyết được đâu, rồi đến lúc há miệng mắc quai", hoặc từ câu can gián chính sự của bà vợ: "Vợ chồng nhà Y sống biết điều lắm, ông phải để ý đến công lao của họ". Có năm ông K lại nổi giận lôi đình vì vợ không chu đáo với sếp của ông. Còn bà vợ ông K thì than rằng: "Tết còn vất vả bận rộn hơn cả ngày thường, lại còn rước bực mình vào thân". Xem ra giàu sang quyền chức cũng có nhiều cái khổ!

Ở thành phố, tết và ngày thường chẳng mấy cách xa nhau, vẫn cùng cách sinh hoạt ấy, vẫn những điểm vui chơi hoạt động quanh năm. Có khác chăng chỉ là vài túi quà đi lễ tết, vài câu chúc tụng nhân tết đến xuân về, cành đào cây quất trong nhà thế là có xuân. Ở quê thì khác, tết khác hẳn ngày thường, rộn rã hơn, nhàn hạ hơn. Chỉ có ngày lễ ngày tết thì ở quê mới mở đình đám hội hè, những thú vui mà ngày dung chẳng thể có: đấu vật, đánh đu, đá gà, chọi trâu... chỉ có tết là mỗi nhà mới làm vài món cỗ thịnh soạn mời bà con làng xóm đến gọi là vui xuân. Thân tình lắm, vui vẻ lắm. Vui là thế nhưng đôi khi vợ chồng vẫn cãi nhau, cãi nhau to là khác.

(Xem tiếp trang 103)

Không được dối mình đã có con

Khi cuốn KTGD này đến tay bạn đọc thì đào, mai đã nở rộ, mùa xuân không chỉ đến ngưỡng cửa, không chỉ đến bên thềm nữa mà đã dào dạt vào nhà - ngôi nhà thân yêu của các bạn, của tất cả chúng ta rồi. Trong mỗi ngôi nhà ấy có một gia đình, ở mỗi gia đình có biết bao thân phận, buồn, vui, đau khổ, hạnh phúc. Rất tiếc là người có hạnh phúc thì chẳng có ai viết thư tâm tình với Thạch Thảo, tuy vậy ngàn lần vạn lần, Thạch Thảo chỉ mong người người đều hạnh phúc. Đó là ước mong, còn thực tế thì, biết làm sao được, mỗi ngày dù ở thiên niên kỷ mới này Thạch Thảo vẫn phải nhận biết bao bức thư đòi "tâm tình" đòi giải tỏa nỗi lo, nỗi buồn, khúc mắc trong cuộc sống trong tình cảm. Và thế là, Thạch Thảo chưa thể thất nghiệp, Thạch Thảo vẫn phải tiếp tục chuyện "bếp núc" của mình.

Huế, 7-12-2000

Cô Thạch Thảo kính mến!

Cô ơi! Cháu là sinh viên vừa mới tốt nghiệp Trường Cao đẳng Sư phạm Huế. 3 năm học ở trường là chuỗi ngày đẹp đẽ nhất đối với cháu. 3 năm học để lại cho cháu một tình yêu trong sáng đích thật, một tình yêu mà cả cháu và anh ấy cũng hy vọng sẽ kết thúc bằng hôn nhân. Vậy mà, cô ơi, mọi cái diễn ra không như chúng cháu mong muốn. Cô biết không? Lúc vào năm học thứ ba, cháu nhận lời yêu anh ấy, anh ấy vừa là bạn học, vừa là bạn thân và hôm nay là người yêu. Nhưng tệ hại vô cùng cô à, bởi ba năm học với nhau, chúng cháu đã quá hiểu về nhau, mọi tâm sự vui buồn đều kể cho nhau nghe, vậy mà chuyện anh ấy có vợ con thì cháu không hề hay biết. Cô ơi, cháu ngốc quá phải không ạ? Anh ấy quê ở Thanh Hóa, vào Huế học, cháu yêu anh ấy, cháu có tìm hiểu qua giấy tờ, qua em trai anh ấy, qua bạn bè anh ấy. Vậy mà chẳng có ai báo với cháu là anh ấy có vợ có con. Cháu biết tin này là từ chị gái của anh ấy. Ngày nhận bằng tốt nghiệp xong, anh ấy báo với cháu là "Mai anh đi Sài Gòn thăm chị của anh". Cháu vui vẻ tiễn anh ấy đi. Cô ơi, anh ấy đi chưa được một tuần thì có người chị kế của anh ấy đến tìm cháu và báo rằng: "Hãy tránh xa nó, bởi nó đã có vợ và 2 con". Lúc đó cháu ngạc nhiên vô cùng, và cháu muốn hét lên thật to cho nỗi đau dịu bớt đi. Nhưng cháu không muốn chị ấy thấy cháu đau khổ, nên đã cười và báo rằng: "Chị yên tâm, nếu anh ấy có vợ rồi thì em sẽ rút lui, bởi lương tâm của người phụ nữ không cho phép em phá hoại hạnh phúc của người khác!" Nhưng cô biết không? Khi chị ấy quay về, cháu đã khóc, khóc rất nhiều và đau khổ cũng rất nhiều. Cháu căm hận anh ấy bao nhiêu thì cháu lại trách mình bấy nhiêu. Cháu cố gắng không tin điều chị ấy nói là sự thật, bởi cháu nghĩ: Trong thời gian chúng cháu yêu nhau, anh ấy chẳng có biểu hiện gì ngoài sự quan tâm, động viên nhau học tập, nếu là người đã có vợ thì họ sẽ vô vấp, sẽ đòi hỏi rất nhiều về xác thịt. Vậy mà anh ấy không. Hơn nữa, cháu cũng quen với em trai anh ấy mà sao không nghe cậu ấy nói gì cả, ngược lại còn vun đắp cho tình yêu chúng cháu. Không lẽ cả hai anh em họ đều lừa dối cháu hay sao há

cô? Cháu bối rối quá. Lúc này cháu như đang đi vào ngõ cụt không biết phải xử sự thế nào đây. Thú thật với cô, cháu còn yêu anh ấy nhiều lắm, cháu vẫn hy vọng là anh ấy chưa có vợ, bởi lẽ cháu sẽ đau khổ hơn khi thấy anh ấy phân bội vợ con để đến với cháu. Cháu không dám cho mình là cao thượng giàu lòng vị tha. Cháu không sung sướng gì khi xen vào hạnh phúc của người khác, cháu vô tình, cháu không hề có tội phải không cô? Nhiều lần cháu muốn đi tìm sự thật xem anh ấy có vợ chưa. Ngày nào cháu cũng cầu mong cho anh ấy được sống hạnh phúc (nếu có vợ rồi) và biết ăn năn hối cải mà vun đắp tình yêu cho vợ con. Còn không thì cháu hối hận vô cùng. Ba tháng qua cháu không hề gặp mặt anh ấy, cháu chỉ nghe anh ấy qua điện thoại. Mỗi lần điện thoại anh ấy đều gieo cho cháu một niềm hy vọng để chờ đợi anh. Có lần anh ấy bảo: "Anh yêu em, và sẽ làm tất cả để sớm được gần em, anh không hề lừa dối em". Cô ơi, anh ấy nói thế thì cháu biết làm gì há cô? Biết tin ai đây há cô? Mong cô giúp cháu với, cháu thật sự đau khổ và thất vọng vô cùng. Hãy giúp cháu cô nhé! Chúc cô mạnh khỏe, hạnh phúc.

Chờ tin cô

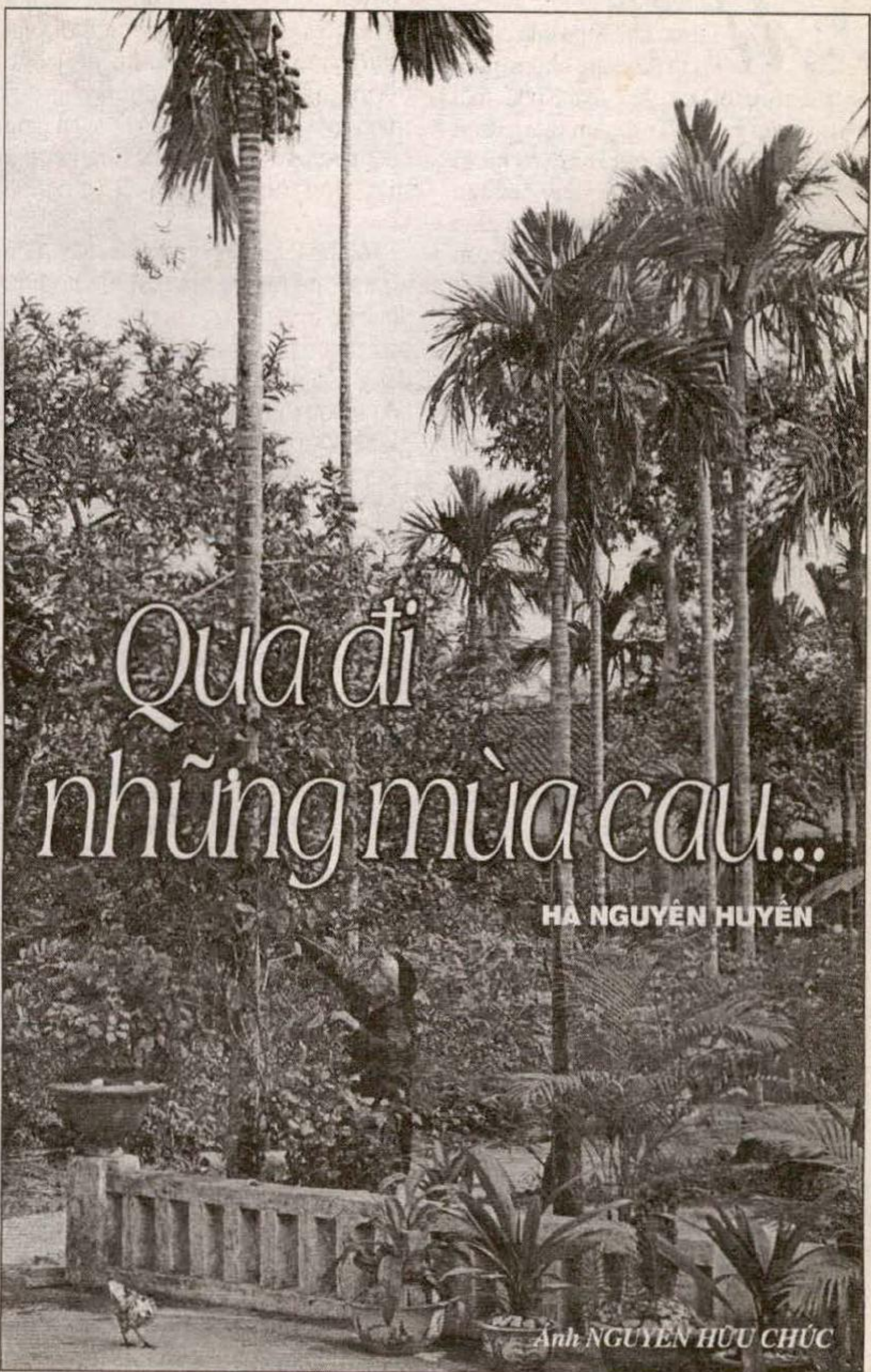
Cháu gái đau khổ
NGUYỄN THỊ BẢO DUNG

Bảo Dung thân mến!

Em trai anh ấy bảo anh ấy là người tự do, chị gái anh ấy bảo anh ấy đã có vợ và hai con. Điều tra rất dễ, cháu có thể đến phòng tổ chức của Trường CDSP Huế nơi cháu và anh ấy học, nhờ lục tìm hồ sơ, lý lịch. Nếu hồ sơ lý lịch đảng hoàng thì sẽ đề rõ có vợ con hay chưa có vợ con. Nếu chính cháu nghi hồ sơ lý lịch không chính xác, thì cháu có thể nhờ người khác hoặc chính mình về quê anh ấy điều tra. Điều tra tìm quả tang tham nhũng thì khó chứ điều tra tội tham... tình chẳng khó đâu. Nhưng thật ra điều ấy không quan trọng bằng việc chính anh ấy nói ra. Anh ấy không công nhận là mình đã có vợ con hay anh ấy làm lơ chỉ nói lấp liếm: "Anh yêu em và sẽ làm tất cả để sớm được gần em, anh không hề lừa dối em", để rồi cháu cần phải hiểu ngầm rằng: "Anh không hề lừa dối em vì anh yêu em thật lòng mà, và anh sẽ dần xếp tất cả những trở ngại để sớm đến với em". Trở ngại ấy là gì? Nếu anh ấy thật sự không lừa dối em, tức là yêu em thật lòng thì anh ấy phải nói ra với em. Nếu trở ngại đó là anh ta đã có vợ, nhưng vì do hoàn cảnh phải lấy chứ không yêu đương gì, hoặc sống với nhau không hạnh phúc, thì anh sẽ giải quyết sớm ly dị vợ để sớm "tự do" đến với em, thì đó là chuyện riêng của gia đình anh ấy. Em có thể cảm thông phần nào với tình cảnh của anh ấy, nhưng sẽ rất khó tha thứ được cho một người đàn ông có vợ có con lại không công nhận có vợ có con. Thôi, ngày xuân ta cứ nên rộng lượng một chút, không công nhận có vợ và chỉ vợ thôi do không yêu, không hạnh phúc cứ tạm cho là "bỏ qua lúc khác sẽ làm" nhưng là người cha chỉ vì tình yêu, sợ mất tình yêu mà không công nhận mình đã là cha của hai đứa con thì không thể tha thứ được! Điều đó đem lại đau khổ cho hai đứa trẻ thơ ngây ấy vô cùng mà chúng có tội tình gì đâu? Nếu như vậy thì qua việc này bản tính ích kỷ của anh ấy đã hiện ra. Bao đời nay sự ích kỷ luôn là mầm mống giết chết tình yêu, hạnh phúc. Bảo Dung ạ, cháu hãy đặt thẳng vấn đề với anh ấy và buộc anh ấy phải đối mặt với sự thật. Chúc cháu sớm vượt qua đau khổ này nhưng muôn lần hy vọng, sự thật không phải như thế, mà sự thật anh ấy là con người đang tự do. ■

THẠCH THẢO

Qua đi những mùa cau...

HÀ NGUYỄN HUYỀN

Ảnh NGUYỄN HỮU CHỨC

Mẹ tôi bảo:
Trước khi Nhật đảo chính Pháp (khoảng những năm 40) các bác tôi kéo cả về thành phố, mỗi người một nghề. Trải năm tháng thời gian chẳng ai còn giữ được nghề gì ngoài nghề... buôn bán, cho đến tận bây giờ họ trở thành những người giàu có trong các phố cổ Hà Nội. Riêng cậu tôi ở lại quê nhà. Ông ngoại tôi bảo: “Thầy kệ nó!” Trước khi nhắm mắt xuôi tay ông để lại cho cậu một khoản tiền thừa kế lớn nhất trong số bảy, tám anh chị em trong nhà. Bác Cả bảo: “Giàu con út, khó con út”. Riêng ngôi nhà ngói “đại khoa” của ông ngoại, vị quan tri phủ (được bổ nhiệm sau khi học xong trường hậu bổ) nay về quê an trí, ngôi nhà lớn nhất vùng thì cậu tôi một mực chối từ. Cậu bảo: “*Là con thứ...*”

Cậu đem tất cả tiền bạc ra tậu một khoảnh đất ở rìa làng, khoảnh đất chiếm cả một trái đồi. Vài năm sau, cảnh “trang viên” trên vườn dưới ao làm cho cả làng phải sửng sốt. Cậu tôi trở thành người nổi tiếng Xứ Đoài! Ông là người trồng “rau Tây” đầu tiên trong vùng. Khoai Tây, bắp cải, xu hào, súp lơ... Vốn vẫn được đóng trong các thùng gỗ thông, chở bằng tàu thủy từ Pháp sang, giá đắt như cát cổ và là những món ăn sang trọng trong các gia đình giàu có, giờ được bày bán rộng rãi ở các chợ quê... Rồi cậu đột ngột mất, mỗi lần nhắc đến cậu, mẹ tôi thường kể về chuyến đi xe lửa vào tận Tuy Hòa đem giống mía về trồng. Mía Tuy Hòa rất đặc biệt, lúc được nước các dóng mía vàng óng ả, khẽ chích mũi dao vào thân mía, vết nẻ xé dọc đốt, rồi... nước mía ứa ra gặp gió hanh se lại trong suốt như một giọt hổ phách, ngọt lịm như mật ong. Tối tối quây quần bên mẹ nghe kể

chuyện... “ngày xưa”! Lòng tôi vẫn bồi hồi, thồn thức theo bước chân của người cậu ruột trên khắp mọi nẻo đường, trước khi cậu chọn cho đời mình một thứ nghề mà cả nhà, cả làng chẳng ai ngờ. Đó là nghề làm vườn ở một vùng trung du heo hút và nghèo khó.

Tôi lớn lên mảnh vườn xưa tiêu điều xơ xác, nó được chia nhỏ ra cho hơn chục hộ trong làng. Tôi ngẩn ngơ nhìn như muốn tìm trong hoang vắng bóng dáng của những tháng ngày qua. Chỉ còn lại duy nhất một nếp nhà tranh ba gian, một vệt đường mờ hồ trên mặt đất ngòm ngợp cỏ dẫn đến trước sân nhà. Mợ tôi héo hắt trong cảnh góa bụa với đàn con lít nhít, chúng đang gom lá rụng trong vườn nhen nhóm cho bữa cơm chiều đạm bạc. Tôi quay về, gió tháng tám lồng lộng thổi trên đầu, những tàu cau oằn oại vật vờ mình trong gió. Song những thân cau vẫn xếp hàng thẳng tắp, mấy chục gốc cau chi chít quả, những buồng cau xanh rờn mùa nổi mùa như một lời thách thức với thời gian... Phải chăng đó là tất cả những gì còn lại mà cậu tôi để lại trên mảnh đất này, thật không ngờ gia đình mợ tôi vượt qua mọi khó khăn bằng chính những mùa cau.

Mẹ tôi về làm dâu quê chồng mang theo những mùa cau!

Nhà tôi làm ruộng nề nếp đã bao đời. Sau “hòa bình lập lại” mẹ tôi đem ruộng ra để góp vốn xây dựng hợp tác xã, hết hợp tác xã nhỏ đến hợp tác xã lớn. Thuở ấy chúng tôi còn thơ dại nên vẫn được mẹ cho cấp sách đến trường, nhà luôn thiếu lao động. Suốt một thời gian dài lúc chia lúa, chia khoai... nhà người gánh nhà mình chỉ... bung (cấp nách). Biết bao chuyện xảy ra trong quãng đời niên thiếu đầy lo lắng ấy

nhưng in đậm trong ký ức nhất vẫn là những mùa cau.

... Sáng ấy, tôi dậy sớm ra sân, sương giá tháng mười bay mù mịt khắp xóm làng, cái lạnh đầu mùa như quán lấy hai ống chân. Trong bếp, lửa rơm bập bùng hắt một vệt dài trên mặt sân gạch Bát Tràng nâu bóng, khói rơm âm âm tỏa một hương vị nồng nàn mùa vụ. Trong tiếng lịch xịch sôi của nồi cháo lợn, mẹ bảo: *"Được mùa lúa, ủa mùa cau"*. Rồi mẹ ngậm ngùi: *"Nhà mình mất mùa riêng!"* Những sáng sau đó cây đèn tọa đăng bằng đồng bạch được thắp lên, cây đèn mà một năm chỉ có vài lần được dùng đến vào những ngày quan trọng trong nhà. Dưới ánh sáng của ngọn đèn, bốn năm anh em mỗi đứa một việc thích hợp theo từng lứa tuổi, chính xác và hoàn hảo như một dây truyền...

Đây là cau sung của vùng Thanh Sơn (Phú Thọ) quả nhỏ nhưng sai nhưng nhúc, da xanh như lá dong. Đây là cau Mã lử vùng núi Chẹ (Ba Vì), nhìn buồng cau vàng rực, khi róc vỏ nửa quả cau ửng hồng như quả vừa chín tới. Đây là cau trái vang bên kia sông Cái (Vĩnh Phúc) đưa sang, quả to, dứa dày và ngọt lừ nơi đầu lưỡi... Cứ thế các *"lái"* đưa cau từ các nơi về, nhộn nhịp và sôi động với biết bao chuyện kỳ thú của mỗi vùng đất.

Dao bổ cau nhỏ và vuông vắn như lá bài tam cúc, mẹ tôi gửi các bà xuôi hàng chuyển mua từ phố Sinh Từ (Hà Nội) lên. Dao sắc như nước, cầm không vững là sấn ngay vào tay! Vào việc mẹ tôi đánh màu, (cắt cau ra khỏi buồng) nhất cắt phải dứt khoát, phần dứa cau

rất giòn nên không được để vỡ, nếu vỡ miếng cau khô sau này sẽ không đẹp. Mẹ tôi làm nhanh và khéo chỉ nghe thấy tiếng sần sật ngọt sớt. Chúng tôi bắt đầu đánh vỏ (lột vỏ xanh) vớt ra nong, nhanh nhẹn và khéo léo như múa. Khi cái hanh hao vừa làm ráo vỏ là bắt đầu bổ. Mẹ tôi bảo trên đời có ba việc khó:

... *"Thứ nhất là cau bổ ba*

Thứ nhì óm trám, thứ ba lợn chông..."

Năm này qua năm khác, những mùa cau đi qua, chúng tôi lớn lên trong lời răn dạy về đạo lý mộc mạc của mẹ. Tang tảng sáng những nong cau đã bổ được đưa lên dàn, lên mái nhà, lên bất cứ chỗ nào có ánh nắng. Những hôm trời khô ráo, cau được phơi sương ngoài trời cả đêm. Những mẻ cau ấy hạt đỏ tươi, vênh lên như một cái mũi thuyền nhìn rất vui mắt. Một quả cau nếu bổ đúng chỗ sẽ được hai miếng cau đậu, xưa nay rất ít người có biệt tài ấy, kể cả những người cả một đời gắn với nghề trâu vó. Riêng tôi hình như có một thứ linh tính đặc biệt thậm chí khi những miếng cau xòe ra tay như một cái hoa nở chỉ còn cách thốt lên *"ngôi rồi!"*.

Sau ba bốn nắng d

diêm sinh một đêm là đóng vào chum, miệng chum bịt lá chuối khô, trên đây một khoanh gỗ tròn cắt ngang như một cái thớt lớn để chống gián mỗi chuột bỏ. Mẹ tôi bảo: "Cho dù là bồ ba, bồ tư, bồ năm (tùy theo độ to nhỏ các quả cau) nhọc nhằn hai sương một nắng sô đi sô lại mỗi quả cau chỉ được lãi có một miếng!" Tôi nhìn miếng cau khô bé xíu tỏ vẻ không bằng lòng vì sốt ruột, nhưng tôi đâu có ngờ đó là bài học đầu tiên của mẹ dành cho chúng tôi về tính kiên trì, bài học ấy có lẽ theo anh em tôi suốt cuộc đời, rất nhiều lần chúng tôi phải biết ơn mẹ về những điều tưởng chừng như đơn giản ấy!

Có những năm cau được mùa, buồng nào cũng sai trĩu trịt, nhìn buồng cau mẹ ngâm ngùi: "*Được mùa cau, đau mùa lúa*". Năm ấy bán mấy chục chum cau khô mà lời lãi chẳng được bao nhiêu. Có năm mới tháng tám mà sương muối đã phủ trắng cây cối trong vườn, trầu không đổ dốt chết rục rạc rơi xuống mặt đất như nắm xương người hủi. Những quả cau hương nhỏ bằng đầu ngón tay đã rụng vàng cả gốc. Năm ấy cau khô bán chạy lắm, áp tết các bà buôn chuyển từ Hà Nội lên, họ xuống xe ở cái bến xếp đầu làng, mang từng chồng những cái dó bụng bò (đồ đựng đan bằng cối) về nhà tôi như một lời hẹn ước. Nhìn các bà các chị quần lụa đen sát xi, áo nâu dài Đồng Lãm, khăn đen tuyết nhung rẽ ngôi lệch mà thấy cả một thời buôn bán phong lưu nề nếp...

Những cái bát đàn trưng bột gạo nếp hòa nước vôi trong được bày trên những lá chiếu đôi cặp liền, trải suốt ba gian nhà ngoài ra tận hiên, mẹ tôi phải nhờ mấy bà hàng xóm sang dán cau giúp (gắn hạt cau vào miếng cau bằng bột nếp). Những tiếng đếm rào rào theo những câu chuyện thú vị vui

về râm ran mà chẳng hề lảm lẩn. Em gái út tôi chẳng biết nó học ở đâu mà đếm như hát đồng dao làm các bà, các chị cứ ngầy ra nhìn rồi lắc đầu lè lưỡi:

... "*Hai mươi hai một*

Cau này rất tốt

Ba sáu, ba bảy...

Miếng cau này dài

Sáu ba, sáu tư..."

Mẹ tôi bật buồn cười rồi đem cân nghìn cau của nó, so với nghìn cau mà tay mẹ vừa mới đếm, mẹ phải bù vào cái phần "đếm cá con" mà nó vừa tạo ra. Cau nhà tôi bồ bằng nhau chẵn chẵn như chỉ có một tay, mỗi nghìn bao nhiêu cân hay ngược lại đều như nhau nên khi giao hàng giá nào mẹ cũng bán được. Đầu mùa bồ mấy mớ (mấy chục vạn) cuối vụ đã biết được lời lãi, cân đối với giá lương thực mẹ đã biết việc thiếu đủ lương thực trong nhà...

Rất nhiều năm như thế, mẹ tảo tần lo toan, chúng tôi lớn lên lúc nào không biết. Khi đã cầm vững cái đốc cày trong những kỳ nghỉ hè, tôi như một xã viên thực thụ. Năm ấy trong một kỳ tổng kết sau vụ mùa thắng lợi, bữa cơm tập trung liên hoan tại nhà ông tổ trưởng kết thúc vào lúc trời đã ngả sang chiều. Mọi người ngồi bên nhau, bên những bát chè tươi sòng sánh và tiếng điệu cày roen roét lúc vang lên ở chỗ này, lúc vọng tới ở chỗ kia. Họ nói chuyện mùa màng, cưới gả, giỗ chạp... Những người đàn bà và những người đàn ông lặng lẽ nhai trầu. Có lẽ hôm đó cô láng giềng của tôi tập ăn miếng trầu đầu tiên trong đời, em ngả đầu vào vai mẹ như muốn dẫu cặp mắt long lanh. Chẳng biết trầu cay cho má em hồng, trầu say cho môi em mọng, cho em in đậm bóng hình trong tôi ngay thuở đầu đời!

(Xem tiếp trang 71)

Tác động của **THIÊN NHIÊN** **VÀ HOA KIỂNG**

Thiên nhiên có những cái rộng lớn bao la như trời, mây, non nước, có những cái nhỏ bé hiện diện xung quanh chúng ta như cành hoa, cánh bướm, chậu kiểng, tiếng chim hót, chiếc lá bay,... Tất cả những thứ đó đều là tuyệt tác của thiên nhiên, là nguồn sống, nguồn sáng tạo và nguồn hạnh phúc của con người.

Từ ngàn xưa, hoa lá cỏ cây đã gắn bó và trở thành gần như máu thịt của con người Việt Nam. Do đó ông cha ta đã dùng hoa để cúng thánh thần, tổ tiên, để mừng thắng lợi hoặc tẩm liệm cho người chết. Hoa và cây cảnh đã làm đẹp cuộc đời, đem niềm vui đến cho mọi nhà. Tên các loài hoa được dùng đặt tên cho con, làm biểu tượng của tình yêu.

Các nhà chuyên môn cho rằng con người gắn gũi với thiên nhiên, với màu xanh của hoa lá cỏ cây, sẽ bớt đi những tính toán bon chen, giàu lòng vị tha hơn, các mạch máu dưới da giãn nở, tim phổi hoạt động tốt hơn, tinh thần thư giãn, nhờ vậy mà tâm hồn thanh thản và hạnh phúc hơn.

Những người lao động vất vả, làm việc quá sức, chịu đựng kéo dài sẽ dễ bị stress, nếu biết tận dụng thời gian rỗi rảnh để thưởng thức nghệ thuật hoặc chăm sóc những chậu hoa, chậu kiểng, thì đầu óc sẽ giảm bớt căng thẳng, tinh thần sẽ thoải mái hơn.

Tình cảm của con người đối với thiên nhiên, với hoa lá cỏ cây thật thấm thiết. Khuất Nguyên, nhà thơ tài hoa thời Xuân Thu đã dùng đến 40 câu thơ để diễn tả 20 loài hoa đẹp trong tác phẩm Ly Tao. Văn hào Nguyễn Du cũng từng mô tả 15 loài hoa đẹp trong truyện Kiều. Nguyễn Trãi coi hoa là biểu tượng của người quân tử.

đối với **HẠNH PHÚC** con người

HUỲNH VĂN NGUYỆT

Cao Bá Quát ca tụng cây mai là thánh hoa. Trịnh Sâm là một ông hoàng rất say mê hoa - lan - cây cảnh - chim - thú - cá kiểng. Trần Anh Tông, một vị vua nổi tiếng với "ngũ bách lan viên". Anh hùng Nguyễn Huệ, chiến bào còn vương bụi chinh nhân, đã sai người mang cành đào vào Phú Xuân để báo tin chiến thắng với Ngọc Hân công chúa.

Ở Trung Quốc vào đời Đường, đời Tống, mỗi loài hoa đều có một chức quan trọng coi. Đường Nhân Tông thường bảo các nhạc sĩ thổi nhạc cho hoa thưởng thức.

Người Nhật đã nâng hoa lên thành hoa đạo và chưa có một dân tộc nào yêu quý thiên nhiên đến mức độ tinh tế như họ. Họ đã tổ chức từng đoàn xe lửa đi nghe chim sơn ca hót lúc nửa đêm, xem hoa anh đào nở hoặc ngắm tuyết rơi đầu mùa. Hạnh phúc của họ là thế đó.

Khoa phong thủy Trung Quốc cũng lý giải sự cần thiết của hoa kiểng đối với con người, giúp con người an vui, hạnh phúc, có thể hóa giải được những mặc cảm về tâm lý vì cây cối, hoa kiểng giúp cải tạo môi trường có tác dụng chống lại "tử khí", gió độc, sự ồn ào và sự ô nhiễm. Cây cối, hoa kiểng xanh tươi, sung mãn là dấu hiệu của sinh khí, biểu tượng cho sự trường tồn và hạnh phúc.

H.V.N

Thơ tình bạn đọc

XUÂN ĐẦU ĐI HÔI

Vai tròn lẳn quai nón
Áo the buông thướt tha
Cổ cao phở yếm thắm
Ngúng nguẩy tóc đuôi gà
Năm nay em đi hội
Xuân đầu tuổi đón xuân
Ngắm mình qua ngực yếm
Má hồng tự ứng duyên.
Anh hai trao câu hát
Lời giao duyên ngọt ngào
Em cố tình che nón
Mà lòng cứ xôn xao.

VŨ HỒNG BÌNH

(BĐVH xã Mao Điền,
Thuận Thành, Bắc Ninh)

XUÂN MƯỜI SÁU

Mùa xuân này em mười sáu tuổi
Gió ngược ngùng khẽ vuốt tóc
                làm quen
Trong nắng mới em cười duyên
                lắm
Để lại hôn ai bao phút ngắn ngủi.
Em mê say với màu áo học trò
Rải nắng thơ khắp đường về nhỏ
                nhấn.
Ta thâm trách sao em vô tâm thế
Không thấy một người lặng lẽ hát
                thêm rêu.
Em không biết hay là em đã biết
Nhưng vờ không, bắt anh hát cả
                đêm.
Liệu phải chăng em sợ thì chớm
                dậy
Nên thẹn thùng chẳng dám liếc
                nhìn ai?

Ta tự hỏi sao xuân này lạ quá!
Mưa rắc buồn, sương quấn chặt
đường xa
Có lẽ nào xuân ghen em mười sáu
Hay bởi vì xuân hiểu thấu lòng
ta.

PHAN THANH HƯƠNG

(Lớp 10A6, Trường PTTH Chu Văn An, 10 Thụy Khuê, Hà Nội)

DUYÊN MỚI XUÂN NÀY

Thơ tình ngày ấy 20 tuổi
Cỏ may lay lắt gió đông về
Bâng khuâng gõ cửa mùa xuân mới
Không biết xuân này giống xuân
qua.

Em đi qua ngõ chào xuân nhé
Rét ngọt kẻ tai khê hỏi thăm
Gốc cây năm tháng em còn nhớ
Một lời hứa thôi em có chờ?
Yêu anh em yêu màu áo trắng
Trắng mai trắng trong một mối
tình

Gió mang tình về nơi ấy
Xuân này người đón tết vui không?
Chờ mai bỏ câu chắt đưa thư
Có biết rằng em vẫn đợi chờ
Mong người lính đảo nơi xa ấy
Xuân này nên duyên mới cùng em.

NGUYỄN ÁNH TUYẾT

(Tổ 1, cụm 19, nhà D10, dãy A7,
TT Sân bay Gia Lâm, Hà Nội)

BẮT CHỚT XUÂN 18

Xuân bất chợt xuân về trên khóm
lá
Hoa lung linh khoe sắc dưới nắng
hồng

Thơ tình bạn đọc

Xuân gõ cửa xuân về nghe rộn
ra.
Em mơ màng nghe gió gọi xuân
sang.
Mười tám tuổi vẫn còn thơ ngây
lắm
Em vô tư chỉ hay nói và cười
Và bất chợt em thấy mình đã lớn
Tháng chạp về trời hết những cơn
mưa.
Chiều xuân sang mai vàng đua
nhau nở
Trời bỗng dừng lại đẹp đến ngỡ
ngàng
Bất chợt một thoáng buồn trên
khóe mắt
Anh ngập ngừng trong những
tiếng yêu thương
Mười tám tuổi xuân về nghe bất
chợt
Mùa xuân ơi! Thơ ấu đã qua rồi
Em bản thân nghe chút lòng thờ
nhẹ
Bất chợt xuân về mình đã khác
xưa.

HUỖNH THI LỆ THỦY

(Đội 4, thôn 4, Duy Hòa,
Duy Xuyên, Quảng Nam)

NGỎ

Anh nạt bé: 17 rồi nhóc ạ!
Lo học đi! Sao vợ vẫn mơ xa?
Em giận dỗi bước chân hằn dấu
cỏ
Cậy người lớn, cứ bắt nạt người
ta!
Mười bảy rồi... chứ đâu còn thơ
bé

Mà lên giọng dạy ta như đứa trẻ
Có biết rằng cả đêm ta ngồi học
Đến hôm nay hai mắt vẫn cay xè!
"Thôi thôi mà đừng giận dỗi nhóc
ơi
Thân dân này xin cúi đầu nhận
tội!"

Mùa xuân đến bóng hoa tràn
trang vờ
Mòng manh lắm giao mùa
Chút xôn xao lên cả vào mơ
Sao vẫn thấy giấc mơ kia trống
trải
Biết bao điều ta vẫn còn bỏ ngỏ
Thèm tiếng dỗi hờn, thèm bóng
dáng ai.

NGUYỄN HOÀNG LAN

(Tuy Lộc, Trạch Mỹ Lộc,
Phước Thọ, Hà Tây)

NẾU

Nếu không có Chí Phèo
Liệu Thị Nở có được ai nhắc đến?
Người đàn bà bất hạnh
Chỉ mai là một con hủi dờ hời.

Nếu không có Chí Phèo
Thì trên đời
Nở là người xấu nhất

Nếu không có Chí Phèo
Thì ai biết
Thị Nở lương cũng rất... có
duyên.■

TRINH THÙY GIANG

(Lớp 12B6, Trường PTTH
Triệu Sơn I, Thanh Hóa)

Một số thức ăn ĐẶC SẢN của các DÂN TỘC

Ông Jerry Hopkins, người từng giảng dạy về văn hóa ẩm thực tại nhiều trường đại học ở Mỹ vừa cho xuất bản cuốn sách Strange foods (Những thức ăn lạ) dày hơn 200 trăm trang với hình ảnh kèm theo nói về những món ăn đặc sản trên thế giới, về món ăn Việt Nam có một thứ mà ông cho là tuyệt vời đó là món rươi. Con rươi chỉ xuất hiện trên những cánh đồng nước lợ ở miền Bắc Việt Nam vào những ngày nước cường tháng 9 tháng 10. Người Việt Nam thường đem những thứ đặc sản này chế biến thành mắm và ăn suốt năm. Ăn món này phải kèm vỏ quýt và rau thìa là. Theo Jerry Hopkins món chả rươi làm bằng con rươi còn tươi mới vớt ở ruộng lên, đem chiên với hột vịt và vỏ quýt cùng rau thìa là là thức ăn tuyệt vời. Về món ăn đặc sản của người Philippines thì Jerry Hopkins cho rằng món trứng vịt lộn ăn theo kiểu Philippines rất ngon. Trứng vịt cho ấp khi đã hình thành con vịt con trong trứng rồi đem luộc, để nóng ăn với rau răm với muối tiêu vừa ngon vừa bổ, ăn hoài không chán. Người dân Thái Lan lại rất mê món dế cơm chiên vàng, ông vô cùng kinh ngạc khi thấy

Hột vịt lộn kiểu Phi Luật Tân.

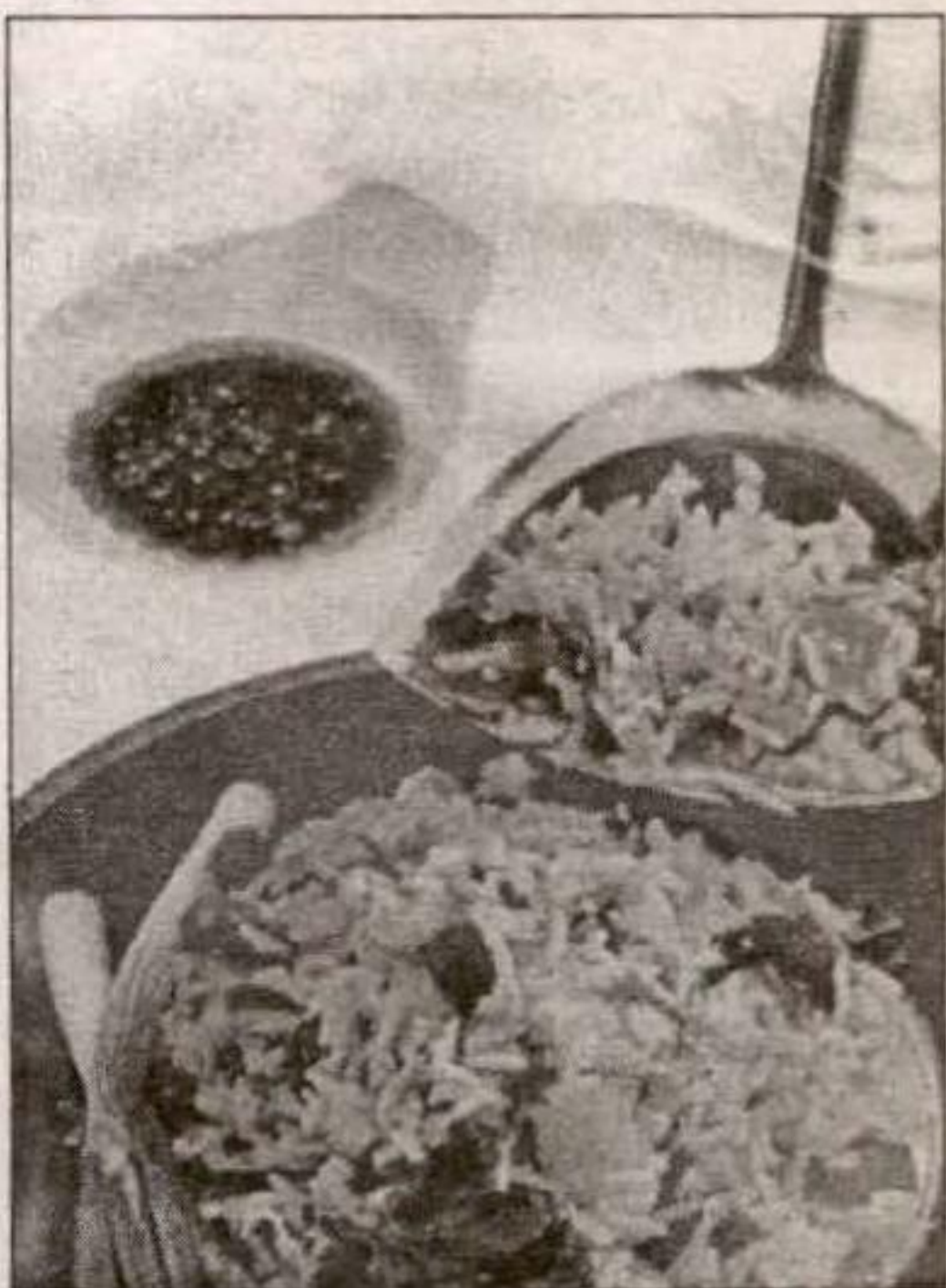
những cô gái Thái Lan đi trên đường phố mua những con dế cơm chiên vàng rộm vừa đi vừa ăn một cách thần nhiên. Người dân Thái Lan còn rất mê món thịt dơi, họ không chỉ ăn thịt dơi quạ mà còn ăn cả thịt dơi sen, dơi muỗi, họ bẫy dơi bằng lưới và lột da những con dơi muỗi lấy hạch hôi bên cánh bỏ đi rồi băm nhuyễn thịt đem nấu cháo đậu xanh. Trong khi cả thế giới lên cơn sốt dùng thuốc Viagra thì tại Trung Quốc, ông Jerry Hopkins được giới thiệu món dương vật và tinh hoàn của con hổ tiềm thuốc bắc. Tuy nhiên món ăn này rất đắt tiền. Người Trung Quốc còn thích món tinh hoàn dê và dương vật dê tiềm thuốc bắc. Cũng những món phục vụ chuyện phòng the, người Trung Hoa còn có món huyết chim sẻ pha với rượu gạo, tinh hoàn gà trống xào với nấm đông cô. Mexico được coi là xứ có nền văn hóa ẩm thực sâu bọ vào loại độc

đảo nhất thế giới. Người Mexico thích chén những con sâu như con đũa trong đọt dừa, trong đọt chà là. Ăn thịt rít là một trong những thú vui ăn uống. Người Mexico cũng rất mê thịt rắn mối, thịt thằn lằn và cả thịt tắc kè nữa. Cào cào, châu chấu, dế các loại đều được tôn vinh là những món ăn độc đáo quý hiếm. Tại Hàn Quốc, món thịt chó rất được ưa chuộng, người Hàn Quốc gọi thịt chó là "nai đồng quê". Ông Jerry Hopkins đã ăn thịt chó ở Trung Quốc, ăn thịt chó ở Việt Nam nhưng ông mê cách nấu thịt chó của người Hàn Quốc. Về thịt chó ở Việt Nam, ông thích món rựa mặn và món chả chó nướng. Jerry Hopkins đã ăn nhiều món thịt thú vật nhưng ông thấy rằng thơm nhất vẫn là thịt chó, có lẽ vì nó được nấu nướng với nhiều gia vị, nhất là củ riềng. Jerry Hopkins viết rằng cái thứ cơm thiêu để lên men mà người Việt Nam gọi là "mê" dùng làm thứ "đồ chua" ướp thịt chó, không ngờ lại là một thứ gia vị sinh học tuyệt vời. Chính cái men chua của "mê" đã làm cho món thịt chó dễ tiêu. Jerry Hopkins quả quyết rằng mỗi dân tộc có một thứ ẩm thực khác nhau, người Pháp mê món "phó mát" nhất là "phó mát" Camembert rất khó ngửi, người Việt Nam mê mắm, người Lào khoái các món thực phẩm chưa tiêu hóa nằm trong ruột non con heo. Jerry Hopkins kể rằng có một bữa ở Ấn Độ, ông được đãi món cơm chiên với dồi, những con dồi mập ú béo ngậy. Sau khi ăn món này ông được xem gia chủ chế biến dồi bằng cách để cho thịt bò thối rửa ra có dồi, rồi lấy dồi này đem chiên. Theo Jerry Hopkins, người châu Á ăn uống tinh tế hơn người châu Âu, người Mỹ La Tinh ăn uống tinh tế hơn người Bắc Mỹ, người Trung Quốc thích ăn đồ chiên, đồ xào, còn người Nhật

Rau xà lách kiểu Mễ Tây Cơ.

Cơm chiên với dồi của người Ấn Độ.

Bản thích ăn đồ sống, nhất là cá sống. Jerry Hopkins cho rằng người châu Phi ăn uống chẳng ra làm sao, món ăn của họ rất nghèo chất đạm, tuy nhiên ông vô cùng ngạc nhiên thấy người châu Phi tuy đói nhưng lại ít chịu ăn các loại côn trùng như người châu Á. ■

HỒ TÂY

(Theo *Asiana*)

TẠI SAO VUA BẾP

có hai ông mà chỉ MỘT BÀ?

Dân tộc Việt Nam cũng như dân tộc Trung Hoa có tục lệ cúng ông Táo vào ngày 23 tháng chạp âm lịch, vì vào ngày đó có truyền thuyết nói rằng ông thần bếp còn gọi là Táo quân (vua bếp) phải lên châu trời báo cáo với Ngọc Hoàng thượng đế chuyện dưới thế gian. Báo cáo mọi chuyện rồi, sau đó lãnh chỉ thị của Ngọc Hoàng thượng đế để đêm giao thừa trở lại với thế gian tiếp tục làm nhiệm vụ. Táo quân có nhiều tên gọi, nào là Thổ công, Táo thần, Táo vương, Vua Bếp. Còn chuyện tại sao Táo quân lại hai ông mà chỉ có một bà và đội mũ đi hia chẳng mặc quần là căn cứ theo câu chuyện về Trịnh Cảo như sau:

Nguyên Trịnh Cảo là một phú nông trái tính trái nết, ngày nọ tự nhiên đánh đuổi vợ không cho ở chung nữa, vợ năn nỉ thế nào cũng không được. Vợ Trịnh Cảo ra đi, may gặp được một chàng trai thương tình, xin gả nghĩa. Với người chồng mới, vợ Trịnh Cảo làm

ăn ngày càng khá giả. Trong khi đó, Trịnh Cảo sau khi đuổi vợ đi, thì ngày ngày rượu chè, cờ bạc, chẳng chịu làm ăn gì cả, dần dần bán hết nhà cửa rồi tha phương cầu thực. Một ngày nọ, Trịnh Cảo đi lang thang ăn mày tới nhà một phú nông, thì gặp lại vợ cũ. Người phụ nữ nhận ra chồng cũ rất xót thương, lấy cơm canh ra đãi. Đúng lúc đó thì chó sủa, người vợ biết chồng mới sắp về bèn bảo Trịnh Cảo trốn vào đồng rơm cạnh nhà. Người chồng thấy có cơm canh bày trên bàn thì nổi cơn ghen, ông ta bèn đi kiểm kê lạ mặt trong nhà, tới đồng rơm thấy có dấu hiệu khác thường, liền mồi lửa đốt. Biết người chồng mới của vợ mình đốt đồng rơm, Trịnh Cảo thương vợ nằm im chịu chết cháy chứ không chạy ra. Nào ngờ người vợ thấy đồng rơm bị cháy mà Trịnh Cảo không chịu chạy ra, đã cảm động quá lao vào đồng rơm cháy tự tử luôn. Thật bất ngờ, người chồng mới thấy thế cũng lao vào chết luôn. Chuyện ba người chết cháy được báo cáo lên thiên

đình, Ngọc Hoàng thượng đế khen ba người có nghĩa và phong làm vua bếp vì vậy nên vua bếp có ba người, hai ông mà chỉ có một bà.

Theo sách Trung Quốc thì ông bà Táo quân có tới 36 vị thần giúp việc và cứ đêm ngày 23 tháng chạp thì về trời báo cáo chuyện trần gian, mong một tết mới trở lại. Người Trung Quốc lập bàn thờ cùng Táo quân, có mấy chữ *Nhất gia chi chủ* (ông chủ một nhà) hai bên có đôi câu đối như sau: *Thượng thiên ngôn hảo sự* (Lên trời nói việc tốt), *Hạ giới báo cát tường* (Xuống trần gian giữ điều hay).

Tại Việt Nam ngày xưa nhà nào cũng có bức tranh thờ ông Táo (xem hình). Bức tranh phía trên có ba chữ "*Táo quân vị*" (Bà vị thờ Táo quân), hai bên bức tranh có hai câu đối như sau: "*Nhật nhật thọ vinh hoa*" (Ngày ngày hưởng vinh hoa) "*Niên niên tăng phú quý*" (Năm năm thêm phú quý). Trên bức tranh có đĩa đựng chú cá chép. Cá chép là đồ cúng ông Táo vào ngày 23 tháng chạp. Cá chép theo truyền thuyết là cá hóa rồng ông bà Táo dùng để cưỡi về trời ngày 23 tháng chạp.

Người xưa ngoài việc cúng cá chép, còn cúng ngựa giấy, chim giấy để ông bà Táo

cưỡi về trời. Theo học giả Phan Kế Bính, ăn Tết ông Táo là một phong tục hay cần duy trì vì thờ ông Táo người ta bớt làm bậy, sợ làm bậy ông Táo ghi lại cuối năm về trời tâu với Ngọc Hoàng thượng đế, trời sẽ trừng phạt. Trong làng báo xuân ở Việt Nam, có một loại văn hài gọi là sớ Táo quân, mà người viết nổi tiếng là nhà thơ Tú Mỡ đã làm cho thể loại văn này lung danh. Hình ảnh ông Táo hai ông chỉ có một bà mặc áo đi hia chẳng mặc quần, thường được đưa lên sân khấu vào dịp đầu xuân, mang lại nhiều tiếng cười thích thú. ■

HỒ TÂY

Tiểu phẩm vui

CHO CHỦ THIẾU

Nhân dịp năm mới, hội văn nghệ tỉnh nhà hào giữ gìn nếp sống văn minh. Trong hội tỉnh nhà, có một số anh em thỉnh thoảng cũng lúng búng thơ văn thường có máu ứa lai rai ba xị để giải khuây và tạo nguồn cảm hứng, nhất là vào dịp tết nhất rôm rả. Hôm nọ, như thường lệ, nhóm tửu khách này gặp nhau hầu như đủ mặt tại quán anh Bạch Phong. Sau vài tua xoay vần, bèn bàn nhau hưởng ứng phong trào giữ gìn nếp sống văn minh. Trước mắt, để thể hiện phong cách sống có văn

hóa, anh em nhất trí đưa ra biện pháp đầu tiên: luật phạt 5 ngàn đồng một phút cho bất cứ ai chửi rủa hoặc cãi vã một cách tục tĩu kém văn hóa trong bàn nhậu. Lại nhất trí bầu anh Bạch Phong làm trọng tài vì anh vừa là chủ quán vừa là nhà thơ có niên kỷ cao nhất và đầu óc nghiêm khắc nhất, vô tư nhất.

Tết nhất trôi qua, Bạch Phong đã xử phạt hai nhà thơ, một họa sĩ, hai nhà văn vì tội đã lỡ cãi vã hoặc chửi rủa kém văn hóa trong bàn nhậu. Kết quả thu được 25 ngàn sung vào quỹ của nhóm.

Trong nhóm có anh chàng Ngọt Ngạt vốn nổi tiếng ưa chửi rửa thiếu lành mạnh. Chàng có thói quen đã thành tật là trong bất cứ châu nhậu nào với anh em trong nhóm, luôn kiếm cớ này cớ nọ để ngoác miệng văng tục chửi rửa, ít từ một ai.

Từ ngày đặt ra luật phạt tiền, Ngọt Ngạt rất ngứa ngáy, trong bụng tức anh ách mà ráng nhịn vì chàng vốn không được rộng rãi tiền bạc như các anh em khác.

Mồng Năm Tết, ráng xoáy được của vợ ít tiền, chàng vù ngay đến quán. Nhìn thấy trong quán có mặt hầu hết những người mà mình thích chửi, Ngọt Ngạt bèn nói nhỏ với Bạch Phong:

- Này! Tôi có 12 ngàn đây! Anh bán cho tôi hai ngàn rượu với đậu phộng. Còn lại 10 ngàn để nộp phạt vì chửi 2 phút. Vậy anh canh đồng hồ dùm kể từ lúc tôi mở miệng chửi nhé!

- Ơ kìa, cái anh này hay thật!

Có phải nộp tiền để được chửi người ta đâu!

- Mặc kệ! Tôi khoái được chửi lắm rồi!

Thế là chàng xà ngay vào một cái bàn có hai người mà chàng vốn không ưa và đang muốn chửi họ.

Chỉ uống vào mới được ba ly là chàng đã kiếm cớ gây sự để chửi. Chàng chửi toáng lên, chửi vung tán tào, càng chửi càng khoái, càng đã cổ họng đến mức quên khuấy luôn cả thời gian hai phút mà mình tự ấn định...

Anh Bạch Phong bèn đến vỗ vai Ngọt Ngạt bảo:

- Này này! Thôi đi chứ, quá hai phút rồi! Xem đây! Hai phút tám giây! Thôi đi! Không được chửi nữa!

- Mặc kệ! Ngọt Ngạt quát lên
- Để chửi tiếp mà! Cho chửi thiếu năm ngàn nữa đi! Mai trả!

PHẠM THỊ NGỌC ANH

(168, tổ 17, khóm Quốc Tuấn, phường Phước Tân, Nha Trang)

Thần đồng Lê Quý Đôn và bài thơ “RẮN”

BÙI HẢI BÌNH

Bọn trẻ đang tắm dưới dòng sông nhỏ thì có người hỏi:
- Này các cháu, cho ta hỏi đường vào nhà quan nghề họ Lê...

Thấy có người hỏi vào nhà mình, một chú bé từ dưới sông chạy lên:

- Ông hỏi vào nhà quan nghề thì chắc phải hay chữ. Vây ông biết chữ gì đây, thì cháu chỉ nhà cho!

Nói xong, nó dang ngang tay và xoạc hai chân ra. Ông khách thấy thằng bé ngộ nghĩnh, cười nói:

- Chữ “Đại” chứ gì!

- Không phải! Chữ “Thái” thế mà không biết! Vừa nói, nó vừa ù té chạy.

Chữ “Thái” cũng gần giống chữ

“Đại” đều có nghĩa là to, giống hình người dang tay, xoạc chân nhưng chữ “Thái” có thêm một chấm ở dưới. Vì lúc đó chú bé vừa từ dưới sông lên, có

thêm “cái giống” nên thành chữ Thái.

Chú bé tinh nghịch đó, chính là Lê Quý Đôn, một thần đồng nổi tiếng khắp vùng. Từ năm mới hai tuổi, người nhà viết hai chữ “Hữu”, “Vô” đưa ra hỏi chơi, chú bé lần nào cũng chỉ đúng. Năm tuổi đã đọc được Kinh thi, lại còn vô vẽ làm thơ...

Nghe ông khách vui chuyện kể lại câu chuyện ở bến sông, còn khen chú bé sau này nhất định trở thành một người thành đạt, nhưng tiến sĩ Lê

Trọng Thứ thì không bỏ qua. Ông tức giận, gọi Đôn lên:

- Thằng nghịch tử kia!

Nhưng khách đã vội ngăn lại. Ông cười lớn:

- Thôi được! Để tôi phạt cháu thay bác vậy! Và ông bắt Đôn làm một bài thơ.

Nghe nói đến việc làm thơ, Đôn thưa luôn:

- Vâng, xin bác ra đề cho.

Ông khách cười, ngắm nghĩ:

- Được! Một bài thơ nôm, thất ngôn bát cú. Đầu đề là "*Rắn đầu biếng học*"

Chú bé Đôn vẫn đứng ở góc nhà, mắt chớp lia lịa, vẻ suy nghĩ, miệng lẩm bẩm như đang đọc... Rồi cậu bỗng bước lên: "Dạ, cháu xin đọc".

"Chẳng phải *liu diu* vẫn giống nhà
Rắn đầu biếng học lẽ không tha
Thẹn đèn, *hổ lia* đau lòng mẹ
Nay thét, *mai gầm* rất cổ cha
Ráo mép chỉ quen lời lếu láo
Lần lưng chẳng khỏi vệt năm ba
Từ nay *trâu*, *lỗ* (1) xin siêng học
Kẻo *hổ mang* danh tiếng thế gian".

Bài thơ đã đọc xong, câu nào cũng có tên một con rắn, mà lời thơ vẫn đúng vần, luật, lưu loát, không bị gò ép. Một bài thơ ứng tác nhanh như chớp, khiến ông khách và cả ông bố đều kinh ngạc.

Không kìm được sự thán phục, ông khách vỗ đùi khen:

- Khá lắm! Khá lắm! Thằng bé này đúng là một thần đồng.

Còn tiến sĩ Lê Trọng Thứ thì cố giấu vẻ vui mừng, khoát tay:

- Thôi, cho ra ngoài. Nhưng phải nhớ lấy bài thơ này mà tự răn mình!

14 tuổi, học hết chữ của các thầy giỏi trong vùng, Lê Quý Đôn rời vùng Sơn Nam lên kinh đô học tập. 17 tuổi, thi Hương đỗ giải nguyên, sau đó thi Hội đỗ Hội nguyên, rồi thi Đình đỗ Bảng nhãn. Kỳ thi này không lấy Trạng nguyên, nếu không chúng ta đã có một Trạng nguyên Lê Quý Đôn.

Lê Quý Đôn là một nhà bác học có kiến thức hết sức uyên bác. Người đời sau đã gọi ông là một nhà văn, nhà chính trị học, nhà kinh tế học, nhà xã hội học, nhà địa lý học, nhà ngôn ngữ học... "*Ngôi sao sáng trên bầu trời Việt Nam, làm vẻ vang cho dân tộc, giống nòi*" (Trường Chinh).

■
B.H.B

(1) Nước Trâu và nước Lỗ là quê hương của Mạnh Tử và Khổng Tử (thuộc tỉnh Sơn Đông), thường được dùng để chỉ hai nhân vật nổi tiếng này. Trâu ở đây còn là chỉ loại rắn Hổ trâu!

Qua đi, những mùa cau...

(Tiếp theo trang 60)

Chiến tranh kết thúc tôi về làng, em đã theo chồng về làm dâu xứ người. Tôi không trách em mà chỉ thầm buồn cho mình sao về muộn. Nhưng trong tôi mãi mãi chẳng phai mờ những tháng năm đẹp đẽ ấy. Những mùa cau qua đi, mẹ tôi đã về nơi chín suối, nhà tôi vẫn rộn rã mỗi khi mùa cau về, mà không

riêng gì nhà tôi, cả làng nhộn nhịp trong một thương trường với những chuyến cau xuôi ngược. Đời sống đổi mới ngày một khá lên... Tôi trở thành một người nông dân trong làng như ngàn đời nay thường vẫn thế. Tôi vẫn nhớ về em, mơ đến miếng trâu tằm cánh phượng đã một lần lỗi hẹn...

■
H.N.H

Năm mới cầu chúc cho chữ Tìn

THUẬN LÝ

Hồi còn đi làm, tôi hầu như không biết gì về thị trường, giá cả, mọi việc ỷ lại vào bà vợ. Đôi khi vợ tôi cắt cớ đổ giá một kí lô cá, tôi chịu thua. Năm rồi, được nghỉ hưu, tôi nhận vai "nội tướng" và cả "ngoại thương". Thực tế chợ búa, bán mua ở khu phố nhỏ đã cho tôi khá nhiều điều để suy ngẫm: "Làm Thương để không để đâu!"

1

Ngày đầu đi chợ (có lẽ chợ cư xá Ngân hàng ở quận 7 của tôi là ngôi chợ nhỏ nhất trong hơn 100 chợ ở TP. Hồ Chí Minh), tôi ngạc nhiên trước cơ man nào là cá, thịt, rau, dưa... Tôi định bụng mở đầu ngày làm bếp, cho vợ con khoái khẩu với món cá bống kèo kho tiêu.

Có đến 3 cô bán cá kèo. Hai cô ngồi ở trung tâm rộng rãi. Một cô ngồi ngoài rìa, vẻ thất thế. Máu giai cấp nổi lên, tôi chọn mua cá của cô thất thế:

- Chú không trả giá nghe. Nói đúng giá, chú mua làm quen.

- Dạ 40.000 đồng/ký. Cá ngon lắm đó, bố!

Mình xưng chú, cô nâng lên "bố", tội nghiệp ghê:

- Cho chú 400 gờ - ram đi.

Suốt mấy tháng, hễ quay vòng thực đơn về món cá kèo thì "bố" nhất thiết phải mua với "con".

Một hôm, ra về đã quá hàng cá của cô, chợt nghe có người hỏi giá một ký lô cá kèo, tôi lắng nghe:

- Dạ 25.000 đồng một ký. Cá ngon lắm đó, má!

- Xì, cá nhỏ xíu lại ồm tong ồm teo! 22 ngàn, dứt giá!

- Dạ, con bán vốn cho má để mở hàng!

Tôi cảm thấy bị mất mát quá lớn, không chỉ là khoản tiền bị hớ mà là tình

CÔNG TY CAO SU ĐỒNG NAI

Kính chúc quý khách hàng một năm mới

AN KHANG - THỊNH VƯỢNG

*Chúc
Mừng
Năm
Mới*

Giám đốc
NGUYỄN THÀNH CHÂU

-
- ĐỊA CHỈ: XUÂN LẬP - LONG KHÁNH - ĐỒNG NAI
  - ĐIỆN THOẠI: (061). 726303 - 726333 • FAX: (061). 726343
  - ◆ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN: • 39 BẾN VÂN ĐÓN - Q.4 - TP. HỒ CHÍ MINH
  - ĐIỆN THOẠI: (08). 8223345 • FAX (08). 9400874

ỦY BAN NHÂN DÂN TỈNH BÀ RỊA - VŨNG TÀU

LÂM TRƯỜNG XUYÊN MỘC

- ◆ ĐỊA CHỈ: THỊ TRẤN PHƯỚC BỬU, XUYÊN MỘC, BÀ RỊA - VŨNG TÀU
- ◆ ĐIỆN THOẠI: 064. 874175 ◆ FAX: 064. 874175

*Chuyên trồng rừng
khai thác, cung ứng
lâm sản gỗ nguyên liệu
xuất khẩu. Mỗi năm từ
25-30 ngàn khối gỗ nguyên liệu.*

Chúc Mừng Năm Mới

CÔNG TY TÀI CHÍNH CAO SU

ĐỊA CHỈ: 210 NAM KỲ KHỞI NGHĨA - Q.3 - TP. HỒ CHÍ MINH
ĐIỆN THOẠI: (08).9303766 ♦ FAX: 84-08-9303236

Giám đốc công ty
**PHAN MINH
ANH NGỌC**

Trụ sở công ty.

♦ CHỨC NĂNG:

Huy động và hỗ trợ vốn cho các doanh nghiệp thành viên thuộc Tổng Công ty Cao su và các doanh nghiệp cùng ngành kinh tế kỹ thuật tại Việt Nam.

Công ty Tài chính Cao su (RFC) còn có chức năng thực hiện các hoạt động kinh doanh khác trong lĩnh vực tài chính, tiền tệ để tạo lợi nhuận.

♦ HOẠT ĐỘNG CỤ THỂ:

1- Huy động vốn:

- Nhận tiền gửi có kỳ hạn của Tổng Công ty Cao su Việt Nam, các doanh nghiệp thành viên của Tổng Công ty, các doanh nghiệp cùng ngành kinh tế kỹ thuật mà Tổng Công ty kinh doanh và công nhân viên chức trong Tổng Công ty.

- Phát hành tín phiếu, trái phiếu doanh nghiệp, trái phiếu công trình trong và ngoài nước theo quy định của pháp luật.

- Vay của các tổ chức tài chính trong và ngoài nước.

2- Sử dụng vốn:

- Cho vay ngắn hạn, trung hạn và dài hạn.

- Được sử dụng vốn tự có để hùn vốn, liên doanh hoặc mua cổ phần của các doanh nghiệp thành viên.

- Tiếp nhận vốn ủy thác đầu tư trong và ngoài nước, bao gồm cả nguồn vốn Tổng Công ty giao để đầu tư.

vào những công trình, dự án của Tổng Công ty và các doanh nghiệp thành viên trong Tổng Công ty.

- Thực hiện các nghiệp vụ khác khi được Thống đốc Ngân hàng Nhà nước cho phép.

Chúc Mừng Năm Mới

CÔNG TY NGUYÊN LIỆU GIẤY ĐỒNG NAI

- ♦ ĐỊA CHỈ: Thị trấn Vĩnh An, huyện Vĩnh Cửu, tỉnh Đồng Nai
- ♦ ĐIỆN THOẠI: (061). 861443 - 861870

Đạt huy chương vàng
về tiêu chuẩn chất lượng
tại Hội chợ Triển lãm
Quốc tế
Cần Thơ - Việt Nam 2000

CÔNG TY CÁN
SỰ HỢP TÁC,
LIÊN KẾT VỚI
CÁC ĐƠN VỊ, HỘ
GIA ĐÌNH CÓ
ĐẤT RỪNG SÀN
XUẤT ĐỂ ĐẦU TƯ
TRỒNG RỪNG
NGUYÊN LIỆU
GIẤY TRÊN ĐỊA
BÀN CÁC TỈNH
PHÍA NAM.

Vườn cấp hom
tại Đồng Nai. ▶

Công ty có năng lực sản xuất cây giống
bach đàn và keo lai, qua phương pháp
chọn và nhân giống vô tính bằng công
nghệ giâm hom. Mỗi năm công ty có thể
sản xuất 30 triệu cây giống.

Công ty nhận cung cấp cây giống keo
lai và bach đàn hom theo nhu cầu cho các
đơn vị, hộ gia đình trồng rừng hàng năm.

Công ty đã và đang thực hiện dự án
trồng rừng nguyên liệu giấy, phục vụ
nguyên liệu cho ngành công nghiệp giấy
phía Nam: đầu tư thâm canh trồng rừng
thông, keo lai, bach đàn trên địa bàn các
tỉnh Lâm Đồng, Đắk Lắk, Kon Tum, Đồng
Nai.

CHÚC MỪNG NĂM MỚI

CÔNG TY CAO SU BÀ RỊA

◆ ĐỊA CHỈ: HUYỆN CHÂU ĐỨC, TỈNH BÀ RỊA – VŨNG TÀU.

◆ ĐIỆN THOẠI: (064). 881025 – 881302 ◆ FAX: 064.881169

Xuân 2001

Giám đốc công ty
HOÀNG TRỌNG

▲ Trên vườn cây được ép xanh của Công ty Cao su Bà Rịa.

Chúc Mừng Năm Mới

CÔNG TY CAO SU TÂY NINH

Địa chỉ: Hiệp Thạnh - Gò Dầu - Tây Ninh • ĐT: (066) 853607 - 853606 • FAX: (066) 853608

Giám đốc công ty **TRỊNH VĂN VINH**

Công ty Cao su Tây Ninh thuộc Tổng Công ty Cao su VN, Văn phòng công ty nằm tại xã Hiệp Thạnh, Gò Dầu, Tây Ninh cách TP. Hồ Chí Minh 70km theo đường bộ. Với địa hình bằng phẳng, đất đai phì nhiêu, dân cư đông đúc và khí hậu tuyệt vời, tạo cho quý khách ấn tượng đẹp mắt ngay từ ban đầu.

Công ty Cao su Tây Ninh đã định hình gần 8.000 ha cao su,

có hai nhà máy chế biến mủ cốm với máy móc thiết bị hiện tại và một dây chuyền chế biến mủ ly tâm. Sản phẩm gồm chủng loại SVR 3L, SVR 5, VSR 10, VSR 20 và SiVi 50, SiVi 60. Các sản phẩm cao su của công ty có chất lượng cao, đạt tiêu chuẩn quốc tế, đã xuất khẩu đi nhiều nước tạo được uy tín và được khách hàng ưa chuộng. Bộ máy tổ chức và quản lý của công ty gồm những người có trình độ và năng lực quản lý, luôn coi trọng chữ tín, nhiệt thành đón khách tới tham quan tìm hiểu, tìm cơ hội hợp tác đầu tư và thương mại...

Công ty Cao su Tây Ninh cần hợp tác trong lĩnh vực sản xuất hàng tiêu dùng từ nguyên liệu cao su thiên nhiên. Trong thương mại xuất khẩu cao su và trong các dự án khác trên nguyên tắc hợp tác hai bên cùng có lợi, đúng theo luật đầu tư của Nhà nước Việt Nam.

Quý khách sẽ được hài lòng khi đến thăm và làm việc với Công ty Cao su Tây Ninh.

Chúc Mừng Năm Mới

CÔNG TY CAO SU LỘC NINH

- ĐỊA CHỈ: THỊ TRẤN LỘC NINH, HUYỆN LỘC NINH, TỈNH BÌNH PHƯỚC
- ĐIỆN THOẠI: (0651). 568939 - 568381 ● FAX: 0651. 568939

Giám đốc LÊ VĂN THẠNH

Đến cuối năm 2000 công ty đã có 10.077 ha cao su khai thác, 8.000 tấn mủ quy khô. Sản lượng định hình 15.200 tấn/năm. Tổng sản lượng suốt chu kỳ kinh doanh 307.776 tấn.

* Dây chuyền công nghệ Malaysia chất lượng sản phẩm 988 3L.

* Năm 2000 - 2003 xây Nhà máy số 2 - công suất 8.500 tấn/năm. 50% mủ kem 508 3L và chủng loại khác.

Công ty Cao su Lộc Ninh cần hợp tác, liên doanh các lĩnh vực: Trồng mới, chăm sóc, khai thác, chế biến và sản xuất các mặt hàng từ cao su thiên nhiên.

*Nhân dịp năm mới 2001, kính chúc Tỉnh ủy, HĐND, UBND, UBMTTQ, ban ngành tỉnh Bình Phước, lãnh đạo ngành Cao su, quý đơn vị sức khỏe, hạnh phúc.
Năm mới
Thăng lợi mới.*

CÔNG TY CÔNG NGHIỆP CAO SU

RUBBER INDUSTRIAL COMPANY

- ♦ **ĐỊA CHỈ:** 64 TRƯƠNG ĐỊNH, QUẬN 3, TP. HỒ CHÍ MINH
- ♦ **ĐIỆN THOẠI:** (08). 8297173 - 8292225 ♦ **FAX:** (084). 8297171
- ♦ **ADDRESS:** 64 TRUONG DINH STR., DIST 3, HO CHI MINH CITY
- ♦ **TEL:** (08). 8297173 - 8292225 ♦ **FAX:** (084). 8297171

♦ CHUYÊN:

- Sản xuất sảm lốp xe các loại, đệm mút thông hơi cao su kỹ thuật, đế giày và giày thể thao xuất khẩu.

- Sản xuất bao bì và in ấn các sản phẩm từ nguyên liệu PE, PP.

- Sản xuất, xuất khẩu cao su tiêu chuẩn...

- Chế biến gỗ cao su, đồ thủ công mỹ nghệ từ gỗ cao su xuất khẩu.

- Xuất khẩu trực tiếp các sản phẩm từ cây cao su, nhập khẩu trực tiếp vật tư, thiết bị chuyên dùng cho công nghiệp chế biến cao su và gỗ cao su.

*Chúc
Miền
Nam
Mới*

Giám đốc công ty
NGUYỄN HỒNG PHÚ

cảm và lòng tin của tôi đã dành cho cô.

Hôm sau, vừa thấy tôi từ xa, cô đã đơn đả như mọi hôm:

- Bố ơi, cá hôm nay ngon hết ý!

Tôi đáp:

- Thôi, đừng bố con nữa, tôi ngượng lắm. Suốt mấy tháng, bán cho tôi giá 40.000 đồng, hôm qua nói với người ta 25.000, người ta chê mắc bớt 2.000 nữa, vẫn phải bán!

Cô cúi mặt vì ngượng.

Nghe tôi kể chuyện trên, vợ tôi bảo:

"Sao anh lại nghĩ, cô bán cá gọi "bố" là có tình bố con thật?" Chị tôi bảo:

"Cậu giận vô lý. Người bán nói thách. Người mua mặc cả. Thuận mua vừa bán. Đó là lẽ thường!". Bạn tôi một nhà nghiên cứu về dân tộc học, nói: *"Thuận mua vừa bán đó cũng là truyền thống dân chủ trong văn hóa làng xã đấy!"*

Tôi nghĩ, đó là lẽ thói cũ không hợp với thời đại công nghiệp hóa, hiện đại hóa. Buôn bán niêm yết giá hoặc nói đúng giá, đỡ mắc cả mất thời gian vô ích, lại khỏi phải lo mua hớ, bán hớ

2

Tôi mua hai con cá lóc, yêu cầu chị bán cá làm nhanh dùm, tôi đi mua rau khoảng 10 phút. sẽ trở lại nhận cá. Khi trở lại, tôi thấy chị đang làm cá cho người đứng chờ. Cá của tôi mới làm một con còn nham nhở. Chị vẫn thân nhiên tiếp tục làm xong cá cho người kia, mặc tôi đứng đợi. Cả đời làm việc mỗi ngày 8 giờ, tôi quen hợp lý hóa công việc để tiết kiệm từng phút. Gặp chuyện như vậy, tôi suốt ruột lắm nhưng cố chịu đựng.

Từ đó, tôi không mua của cô ấy nữa. Ở hàng cá thứ hai, rồi thứ ba... tôi cẩn dạn kỹ hơn, nhưng cũng không tránh khỏi gặp tình trạng cũ. Hóa ra, mọi người bán ở chợ, để giữ khách mới đến,

đều sẵn lòng bỏ qua chữ tín đối với người mua mà họ đã nắm được rồi. Tráng trợn nhất là bà chủ hàng tạp hóa. Tôi hỏi mua bốn món, dầu ăn, đậu phộng, tiêu, nấm mèo. Có tới ba món phải cân và gói. Bà mới cân được hai món thì có người đến hỏi mua đậu xanh. Bà dùng món nấm mèo của tôi lại để cân cho khách mới, bởi dù bị ép, tôi cũng đành chịu chờ để lấy một món nấm mèo. Bà biết rằng với người khách mới nếu không sẵn đón như vậy, họ có thể bỏ đi!

3

Tôi không trở lại sạp tạp hóa đó nữa, nhưng bà chủ sạp đâu có sợ tôi. Bà biết đi đâu tôi cũng ném lại tình cảnh cũ. Vì các bà thừa biết còn lâu mới có một cái siêu thị mọc lên ở phố này.

Tôi mua gas ở cửa hàng gas Trần Lâm đường Lâm Văn Bền cách nhà tôi khá xa. Ba tháng sau, tôi nhận được tờ quảng cáo của hàng gas Minh Tuấn dán vào cửa, có nội dung hấp dẫn: Bán đúng giá quy định; Bình gas tuyệt đối an toàn; Mỗi bình gas được khuyến mãi một bịch bột giặt thượng hảo hạng.

Lâu nay gas Trần Lâm cung ứng tốt, tuy xa thế nhưng vừa gọi điện là đến ngay. Tuy nhiên, Minh Tuấn ở sát đầu hẻm nhà tôi và đặc biệt là bịch bột giặt lại được cho không bịch bột giặt tốt. Tôi gọi gas Minh Tuấn.

Qua được ba lần thay bình gas kèm ba bịch bột giặt Tide thì xảy ra cơn sốt gas. Tất nhiên Minh Tuấn cũng phải tăng giá như mọi cửa hàng khác. Có điều là ông ta đã tăng giá cao hơn mức công ty gas thông báo trên phương tiện thông tin đại chúng. Và điều đáng nói nhất là bịch bột giặt khuyến mãi bị cắt mất mà không có một lời giải thích. Ông ta nghĩ rằng, cơn sốt gas sẽ không hạ, người trời dùng bếp gas mua được gas đã mừng

rồi, hà tất phải biểu không họ bịch bột giặt chi cho phí nữa!

Tôi hỏi nhân viên giao gas sao không có bịch bột giặt. Anh cho biết cửa hàng đã thay đổi chủ trương. Tôi nói, đổi chủ trương phải thông báo chứ, nè, tôi sòng phẳng báo trước với ông ấy, tôi sẽ đổi cửa hàng. Anh nhân viên cười nói:

-Bác ơi, tôi đi giao hơn 30 bình gas rồi, chỉ có mỗi mình bác phản ứng. Ông chủ đâu có sợ!

-Rồi đây thị trường gas sẽ bình ổn. Lúc ấy Minh Tuấn sẽ hối hận vì chuyện bỏ mất chuyện chữ tín hôm nay đấy!

-Bác ạ! Lúc ấy mọi người đã dễ dàng bỏ qua chuyện thất tín hôm nay.

Tôi nghĩ, câu nói của anh nhân viên giao hàng có ý khá sâu sắc. Chữ tín được tôn trọng là khi nó đặt cái nền xã hội, mọi người dân, người mua đều đòi hỏi, coi trọng. Còn đằng này thì...

4

Tôi mua bộ cửa và ngăn kéo tủ bếp ở cửa hàng đồ gỗ Đoàn Kết chợ Tân Thuận. Ông Năm, chủ cửa hàng vui vẻ theo tôi về tận nhà để đo đạc khung tủ sẵn sàng. Ông nói:

-Thợ ở chỗ tôi toàn là loại thợ cả so với các cửa hàng đồ gỗ quanh vùng. Nhưng tôi sẽ cho thằng con trai kế nghiệp đến lắp ráp cho ông anh.

Ông cho tôi số điện thoại cửa hàng dặn: "*Có gì không ưng ý ông anh phôn cho tui*".

Chiều đó, con trai ông ấy đến làm. Cậu ta chịu khó, đến tối mịt mới về, sáng hôm sau đến rất sớm. Khi xong việc, tôi không ưng lắm, vì gỗ bào không trơn láng, nước sơn không thật đều, nhưng vẫn cho qua. Khoảng, tuần sau, còn tôi kéo cánh cửa bị chệch, kẹt cứng. Tôi lôi mạnh thì mặt ngoài sút khỏi thành hộp, chìa ra hai hàng đinh. Tôi gọi điện, ông trả lời rất sốt sắng là sẽ

cho thợ đến xem ngay để có kế hoạch sửa ngay. Chiều ấy, một anh thợ có tuổi đến. Xem xét qua, anh có vẻ băn khoăn lắm: "Chà, làm chật quá! Chỗ này phải dùng đinh ốc. Đóng đinh thường, kéo nó tuột ra hết! Tôi chỉ tưởng vài mươi phút nhưng tình trạng này phải làm lại hoàn toàn mất đứt hơn hai công. Vậy phải báo lại cho ông chủ tính toán".

Hôm sau, không thấy thợ tới. Chiều lại, gọi điện thoại cho ông. Ông bảo anh thợ bệnh không đến được tôi cố chờ vài hôm. Ba hôm vẫn bất tâm, tôi đến cửa hàng nhắc ông. Ông lại hẹn. Cứ thế suốt tuần vẫn không có người đến sửa. Chẳng lẽ đi thừa kiện, tôi đành thuê người sửa. Ngẫu nhiên, gặp lại anh thợ có tuổi hôm nọ, mới hay: Khi nghe báo phải mất hơn một công sửa, ông Năm thấy rằng thà mất chữ tín còn hơn bị mất ngót 100 ngàn đồng nhân công!

Lần này, tôi được chứng kiến quả báo đến với ông Năm. Các cửa hàng xung quanh rút hết khách của Đoàn Kết. Ông phải đóng cửa rồi chuyển đổi mặt hàng kỳ nhanh và đổi tên cửa hàng là Phát Triển. Nhưng vẫn bị ế ẩm, nghe đâu ông đã giải nghệ và cho thuê mặt bằng.

***

Từ xưa, doanh nhân Trung Quốc đã có tham vọng lớn "Nhất bản vạn lợi" và họ có chiến lược thu phục người mua bằng chữ tín khá nổi tiếng. Doanh nhân ta từ thời ấy, chỉ dám mong "*Một vốn bốn lời*". Phải chăng vì món lợi quá còm cho nên cứ chăm chăm sợ mất, đặt nó đề lên chữ Tín? Vậy, năm mới xin có lời cầu chúc cho chữ Tín được chuyển mình lên trên để kéo theo chữ lợi to hơn. Và khi đó trong đám "vạn người mua", tôi được hơn hơn lên vì cảm thấy mình quả là Thượng đế.

■
T.L

Chuyện vợ chồng

Giao "tay hòm chìa khóa" cho vợ ■

YÊN ĐỊNH

Từ xưa tới nay, việc quản lý ngân quỹ gia đình thường do các bà vợ đảm trách. Bản chất của người phụ nữ Việt Nam là cẩn kiem, đảm đang, hết lòng vun vén cho gia đình, nên khi giao "tay hòm chìa khóa" cho vợ, các ông chồng hoàn toàn yên tâm tin tưởng. Nhiệm vụ chính của các ông là lo kiếm tiền nuôi gia đình, còn việc giữ tiền, dành dụm tiền ra sao là chuyện của người vợ, các ông không mấy khi bận tâm. Nhiều gia đình chỉ trông vào nguồn thu nhập từ đồng lương khiêm tốn của hai vợ chồng, nhưng nhờ người vợ biết toan tính, dè sẻn trong chi tiêu, nên họ vẫn mua sắm được các tiện nghi cần thiết, nhà có cửa ăn cửa để. Tuy nhiên, cũng có nhiều bà vợ tiêu xài hoang phí, không biết cân đối trong thu chi, nên gia đình thường lâm vào cảnh "thiếu trước hụt sau". Dịp lễ tết cũng là dịp cho các bà phóng tay mua sắm, không để ý đến ngân quỹ gia đình đã bị thâm thủng, đến khi có công to việc lớn thì lại không còn tiền sử dụng. Đó cũng là nguyên nhân dẫn đến cảnh vợ chồng mâu thuẫn, lục đục, bởi thắc mắc nghi ngờ về sự quản lý tài chính của người vợ.

Những năm trước, khi đời sống còn nghèo khó, thu nhập của nhiều gia đình chỉ đủ chi tiêu cho hai bữa ăn

đạm bạc, và mối bận tâm của các bà vợ là làm sao cân đối thu chi cho hợp lý để khỏi phải mang công mắc nợ. Còn bây giờ, nhìn chung kinh tế của từng gia đình đều được cải thiện có phần dễ chịu hơn, và chị em phụ nữ cũng có điều kiện để quan tâm chăm sóc đến bản thân mình hơn. Những bộ quần áo hợp thời trang, các loại mỹ phẩm, dịch vụ massage, thẩm mỹ

viện... luôn có sức quyết rũ đối với các bà, vì ai cũng muốn mình đẹp, không bị thua kém bạn bè. Đó cũng là lẽ tự nhiên không có gì đáng phê phán, nếu như những chi phí đó không lạm nhiều vào tài khoản gia đình. Có không ít trường hợp, dù kinh tế gia đình đang gặp nhiều khó khăn nhưng các bà vợ chỉ biết đua đòi ăn diện, sắm sửa, chăm chút cho bản thân, như chuyện của chị Chín ở phường Tân Thuận Tây, quận 7, TP. HCM. Căn nhà của anh chị được che chắn tạm bợ, đồ đạc không có thứ gì đáng giá. Vợ chồng chị đều không có việc làm ổn định, người chồng và đứa con trai lớn đi làm thuê, đi bắt cá mỗi ngày, kiếm được vài chục ngàn chỉ đủ để mua gạo và đi chợ phục vụ cơm nước cho cả đàn con nheo nhóc. Vậy mà chị Chín vẫn cố gắng trích ra từ số tiền ít ỏi đó để may quần áo, đi uốn tóc, mua kem làm trắng da mặt... Khổ nổi, cơm còn không có đủ mà ăn nên lọ kem dưỡng da và quần áo, dầu tóc mới cũng chẳng giúp cho chị trắng và đẹp ra chút nào.

Còn chị Mỹ - hàng xóm gần nhà chị Chín - nhờ bán được mảnh đất cha mẹ cho nên gia đình chị đã may mắn thoát khỏi cảnh đói nghèo. Sau khi trang trải nợ nần và mua sắm được một số tiện nghi cần thiết, còn lại mấy cây vàng người chồng giao lại cho vợ quản lý. Nhưng từ khi bán được đất, chị Mỹ cũng bắt đầu dành nhiều thời gian và tiền của để tân trang sắc đẹp. Ngoài việc mua sắm cả đồng quần áo, giày dép, chị còn đến thẩm mỹ viện để xăm lông mày, cắt mi mắt, bơm môi, và khuôn vẽ cả máy tập thể dục giúp cơ thể thon gọn, giảm bớt trọng lượng. Đến khi chồng chị Mỹ hỏi đến số vàng

để đem bán, định mua xe máy về làm nghề chạy xe ôm, anh tá hỏa khi biết số vàng đã hết. Kể từ đó, vợ chồng chị Mỹ thường cãi cọ, chửi đánh nhau, mỗi lần như vậy chị đều bị chồng nhấc móc là "đồ ăn hại, đồ vô tích sự".

Chuyện nhà chị Thành lại khác. Là người mộc mạc chân chất nên chị không hề bỏ ra một khoản tiền nào cho việc chăm sóc sắc đẹp. Nhưng chị lại rất ham mua hàng rẻ, cứ thấy có quảng cáo hàng "đại hạ giá", hàng khuyến mãi là chị liền đi mua về, mặc dù những thứ đó ít khi sử dụng tới. Đi chợ, thấy có thịt cá tươi ngon mà giá lại "mềm", thế nào chị Thành cũng mua thật nhiều về chất đầy trong tủ lạnh, bắt chồng con ăn dần mãi cũng ngán, cuối cùng chị lại phải đổ đi. Những món hàng mua giá rẻ cũng đã ít nhiều làm vơi túi tiền gia đình, và sự "tiếc rẻ" của chị Thành lại là một sự lãng phí, khiến chồng con phải phàn nàn.

Cũng vì chuyện ngân quỹ gia đình bị hao hụt mà gần một năm nay, vợ chồng chị Thu luôn xảy ra những trận cãi vã. Mấy năm trước, với số vốn liếng hơn 50 triệu đồng chị Thu đem gửi vào ngân hàng lấy lãi. Nhưng khi thấy lãi suất ngày càng thấp, chị bèn rút hết tiền về. Sợ bàn bạc với chồng sẽ bị ngăn cản, chị Thu lén đem tiền cho một người bạn thân mượn với mức lãi suất cao gấp ba lần so với mức gửi ở ngân hàng. Từ số tiền cho mượn đó, mỗi tháng chị kiếm được 1,5 triệu tiền lãi. Là người rộng rãi, hào phóng với anh em ruột thịt, chị Thu không hề ngại ngần khi cho chị gái mượn mấy cây vàng để sửa nhà, mua cho cậu út máy vi tính, gửi cho cô em vài triệu để có đủ tiền mua xe máy... Tất cả những chuyện đó chị Thu đều không

nói cho chồng biết, mà từ trước tới nay, chị muốn mua bán, sắm sửa hoặc cho chác ai người chồng cũng chẳng để ý bao giờ. Đến khi anh cần một khoản tiền lớn để hùn hạp làm ăn, thì tiền đã thất tán từ lâu. Chị Thu vội đi gom lại số tiền đã cho anh em bạn bè vay mượn, nhưng ai cũng đều kẹt, chỉ có thể trả dần cho chị mỗi tháng một ít. Người chồng bị lỡ cơ hội làm ăn nên rất tức giận, hễ có dịp là anh lại lòi "tội" của vợ ra day nghiền.

Cũng chính vì sự quản lý, chi tiêu tiền nong không có kế hoạch nên nhiều ông chồng không còn yên tâm tin tưởng giao toàn bộ tay hòm chìa khóa cho vợ. Đã có không ít ông giành lại quyền quản lý tài chính trong gia đình, mà trường hợp của anh T là một ví dụ. Ngay từ thời thanh niên, anh T đã quen với việc quán xuyến nhà cửa vì mẹ anh mất sớm, còn cha lại hay phải đi công tác xa. Đến khi lấy vợ, anh T vẫn tiếp tục phát huy "*sở trường*" của mình. Thời gian đầu, anh cũng giao cho vợ quản lý ngân quỹ và lo việc chợ búa cơm nước. Nhưng mỗi lần vợ đi chợ về, anh T đều chê là mua đắt, mua đồ không ngon và nói vanh vách giá cả các mặt hàng thịt cá rau dưa... Nhiều lần như vậy, vợ anh cảm thấy bức bối vì cứ bị chồng "*đo nước mắm, ngắm dưa hành*" nên đã nhường cho anh việc tay hòm chìa khóa và cả việc đi chợ mỗi ngày, chị chỉ đảm trách nhiệm việc nấu nướng và chăm sóc bảo ban con cái học hành. Anh T. vui vẻ tiếp nhận sự chuyển giao "*công tác*", và đã chứng tỏ cho vợ thấy mình là người "*tề gia nội trợ*" giỏi. Anh tính toán chi li tiền chợ mỗi ngày, tiền ăn sáng, tiền đóng học phí cho con cái, từ đó nhăm ra số tiền dư mỗi tháng.

Số tiền dư đó anh cất riêng, không bao giờ tiêu lạm vào. Mỗi khi nhà có giỗ chạp, anh T. tự lên thực đơn và đích thân đi chợ mua thức ăn, vợ anh chỉ có việc đứng bếp xào nấu. Được cái là người vợ không hề than vãn kêu ca về sự "*cầm cân nảy mực*" của chồng, gia đình vẫn luôn hòa thuận êm ấm. Có lẽ cũng vì sự tần tảo chi li của anh T. mà kinh tế gia đình anh ngày một khá giả, sau 10 năm chung sống, anh chị đã có tiền sửa sang nhà cửa, mua xe máy và những tiện nghi cần thiết.

Tuy nhiên, trường hợp như anh T. không phải là phổ biến vì bản tính đàn ông là hướng ngoại, còn việc tề gia nội trợ chủ yếu vẫn thuộc về người phụ nữ - những nội tướng trong gia đình. Nên khi không còn yên tâm tin tưởng vào sự quản lý ngân quỹ của vợ nhiều ông đã phản ứng bằng cách âm thầm lập quỹ riêng. Mà khi đã có quỹ riêng các ông rất dễ sa đà vào các thói hư tật xấu: cờ bạc, rượu chè, bồ bịch... gây nên những mâu thuẫn bất hòa trong cuộc sống vợ chồng, nhiều khi dẫn tới sự đổ vỡ hạnh phúc. Đó cũng là trường hợp của vợ chồng anh Th và chị H. Cậy có thu nhập cao hơn chồng nên những khi cần chi những khoản tiền lớn, chị H. cũng không hề bàn tính với chồng, khi việc mua bán đã xong xuôi, chị mới thông báo qua cho chồng biết. Cách đây nửa năm, chị H mua mảnh đất trị giá gần 20 cây vàng nhưng anh Th chỉ được biết chuyện khi vợ đem giấy tờ mua đất ra khoe (tất nhiên chị H. là người đứng tên chủ sở hữu mảnh đất). Anh Th cảm thấy bất bình trước sự "*tiếm quyền*" của vợ và anh đã đối phó bằng cách lập quỹ riêng để phòng thân.

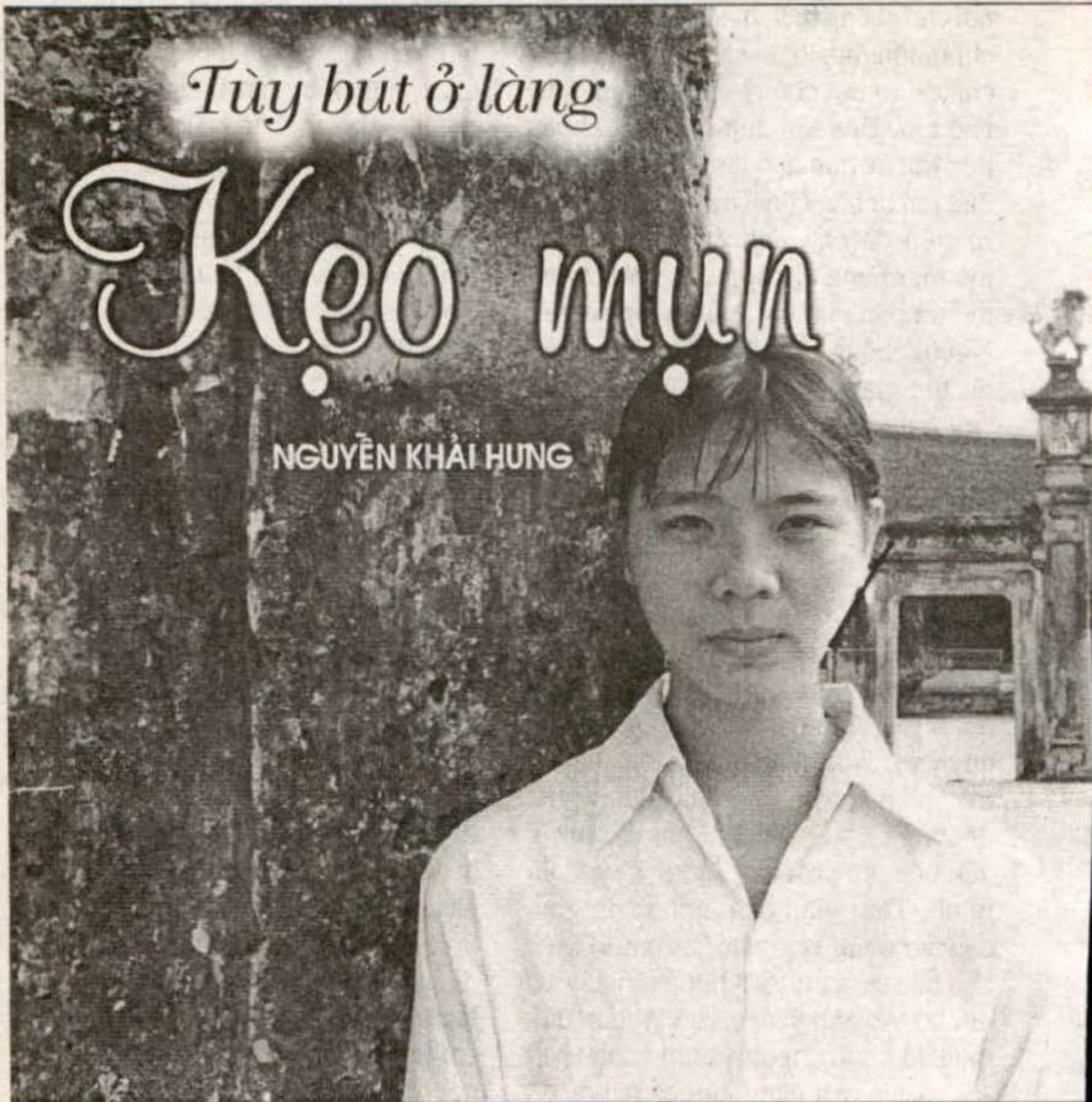
(Xem tiếp trang 103)

Tùy bút ở làng

Kẹo mứt

NGUYỄN KHAI HUNG

T iết đại hàn xe lạnh, đi trên con đường nhỏ của làng Mía (tục danh của thôn Đông Sàng thuộc ấp cổ Đường Lâm), tôi nghe sâu thẳm trong tâm linh xứ Đoài, mỗi lá cây ngọn cỏ đều có hương của mật và của gừng thơm.

Người tôi đến thăm là bạn đồng môn học những năm cấp III trường huyện làm ở ngành văn hóa giờ về hưu non. Anh biết nhiều nhưng lặng im như đập kín một ẩn niệm, khi tôi hỏi

về nghề làm kẹo bột của làng.

Giọng anh băng khuâng hoài cổ: "Anh thấy đấy, có cái chợ Mía bé tí tẹo mà có tới 7 đại lý cùng vô số hàng hóa bày bán la liệt các loại kẹo bánh cao cấp. Bởi thế nghề kẹo bột của làng này chết ngóm từ lâu".

Vốn là người yêu thơ, vị chủ nhân như được chiếu rọi bằng thứ ánh sáng của tâm hồn đa cảm. Anh bảo: "*Cái cũ mất đi thì cái mới lên thay, nhưng có những thứ quá cũ nay xuất hiện lại*

◀ Thôn nữ làng cổ Đường Lâm - làm kẹo mận.

bởi làng cổ, cổ từ tên đất, tên người. Này nhé làng có bốn xóm thì: xóm Gõ Mo, xóm Lếch, xóm Cống, xóm Phe. Tên con gái rất những Bí, Bầu, Tũn, Tĩn. Ngay cả bánh đai khách cũng gọi là tụn mận nghe chán bỏ sừ. Nhưng nào, anh hãy thử một cái nếm xem. Nom xấu mã nhưng có duyên thâm đấy nhá.

Tôi nhón chiếc kẹo đưa vào miệng. Một tiếng "rắc" rõ nhẹ mơ hồ như tan vào thỉnh không. Vị ngọt thanh lan khắp cơ thể. Bạn bảo: "Nhai từ từ rồi chiêu một ngụm chè tươi xem". Tôi làm theo, cảm giác làm tôi sượng rơn lên, nhân đó mà kịp nhớ ngay đến những ngày còn bé mãi chơi trò nhảy "địn" với bọn trẻ ngoài đình. Cứ hai thằng ôm lưng nhau đứng cú lom khom để một đứa từ xa chạy lấy đà nhảy phọt lên tận cổ, thằng đứng trước. Suốt trưa hè nóng nực, thỉnh thoảng đảo về nhà chạy tọt vào buồng dùng tay khều một cục đường phèn mà mẹ cất để dành trong lọ, cho vào miệng rồi chạy ra bể nước mua nốc hàng gáo dừa phễnh bụng. Chao ôi! Còn có gì để ngọt ngào làm mát ruột hơn thế.

Sau lúc cảm nhận, tôi thấy món quà dân dã ấy quả có duyên, nhưng tại sao lại gọi là "*Mận*" mà không gọi là gì khác cho có vẻ sang hơn?

Bạn tôi như nhập đồng, mắt sáng rực: "À à... vì có truyền thuyết kể rằng: Một người con gái làng Mía xinh đẹp trở thành cung phi của chúa Trịnh Tráng. Được về ở kinh đô nhưng bà là người tâm đức, ly nông không ly hương, bà có công làm ngôi chùa Mía,

thành cái mới. Thế mới hay chứ!"

Trong lúc tôi chưa hiểu lời anh nói thì cô em gái anh, người có nước da trắng mịn, có lúm đồng tiền ở má đỏ bồ quân, bước ra nhẹ nhàng đặt giữa bàn chiếc đĩa cổ men rạn có bày món ăn lạ mắt.

- Bí ơi! Hăm một ấm chè tươi đặc mang lên đây nhé!

Thấy tôi càng lạ nữa. Bạn vui tính nói ngay: "Con bé nhìn rõ hóm, chỉ tội cái tên nghe xấu xấu thế nào. Mà cũng

nay là danh lam nổi tiếng Xứ Đoài, rồi mở chợ, mở bến đò, cả thứ kẹo Mụn này bà cũng học trong đám cung phi, bởi trong cung thỉnh thoảng tổ chức thi tài nữ công gia chánh.

Một lần nhà chúa cứ tấm tắc khen món kẹo trắng miệng vừa ngọt vừa thơm do một cung nữ Xứ Thanh dâng lên, món ấy được chấm giải nhất và chúa ban thưởng rất hậu. Thứ kẹo ấy sau lúc khoát đường, nó bắt màu vàng xăm sau ngả sang màu đồng mun rõ đẹp. Bởi thế lúc đầu nó được gọi là kẹo Mun sau vì thổ ngữ địa phương đọc chệch thành Mụn.

Ấy lại có truyện khác kể: Sau một hồi nhấm nháp thấy ngon, nhà chúa hỏi cung nữ tên kẹo ấy là gì. Nàng kính cẩn thưa: "Thiếp là người quê mùa chỉ biết chưng lọc những tinh hoa của ngọc thực cùng với hương thảo mộc mà chế ra, chưa biết để gọi tên là gì".

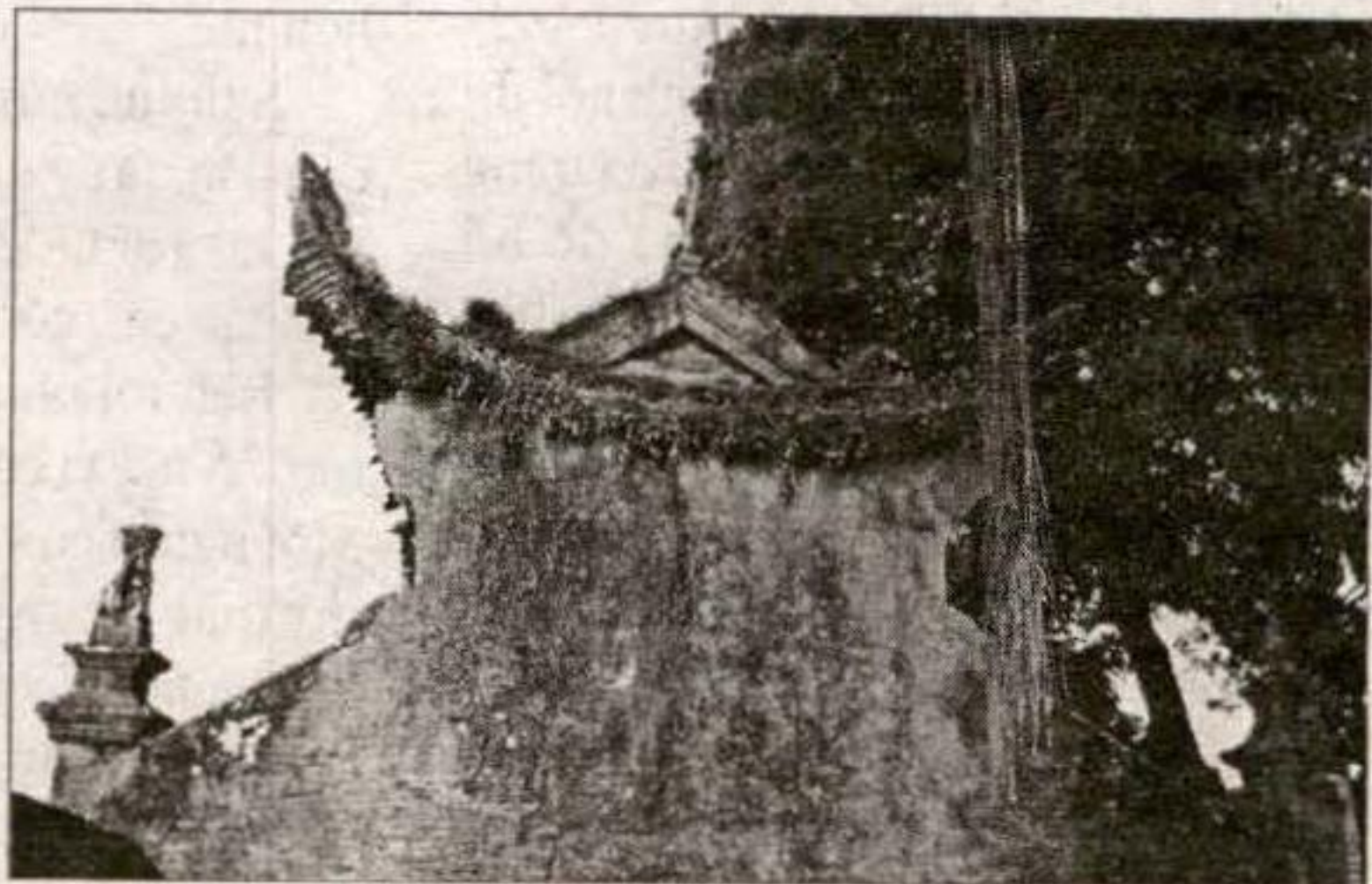
Chúa cười rất vui bảo các cung nữ. "Thứ này tuy nhỏ mọn nhưng là các mảnh vụn rơi ra từ sơn hào hải vị của vương phủ, nó giống như loại bánh ú, bánh ít gọi cho người ta cái tính tò mò muốn ăn, mà khi đã ăn mới thấy vương vấn vị ngon. Lại ví như chiếc áo may bằng gấm vóc mà ta đang mặc đây, từng mảnh vụn rơi ra lúc may cũng rất đẹp phải không? Bởi thế ta đặt tên cho nó là kẹo Mụn".

Thật không ngờ thứ quà mọn ấy lại có đời sống tinh

thần nơi vương giả, được chúa đặt tên. Bà chúa Mía học ngay cách làm Mụn về truyền dạy cho dân làng.

Ngày xưa cả làng làm Mụn, những ngày giáp tết, nhà nhà đổ lửa, tiếng giã Mụn cậm kích cùng tiếng kéo cắt vang lên như nhịp gõ sinh tiền. Thay thế cho kẹo mứt bây giờ, ngày ấy Mụn là thứ không thể thiếu trong ba ngày tết và gói sang cả mùa lễ hội. Bẵng đi một thời gian, món kẹo Mụn tưởng đã đi vào quên lãng nay xuất hiện trở lại, bọn trẻ con đỡ nhặt miệng nhai kẹo cao su và mắt hần cái trò xúc trộm bát gạo của nhà mang cho anh chàng cao kều có cái máy nổ bông đặt trong gian lều xây gạch ba banh ở đầu chợ. Bất kể là ngô hạt, sắn miếng thả vào đấy, nó cũng chạy ùng ục một lúc rồi đùn ra những chiếc ống thổi, ăn chỉ tội rất miệng mà lại nhặt tèo tèo. Còn người lớn bỗng sống lại những hoài niệm và có thêm thứ để nhâm nhi cùng luận triết: "*Phải là con nghèo khó mới biết thương yêu cha mẹ hơn con nhà sang trọng. Phải biết giữ lấy cái quê kệch hèn mọn ta mới có thêm nhiều miếng ngon*".

Cô gái khi nãy lại tiếp thêm một ấm trà. Ánh mắt em đen nhánh như giọt mực tàu, nó bỗng thấm nhanh vào mặt

Chùa Mía, làng cổ
Đường Lâm.

tôi như thấm nhanh vào mặt tờ giấy bản. Đã thế em còn khoe thêm một chiếc răng khôn: "*Chúng em bán Mụn ở chợ Mía chẳng bao bì đóng hộp mà cứ đất như tôm tươi. Đến cả các bà các cô ở Hải Phòng, Hà Nội thơ thới ngày xuân đi vân cánh chùa, kỷ tính là thế mà lại hào hứng ăn, hào hứng mua nữa là...*"

Trước khi quay xuống bếp, chẳng biết vô tình hay hữu ý mà em đánh mất sang tôi. Phải nói tôi vui sướng đến tột đỉnh giống như cú bay người của thủ môn tóm được quả bóng phạt đền. Phải mất một lúc tôi mới nhận ra là mình tưởng tượng suýt nữa quên bém sự hiện hữu của thứ kẹo Mụn đang bày trên đĩa cổ kia được làm ra sao.

- Này nhé bạn kể: Người ta lấy khoai sọ, củ hoàng tinh cùng với gừng, giềng cho vào cối giã nhỏ cho vôi vào khuấy đều rồi gạn lấy nước trong ngâm gạo nếp. Ngâm một ngày thì vớt, tưới thêm nước quả dành dành cho hạt gạo có màu vàng tranh nhìn vừa trong vừa béo sau đó đổ vào chảo chín, tẩy thêm nước gừng để cầm được mùi thơm lâu. Chú ý đun đều lửa đừng để hấy khi giã mới nhỏ được. Để có lượt bánh mịn màng, có màu trắng ngà như tảng bạch lập, người giã phải có một lực sĩ quật vô liên tục. Chỉ có người cầm cam (thợ cạo) mới thông thả cầm con lăn gỗ lăn đi lăn lại dẹt mỏng bánh ra mặt nóng đại rồi đem phơi, chờ cho xe mặt, ấn tay thấy đàn hồi thì đưa vào lấy dao cắt. Dao phải sắc gọt, rạch những đường thẳng đều tằm tấp như quân tam cúc, song lấy kéo nhíp nhàng cắt ra từng miếng dài độ hai phân. Phủ một lớp bột áo như phấn hoa bên ngoài, khi nào ăn cho vào chảo gang, thấy nở phồng như bong bóng cá thì đưa sang khoát mặt.

Công đoạn ấy thật mơ màng như nhà thơ đang ngồi để xếp sắp cho sự sáng tạo, khi khổ thơ đi vào đoạn kết. Lúc ấy tay mỗi mắt mờ rồi đấy nhưng không thể không tinh.

"*Mật già mất ngon – Mật non mất vị*". Thơ lục bát lẽ nào để so le vần điệu mà phải như "Yêu nhau cởi áo cho nhau" chứ.

Tưởng núc nác mà lại hóa vàng tâm. Tôi ở người nhìn ông bạn có mái đầu húi cua ương ngạnh kia giờ bỗng lên hàng thi sĩ.

- *Rồi sao nữa?* Tôi hỏi. Bạn hềnh hếch cười: - "*Thì chén ngay cho bồ phệt chứ sao. Còn lại cho vào lọ sành nút chặt lá chuối khô, khi nào gặp tri âm thì lấy ra mà trà dư tửu hậu*".

Tôi khoái chí cười tít mắt khiến anh đập tay vào vai tôi: "*Thế nào? Tôi nói dở lắm hả. Anh có nghe không đấy*".

Thưa, tôi đang nghe anh nói rất dí dỏm và rất hay. Tôi cũng đang nghe trong từng cơn gió lạnh, tiếng cười trong trẻo của con gái Mía trong mùa giã Mụn không lẫn vào đâu được. Và trong chuỗi âm thanh làng cổ, dưới ánh trăng sương mờ ảo kia, còn có gì để bồi hồi xao xuyến hơn là tiếng của đàn em nhỏ chúng đang nắm tay nhau ca hát.

Dung dăng dung dè

Dắt trẻ về quê

Kéo mãi con bê

Cầm tai con cún

Lấy ra gói Mụn

Chia đều nhau ăn

Con chuột sún răng

Con mèo lúm khúm

Lấy ra gói Mụn...

Xuân Tân Ty – 2001

N.K.H

*(Xã Đường Lâm, thị xã Sơn Tây,
tỉnh Hà Tây)*

Trò chuyện với người... (Tiếp theo trang 27)

Hiện tại, trung tâm này có một phân xưởng bào chế thuốc viên trị rắn độc cắn là từ nghiên cứu của mình.

● Đó là việc công, còn về góc độ gia đình được biết anh vừa có vợ trẻ lại là người không ghen chồng. Nói thật, tôi hơi... không tin điều này?

- Chắc ông biết câu ca: "Ớt nào mà ớt chẳng cay, gái nào mà gái chẳng hay ghen chồng". Và có người cho rằng: có yêu mới có ghen. Bà xã mình cũng không nằm ngoài phạm vi đó. Nhưng cái chính là ở mình, ở tình yêu của mình, sự cảm thông sâu sắc cho nhau. Mình biết và yêu Nữ (Nguyễn Thị Nữ) lúc mình đang dạy ở trường dược Quân khu 9. Nữ là học viên. Sau khi thành vợ thành chồng, vợ mình về công tác ở Bệnh viện 121. Chúng mình có với nhau được 2 con gái. Con lớn đã trở thành y sĩ Quân y, con út đang học đại

học. Vậy là hạnh phúc rồi. Ngày mình còn công tác ở Cần Thơ vợ chồng con cái hôm sớm, vui buồn đều có nhau. Từ ngày về đây, chỉ ít cũng hàng tuần hàng tháng vợ chồng mới sum họp với nhau. Tuy xa mặt nhưng lòng không cách. Chúng mình vẫn quan tâm đến nhau, lúc thì qua điện thoại, lúc thì qua bạn bè đồng nghiệp. Mình nghĩ rằng đã yêu là chấp nhận, mà chấp nhận là tin tưởng, nên khoảng cách xa gần của địa lý chẳng có ý nghĩa gì. Nói vợ hay mình không ghen, không đúng đâu. Nhưng nếu ai cũng cố để "không có lửa" thì làm gì "có khói". Ông có đồng ý như vậy không?

Tôi cười gật đầu và thầm mong tình yêu, hạnh phúc gia đình của anh Tám Sinh mãi mãi là thứ men say nồng cùng song hành với anh suốt cuộc đời. ■

N.L

Người mẫu Ngô Thanh Vân...

(Tiếp theo trang 33)

● Còn chuyện tình cảm của Vân thì thế nào? Nghe nói Vân và Lam Trường...

- Xin phép anh tôi không trả lời câu hỏi này. Có những góc nhỏ riêng tư mà tôi muốn bảo vệ.

● Thế thì với tư cách khán giả, Vân nghĩ gì về ca sĩ Lam Trường?

- Vân thích giọng hát của Lam Trường. Anh lại là người dễ gần gũi. Nói chung Vân thích âm nhạc, nghệ thuật và cũng thích nghe nhiều ca sĩ khác. Nhưng thần tượng của Vân là ca sĩ Thanh Lam.

● Vân thứ phác họa người chồng tương lai của mình?

- Trước mắt Vân chưa nghĩ đến chuyện đó. Nhưng nếu lấy chồng Vân không đặt vấn đề ngoại hình. Với Vân những gì bên

trong mới đáng giá hơn. Chồng Vân phải là một người đàn ông trung thực và thương yêu Vân thật sự.

● Sẽ là một người nước ngoài, người Na - Uy chẳng hạn, hay là người trong nước?

- Vân không phân biệt người trong nước hay người nước ngoài. Tuy nhiên theo Vân người Việt Nam và người châu Á mang nặng tình cảm hơn người châu Âu. Nếu có hai người đồng nhau thì Vân cho anh Việt Nam nhiều cơ hội hơn. Nhưng quan niệm của Vân là người con gái phải biết tự lập cái đã không ngồi chờ chồng...

Ngô Thanh Vân có cuộc hẹn với Nhà Văn hóa Thanh Niên để tham dự cuộc tặng quà cho trẻ em khuyết tật. Thế là câu chuyện chấm dứt tại đây. ■

TRUNG DŨNG

Elizabeth Taylor ... (Tiếp theo trang 41)

Taylor quyết định cắt đứt với Burton bằng cách tuyên bố công khai trên báo chí tháng 7-1973. Họ ly dị nhau chính thức ngày 26-6-1974. Nhưng chỉ hai tuần sau, họ làm hòa với nhau tại phi trường Rome, sau đó 10 ngày lại chia tay. Rồi đến 10-10-1975, họ sang châu Phi làm đám cưới trở lại và trải qua một mùa Noel hạnh phúc.

Đến lượt Liz phản bội, đầu tiên với một trại chủ đang toan tính trở thành một thượng nghị sĩ, John Warner. Burton thì đi với cô gái tóc hoe Sylvie Hunt, tiếp đó là biên tập viên truyền hình, Sally Hay. Phía Liz cặp bồ với một người Mexico lịch lãm, Victor Luna. Bộ phim cuối

cùng của họ "Đời tư" kể chuyện một đôi vợ chồng già ly dị nhau rồi lại yêu nhau sau khi mỗi người đều trải qua một số cuộc tình.

Sức khỏe của Burton càng lúc càng kém đi và ra đi vĩnh viễn ngày 4-8-1984. Khi được tin xấu, Liz đã ngã bất tỉnh ngay bên điện thoại. Sau này người ta đọc thấy trong quyển tiểu sử của nàng: "*Từ khi tôi còn là một cô bé gái, tôi vẫn tin rằng tôi là một đứa con gái của định mệnh. Và nếu điều ấy là thật thì Richard Burton chắc chắn đã là định mệnh của tôi*".

TRUNG DŨNG

(Theo các tài liệu nước ngoài)

Lấy chồng xứ người (Tiếp theo trang 21)

Bỏ điện thoại xuống tôi suy nghĩ mông lung và chợt nhận ra bà nói đúng một điểm, là bà đã bán con bà.

Nói sao cho hết chuyện buồn này. Tôi xin kết luận rằng, dù rất đau lòng mà nói lên sự thật này, là đa số lấy phải những tên vô lại, cờ bạc, rượu chè, nghiện ngập, thất nghiệp... có thể nói các cô dâu Việt Nam ở Đài Loan trở thành một thứ nô lệ mới của thời đại văn minh này. Thứ nhất là họ trở nên kẻ hầu người hạ, con sen cái ở trong nhà mà không được trả tiền lương. Thứ hai là họ giúp thẳng chồng vô lại có con nối dõi. Thứ ba là họ trở thành công cụ để thỏa mãn sinh lý cho chồng.

Viết bài này tôi chỉ có một mục đích duy nhất là muốn thức tỉnh lương tâm của những bậc làm cha mẹ

có trách nhiệm hơn trong vấn đề dựng vợ gả chồng cho con cái mình. Con cái mình là con người có nhân phẩm cao quý chứ không phải là một vật để mình đổi chác rao bán, để mong có vài ngàn đô la để đời mình có tí sung sướng. Một thứ sung sướng giả tạo, chóng qua và bất nhẫn. Đừng nhẹ dạ nghe những lời dụ ngọt của bọn mai mối. Họ sống trên sự đau khổ tủi nhục của con cái mình. Họ chỉ biết có đồng tiền còn thì sống chết mặc bay. Cuộc đời vốn vẫn thế! Hãy nhớ rằng không một nơi nào ở trên trần gian này là thiên đường cả. Thiên đường là chính nơi mình đang ở và nếu nó chưa là thiên đường thì mình phải có bốn phận biến nó thành thiên đường.

Taiwan, tháng 12 năm 2000

NGUYỄN HOÀI HƯƠNG

Theo khoa học- về mặt sinh lý, khi cười vui trên mặt được biểu lộ rõ ràng nhất. Khi cười các cơ mặt được kéo lên - từ cơ vòng mắt, bắp thịt hai má kéo lên, để lộ răng. Mũi nở, mắt hơi nheo. Bên trong cơ thể, tim đập mạnh, các mạch máu giãn nở. Vì vậy "cười là thang thuốc bổ".

Trước tiên người ta xếp tiếng cười theo hình thức và âm thanh. Và sau cùng là trạng thái tâm lý.

Về hình thức, cười thường để lộ răng, cười híp mắt, cười không ra tiếng, chỉ có đôi cánh mũi nở hoặc phập phồng, đôi khi cười còn rụt cả vai, lắc lư đầu, phập phồng lồng ngực. Đôi khi cười như bị "cù lét".

Về âm thanh, tiếng cười dòn như nắc nẻ, như pháo nổ, như rĩa bát, như súng liên thanh, thậm chí như ca nông... Vì vậy có những nghệ sĩ tài ba đã biểu diễn được 36 kiểu cười.

Tiếng cười tuy không rõ như trạng thái tâm hồn con người nhưng tiếng cười biểu lộ được thất tình "hỉ, nộ, ái, ố, dục, lạc, bi". Ngoài ra tiếng cười

còn biểu hiện những tình cảm phức tạp như vừa vui lại vừa buồn hoặc cười mà không vui...

Trong thất tình "hỉ" là vui - vui sẽ cười - cười được xếp hàng đầu. Trẻ em cười vô tư, người dân quê cười mộc mạc. Trong trạng thái vui khiến người ta cười hí há, cười vang, cười ngất, cười khi, cười như nắc nẻ. Cười mà sợ làm ồn thì cười rúc rích. Cười có thể mua?

Trăm ngàn đố một trận cười.

(Kiều)

Cười vui và thương ấy là cười khúc khích:

"Cô bé nhìn tôi cười khúc khích"

(Giang Nam)

hoặc cười nịnh, cười huê, cười mơn như bé nựng mẹ.

Cười có thể biểu hiện sự giận hờn

(nộ) - khi ấy người ta thường *cười gằn*, hoặc *cắn răng cười*. Người thâm sâu khi giận, họ không la hét om sòm mà họ chỉ *cười nén*.

"Nén giận bật tiếng cười"

Khi đôi bạn, gái trai gặp nhau, họ chào nhau bằng cách *nhòèn cười*, đưa mắt âu yếm nhìn nhau. Đó là cười thương. Người mẹ nhìn đứa con mình khỏe mạnh *"mím cười"* sung sướng. Sau khi làm một việc thành công, người ta bỗng *cười vang* là lạ.

Khoái trá làm người ta cười, nhưng khi buồn (bi) nhiều khi người ta vẫn phải cười - tiếng cười ấy phải chăng là *"tiếng khóc khô không lệ"* - Trạng thái càng phức tạp hơn như Nguyễn Công Trứ *"Khi vui muốn khóc, buồn tênh lại cười"*

Hoặc *"Khóc như thiếu nữ vu quy*
nhật

Tiểu tặc nho sinh khuyết băng danh"

Nhiều học sinh thi hỏng mà vẫn cười - cười ra nước mắt là thế. Thậm chí khi chết vẫn còn cười *"Ngậm cười nơi chín suối"*.

Đôi khi không mặn mà mà vẫn: *"Vui là vui gương kéo là*

Ai tri âm đó mặn mà với ai?"
(Kiều)

Có những trạng thái suy tư rồi mới cười

"Găm cười hai chữ nhân tình éo le"
(Lục Vân Tiên)

Cười không chỉ là vui, người ta còn cười người khác - cười trên sự đau khổ của người khác - đó là tiếng cười của kẻ tiểu nhân đắc ý, nên:

"Cười người chớ khá cười lâu
Cười người hôm trước hôm sau
người cười"

Tiếng cười vay trả là thế. Cười vui, cười người chưa đủ, nhiều nhà thơ còn

cười cả chính mình. Nguyễn Khuyến bậc túc nho đã viết:

Nghĩ mình lại góm cho mình nhi
Thế cũng bia xanh, cũng bâng
vàng.

hoặc Tú Xương tự cười:
Vị Xuyên có bác Tú Xương
Quanh năm ăn quýt chơi lương mà
thôi

Hoặc:
Chi ẩm ở già cầm già điếc
Cứ cười tràn khi hát khi ngâm
(Bản Nhi Lạc)

Nụ cười được đánh giá rất cao rất quý. Người ta thường bảo "cười như hoa nở". Cười như tiếng pha lê...

Tiếng cười có khi đến ngàn vàng, nhất là đối với người đẹp, viết về Tây Thi:

Xuất tiểu khuynh thành, tái tiểu
khuynh quốc.

Tiếng cười có thể làm nghiêng thành đổ nước là thế. Nhiều khi một tiếng cười cũng có thể giết được người bằng nụ cười khinh bỉ.

Tuy nhiên tiếng cười nhiều khi cũng bị lên án khắt khe như bài viết của học giả Nguyễn Văn Vĩnh ông bảo ⁽¹⁾ *"Người Việt cái gì cũng cười được - hay cũng hì, mà dờ cũng hì, làm cho mọi việc mất hết vẻ nghiêm trang"*. Lời phê bình ấy có quá nghiêm khắc không?

Tiếng cười quả là ngôn ngữ mặc dù nhiều khi chỉ là một tiếng "hì, hà". Tiếng cười ấy thật phong phú, súc tích, có thể phản ánh được mọi trạng thái tâm hồn của con người. ■

NGUYỄN PHÚC LIÊM

(578/13B Nguyễn Thái Học,
Quy Nhơn)

(1) Lược ý câu nói trên vì đã lâu không tìm bản chính.

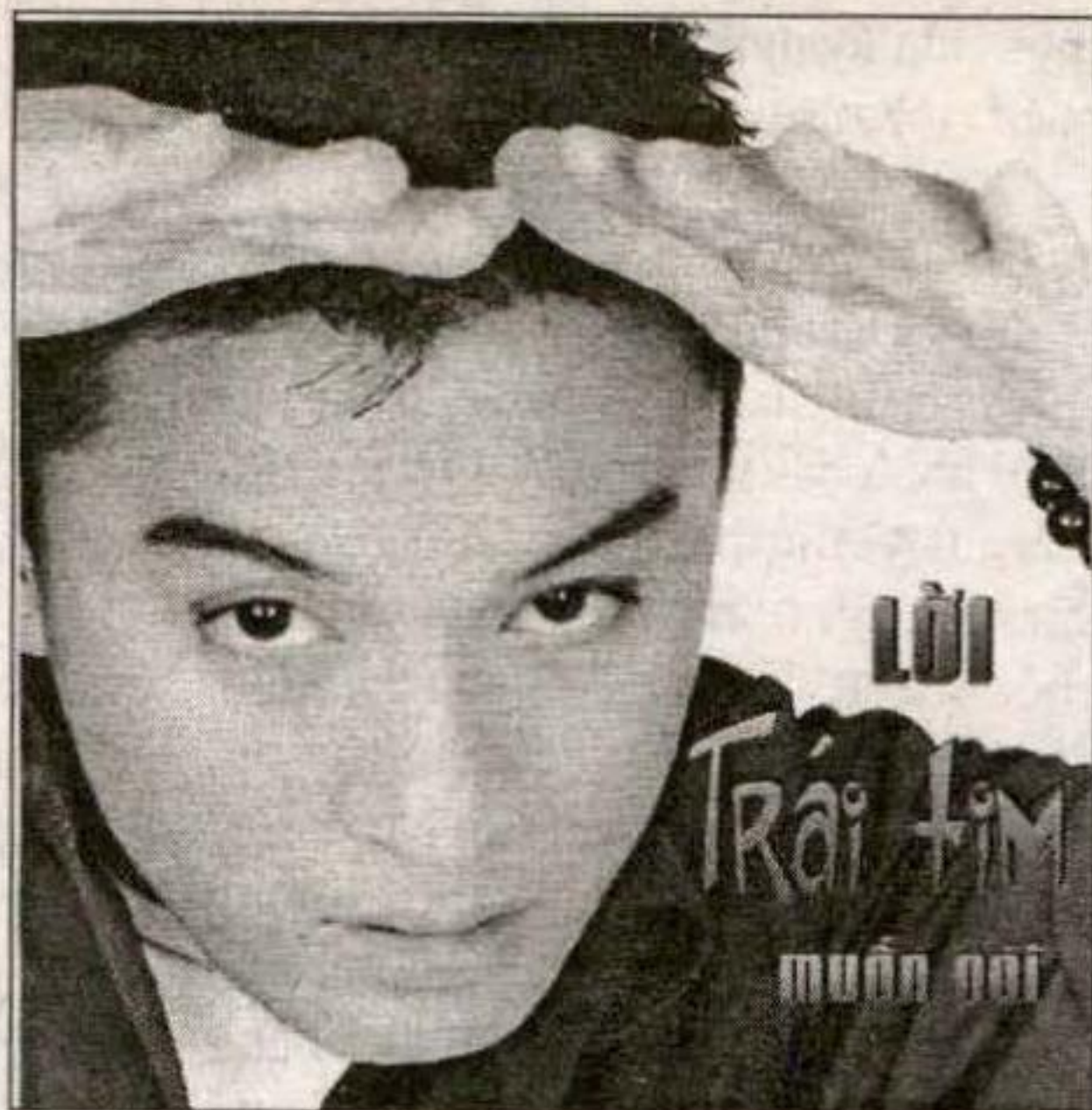

CA KHÚC ĐƯỢC YÊU THÍCH **nhìn gần nghe xa**

(Tiếp theo trang 35)

Chú sáng tác, cháu biểu diễn thì chắc không "đụng hàng". Liên tục hai album nhạc ra đời dựa hơi "Sắc màu" nhưng vẫn chỉ Trần Thu Hà hát. Chưa ca sĩ nào tự tin vượt hơn Trần Thu Hà, có chăng là... Trần Tiến. Ở các quán bia, Trần Tiến gõ chén ngẫu nhiên: "... Một màu xanh lam, chấm thêm màu chàm, thời chinh chiến đã xa rồi sắc màu tôi..." làm say mê biết bao cô phục vụ viên lẫn chủ quán. Tuy không điệu đà như Trần Thu Hà, nhưng Trần Tiến hát một cách lim dim đôi mắt không chệ vào đâu được (với tư cách ca sĩ... kiêm nhạc sĩ!). Ca khúc "Sắc màu" mới công bố năm 2000, thực ra đã được nhạc sĩ Trần Tiến viết ba năm trước để tặng nhạc sĩ Trịnh Công Sơn khi "đứng xem ông Sơn vẽ". Vì thế, nếu tinh ý có thể nhận ra trong "Sắc màu" có một chút màu triết lý của Trịnh Công Sơn: "Một đêm nhớ nhớ, nhớ ra mình một mình... Một đêm nhớ, nhớ ra ta vô hình..."

Năm 2000, ca nhạc thừa vắng ba tên tuổi Thanh Lam, Hồng Nhung và Mỹ Linh. Dường như họ đã tìm ra đối tượng chinh phục của mình

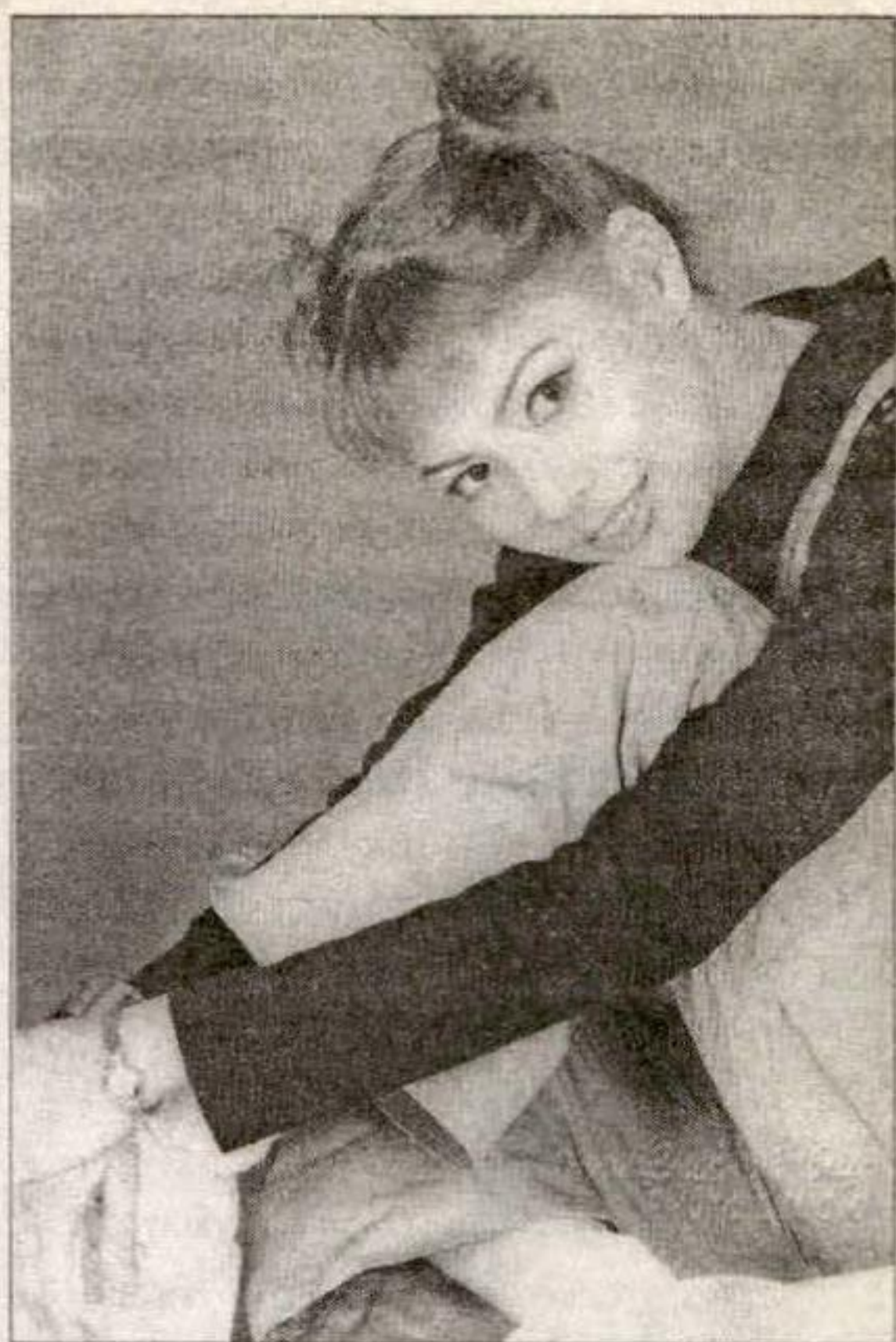
Ca sĩ Lam Trường.

không thuộc về đám đông. Ca sĩ Thanh Lam giới thiệu album "Tự sự" gồm 10 ca khúc của cha mình - nhạc sĩ Thuận Yến. Theo tôi nghĩ, đây là một album khá nhất nhì trên thị trường băng đĩa. Xuất thân từ Đoàn Văn công Quân khu IV, bàn chân người nghệ sĩ - chiến sĩ Thuận Yến chưa dừng lại ở một bước đi âm nhạc nào. Ngoài ca khúc nổi danh: "Bác Hồ - một tình yêu bao la", nếu theo dõi cận kề, có thể nhận ra Thuận Yến là nhạc sĩ phổ thơ thành công. Từ "Mùa hoa đỏ" (thơ Nguyễn Đức Mậu) "Chia tay hoàng hôn" (thơ Hoài Vũ) cho đến ca khúc phổ thơ trong album "Tự sự", Thanh Lam như đắm đuối hơn, cháy bỏng hơn với "Tình ca mùa thu" (thơ Đỗ Huy Chí), "Khát vọng" (thơ Đoàn Thị Lam Luyến)... Rất tiếc, hai khái niệm "hay" và "được yêu thích" không phải lúc nào cũng trùng nhau! Ca sĩ Hồng Nhung "ru" hai lần trong năm 2000. Điệu ru rất mới là "Tiếng ru

giữa rừng đại ngàn" (Dương Thụ) và điệu cũ ru lại "*Ru tình*" (Trịnh Công Sơn). Vẫn một Hồng Nhung nồng nàn, được nhiều người hâm mộ, nhưng Top Ten vốn dĩ ồn ào hơi xa với cách với cách "ru" ấy. Và ca sĩ Mỹ Linh hồ hởi với những sáng tác của đức lang quân - Anh Quân, không phải không có khán giả, nhưng đang phải đối đầu với sự thử thách của thị hiếu đáng sợ. Cứ tin rằng, cả ba ca sĩ hàng đầu Thanh Lam, Hồng Nhung, Mỹ Linh tạm lùi một bước để... tiến hai bước trong thế kỷ 21.

Ca sĩ Lam Trường của một thời "*Tình thôi xót xa*" dường như đã bước qua thời... xa xót. Trong lòng giới khán giả trẻ, Lam Trường của năm 2000 được hâm mộ cuồng nhiệt với ba ca khúc: "*Lời trái tim muốn nói*" (Lê Hựu Hà), "*Chợt nghe bước em về*" (Quốc Vượng) và "*Nụ hồng hờ hững*" (Nguyễn Nhất Huy). Một Lam Trường khác đi chăng? Không, vẫn Lam Trường trẻ trung và phiêu lãng, cố sức thoát ra khỏi bóng dáng "*Tứ đại Thiên Vương*" (Hong Kong). Và công bằng nhìn nhận, Lam Trường ngày càng điều luyện hơn. Có lẽ mối đe dọa bị cạnh tranh, không cho phép anh vẫn như ngày xưa. Ca khúc "*Lời trái tim muốn nói*" lúc đầu được nhóm Techno đưa đến khán giả, nhưng "bè nổi" Hồ Lệ Thu rời khỏi nhóm này, đã không còn phát huy hết được lời "*muốn nói*". Ca sĩ Lam Trường hát lại, và mạnh dạn tung ra album "*Lời trái tim muốn nói*" đã dễ dàng "sở hữu" ca khúc này. Ca khúc "*Chợt nghe bước em về*" là minh chứng cho sức chiếm lĩnh của ca- nhạc- nhìn.

Ca sĩ Thanh Thảo.

Tác giả của ca khúc "*Chợt nghe bước em về*" - ca sĩ Quốc Vượng, chắc không thể ngờ được sức lan tỏa nhanh đến thế. Hát và nhảy dễ dàng đưa ca khúc Hip Hop vào lòng người nghe (và nhìn) như một cơn mưa vô cớ: "*Khi cơn mưa chiều nay, dừng chân ghé qua mang theo nỗi nhớ... Từng giọt mưa đón bước qua ngát ngây có hoa...*" Còn ca khúc "*Nụ hồng hờ hững*" của nhạc sĩ trẻ Nguyễn Nhất Huy đã bị nhiều nhạc sĩ đàn anh cho là "*nào tình*", nhưng vẫn cùng Lam Trường không hờ hững với cuộc - chơi - ca - khúc: Đúng thế, "*Xin chào em trong... cơn mê này, bao niềm đau trên môi cười... từng chiếc hôn hờ hững qua đây...*"

Khoảng mười năm trở lại đây, ca

khúc *"Điệp khúc mùa xuân"* cứ vang lên như một điệp khúc vào dịp Tết đến. Tác giả của nó chính là nhạc sĩ Quốc Dũng. Để *"mùa xuân"* tiếp tục thành *"điệp khúc"* đời mình, nhạc sĩ Quốc Dũng tìm tòi và đưa nhiều cái mới từ cuộc sống vào ca khúc. Anh viết về cái điện thoại di động trong ca khúc *"Chín con số – một linh hồn"*, và khi điện thoại di động khuyến mãi dịch vụ nhắn tin thì ngay lập tức có ca khúc *"Đừng nhắn tin cho em nữa"* qua tiếng hát Phương Thanh. Giới nghệ sĩ vẫn truyền miệng nhau về thành tích... trả tiền điện thoại di động của ca sĩ Phương Thanh, có tháng vượt quá 10 triệu đồng. Ca sĩ Phương Thanh thì cười: *"Chỉ có cái điện thoại mới nói chuyện được với bạn bè và... người yêu!"* Nghe Phương Thanh hát *"Đừng nhắn tin cho em nữa"* nghe cũng xa vắng lắm, dù ca từ của bài hát cứ hệt hẳng tựa dòng nhắn tin ... không có dấu: *"Tối đến một mình dưới ánh đèn, em ôm từng trang sách, nhưng tâm trí chơi vơi, khi chuông nhắn tin reo..."* Và hiện nay dịch vụ nhắn tin đã không còn miễn phí, ca khúc *"Đừng nhắn tin cho em nữa"* xem ra có nhiều dự báo chính xác!

Nửa năm đầu 2000, Phương Thanh thống thiết *"Ta chẳng còn ai"*, nhưng nửa năm sau ca sĩ Thanh Thảo như hát hộ nhạc sĩ trẻ Đức Trí ca khúc này. Album *"Ta chẳng còn ai"* của ca sĩ Thanh Thảo do chính Đức Trí hòa âm, một món quà trước khi anh chàng này du học tại Mỹ. Ca khúc *"Ta chẳng còn ai"* qua tiếng hát Thanh Thảo ít tính bi kịch hơn cách thể hiện của Phương Thanh, chỉ

phảng phất nỗi buồn khó hình dung: *"Ngày anh ra đi mang theo trái tim ai bao buồn đau, bỏ đi rất xa... quê nhà nơi có người hờn ghen đôi ta..."* Và nào nề đầy lý sự *"Ai đã từng khóc vì yêu, xin hãy yêu nhau thật nhiều... Nhưng ai được chết vì yêu là đang sống trong tình yêu, nhưng đã mất đi người yêu..."*

Tuy không rung rúc đến thế, nhưng ca sĩ Đan Trường rất khoái ca khúc *"Không còn ai"* của anh thu âm năm vừa qua. Khán giả của Đan Trường lại thích anh ở hai ca khúc *"Hôn môi xa"* và *"E-mail tình yêu"*. Ca sĩ Đan Trường là một minh chứng sống động cho sự khởi đầu công nghệ nhạc trẻ ở TP.HCM. Ca khúc *"Hôn môi xa"* (Trần Minh Phi) ưu ái dành cho *"Tứ ca Ngẫu Nhiên"* thể hiện trước tiên. Tuy nhiên, nhan sắc của bốn cô người mẫu trong nhóm *"Tứ ca Ngẫu Nhiên"* đành chịu thua sự biểu diễn tung bừng của Đan Trường và nhóm múa Lido! *"Hôn môi xa"* đã dành cả hai điểm, nhìn thật sướng và nghe thật thích: *"Hôn môi xa, hôn nhưng nỗi nhớ ngút ngàn... Hôn môi xa, yêu thương gửi gió bay về..."* Và cái thắng lợi ấy đã tạo sự yên tâm cho nhạc sĩ trẻ Trần Minh Phi giao ngay sáng tác *"E-mail tình yêu"* cho Đan Trường. Một lần nữa chàng ca sĩ đẹp trai Đan Trường ôm cái máy tính xách tay ra sân khấu ca nhạc, gửi một "e-mail" và chiếm được "tình yêu" của khán giả trẻ vốn dễ tính và yêu chuộng cái mới: *"Đợi chờ e-mail trong bao ngón ngang... Triệu triệu dòng tin trôi qua lạnh lùng... Tìm một dòng thư riêng tư, giữa dòng đời đang phô trương, là*

một tình yêu vô danh lặng lẽ..."

Cũng khai thác tiết tấu trẻ trung như Trần Minh Phi, nhạc sĩ trẻ Hoài An có vài ca khúc giành được thị trường ca nhạc, nhưng thành công nhất là *"Tình thơ"*. Ca khúc *"Tình thơ"* đánh dấu sự trở lại đội ngũ ca sĩ được mến mộ, của ca sĩ Minh Thuận sau thời gian anh tách khỏi *"Hai chàng trai tóc dài"* (với Nhật Hào). Ca sĩ Minh Thuận với sang sân khấu kịch với vở *"Thấy yêu"* phải cắt ngắn mái tóc đi, nhưng anh vẫn làm say đắm bao cậu trai cô gái tuổi mới lớn qua ca khúc *"Tình thơ"*. Chỉ là mối tình học trò nhút nhát và lãng mạn, *"Tình thơ"* chưa thể so với *"Phượng hồng"* nhưng có thể lắng nghe sự lý giải thành công của nhạc sĩ Vũ Hoàng: *"Tôi thấy ca khúc Phượng hồng lời cũng chưa hay lắm, nhạc cũng chưa hay lắm, nhưng được yêu thích là do nhà thơ Đỗ Trung Quân và tôi khai thác được tâm lý của tuổi mới lớn. Cái tuổi ấy đời người ai cũng có và cứ nhớ mãi, nhớ mãi..."*. Vâng, ca khúc *"Tình thơ"* đậm chất học trò mực tím như vậy, chút xao xuyến ánh mắt người bạn học khác giới là cả một vùng kỷ niệm menh mang: *"Bao yêu thương trong ta tìm về một thoáng trường xưa đã nghe thời gian trôi xa... Nhật cánh phượng rơi ghi sâu một mối tình thơ..."*

Khác với các nhạc sĩ trẻ đồng trang lứa, nhạc sĩ trẻ Việt Anh chọn cho mình những giai điệu tự sự. *"Những mùa hoa bỏ lại"* của Việt Anh qua tiếng hát Thu Phương dành cho lúc ngồi nghe nhạc một mình. Ca sĩ Thu Phương sau thời gian làm mẹ (đưa bé thứ hai) dường như giọng

ca đậm thắm hơn, phù hợp với ca từ giai bày - một ballad mơ màng: *"Ngoài hiên nắng lên... Đi về đâu đó giấc mơ trôi giạt giữa đêm... Ngày mai khát khao... Hay hôn ghen mãi đôi môi em nụ hôn nào..."*

Có thể nói năm 2000, ưu thế nghiêng hẳn về các sáng tác của nhạc sĩ trẻ. Đời sống âm nhạc sôi động hẳn lên, nếu không tính đến sự khát khe hay dở. Xu hướng âm nhạc năm tới sẽ là *"ca khúc độc quyền"*. Nhạc sĩ viết riêng cho giọng ca nào đó, hoặc ca sĩ tự sáng tác cho mình (để phù hợp với mình!) Cụ thể nhất là ca sĩ Bằng Kiều hát ca khúc do anh viết, như: *"Và anh vẫn hát", "Chỉ là thế thôi"...* Tuy nhiên, có một ca sĩ rất được yêu thích chưa được nhắc đến trong bài này là Quang Linh. Trao đổi với phóng viên, Quang Linh cho rằng anh thích hát ca khúc đồng quê và tìm hát lại những ca khúc cũ. Thực tế cho thấy, trong năm 2000, Quang Linh đã hát lại ca khúc *"Thương quá Việt Nam"* (Phạm Thế Mỹ) ít nhiều ấn tượng: *"Hót đi chim... hót cho mặt trời hồng quê ta..."*

Mùa xuân, nhìn lại đời sống âm nhạc một năm để tản mạn về những ca khúc yêu thích, để gọi là ủng hộ tiếng hát làm đẹp cho cuộc đời. Không chỉ ngày xuân, mà luôn mong tiếng hát vang lên trong lòng mỗi người. Xin mượn lời bài hát, rằng: *"Hót đi chim, hót cho đời nhọc nhằn trôi xa. Bao nhiêu đèn, bao nhiêu hoa, bao nhiêu áo mới bay rộn ràng... Yêu thương người, yêu thương ta, yêu thương những mái tranh làng xa..."*

Sài Gòn, xuân con rắn ■

L.T.N

ĐỂ ĐỌC NGÀY TẾT

Duyên phận

hay "một sự nhầm lẫn
động trời..."

Ngày 3 tháng 5 năm 1989, từ Liêu Tây về Đại Liên, chuyên gia tiếp thị Triệu Thuận ký được một hợp đồng tiêu thụ sản phẩm với giá trị không nhỏ 30 triệu nhân dân tệ, Triệu sung sướng vô cùng, cơm no rượu say, tự chúc mừng một mình xong, anh lên giường thiếp đi lúc nào chẳng hay, quên khóa trái phòng thuê ở khách sạn. Khoảng nửa đêm, Triệu mơ màng cảm thấy bên mình có hơi ấm, rồi một làn môi nóng ran "chụt" lên má anh, Triệu mở mắt và qua ánh sáng lờ mờ bên ngoài hành lang anh nhận ra, đang chung chăn với anh là một cô gái trẻ. Trời ơi, mỗi năm sáu tháng rong ruổi dặm đường, Triệu luôn giữ mình, không làm điều gì phải xin lỗi bà xã ở nhà, chuyện đêm nay chẳng rõ là ma xui hay quỷ khiến. Cô gái càng áp sát

người anh, ôm ghì, sờ soạng, và với bản năng sẵn có của đàn ông, Triệu cũng không thể kìm hãm nổi bản thân mình. Trong khung cảnh nửa tỉnh nửa mê, hư hư, thực thực, đôi trai gái đã ái ân loan phượng, và cuối cùng ngủ say mãn nguyện.

Mãi cho tới lúc bình minh vừa rạng, Triệu Thuận bỗng nghe tiếng khóc, cô gái trần truồng, vội khoác vào cái váy và mắng anh như tát nước: "*Mày là đồ quỷ quái, mày đã hại ta, ta biết ăn nói với anh ấy thế nào bây giờ*". Triệu Thuận hết lời xin lỗi, và lại cũng tại em vào nhầm phòng, sai sót của anh chỉ là quên khóa cửa. Cô gái xấu hổ chạy ào ra cửa sổ định nhảy lầu, thì Triệu Thuận kịp níu váy ôm cô ta lại, và ngay lúc đó một người đàn ông bước vào, túm lấy tóc Triệu, hét lớn: "*Thả vợ tao ra, vì sao mày*

dám làm nhục cô ta?" – "Vì vợ đại ca vào lộn phòng của tôi", "Thật vậy sao?". Cô gái không trả lời mà càng khóc nhiều hơn, người chồng vò đầu *"Thế có chết tôi không"*, nhưng vẫn bình tĩnh kéo Triệu Thuận ra đồn công an giải quyết.

Đầu đuôi câu chuyện là đôi tân hôn Trương Chí Đông và Lý Nghiên đi du lịch hưởng tuần trăng mật, thuê khách sạn hạng vừa, không có phòng vệ sinh riêng cho mỗi buồng trọ, nửa đêm cô dâu đi ngoài, trở vào đã mở nhầm phòng Triệu Thuận và *"cung tại"* Triệu quên khóa trái cửa, nên Trương mới bị cấm sừng, anh một mực buộc tội Triệu hãm hiếp Lý Nghiên. Tòa xử, biết đích xác không phải là vợ mình, nhưng vẫn cứ ngang nhiên làm tình với Lý trong khi cô ta nhầm tưởng chồng mới cưới và tự nguyện hiến thân, Triệu Thuận lãnh án 5 năm tù giam. Chuyển làm ăn của Triệu tuy ít nhiều thu lãi, nhưng không bù đắp nổi bao thất bại nặng nề, ngồi tù, bị đuổi việc và vợ đòi ly hôn, nguyên nhân là do cô ấy vào nhầm phòng và bản thân anh quá dư thừa bản năng nam tính.

Còn đôi tân hôn kia, chưa hết tuần trăng mật đã vội vã mà hồi và đi vào chiến tranh lạnh, Trương rượu chè bê tha, thậm chí đã chơi gái xả láng, nhưng khi về nhà lại ngang nhiên hành hạ Lý Nghiên. Cha mẹ Trương Chí Đông truy hỏi con trai, mới rõ sự tình và cương quyết đòi tống cổ Lý Nghiên ra khỏi nhà họ Trương. Lý đành chấp nhận và nghĩ rằng, chỉ có cách chia tay như thế này, may mới sống nổi. Nhưng trước ngày Lý ra tòa, đi siêu âm thai nhi thì biết đó là con trai, Trương gia ham hố, thay đổi kế sách, buộc Lý Nghiên ở lại. Nàng sinh hạ

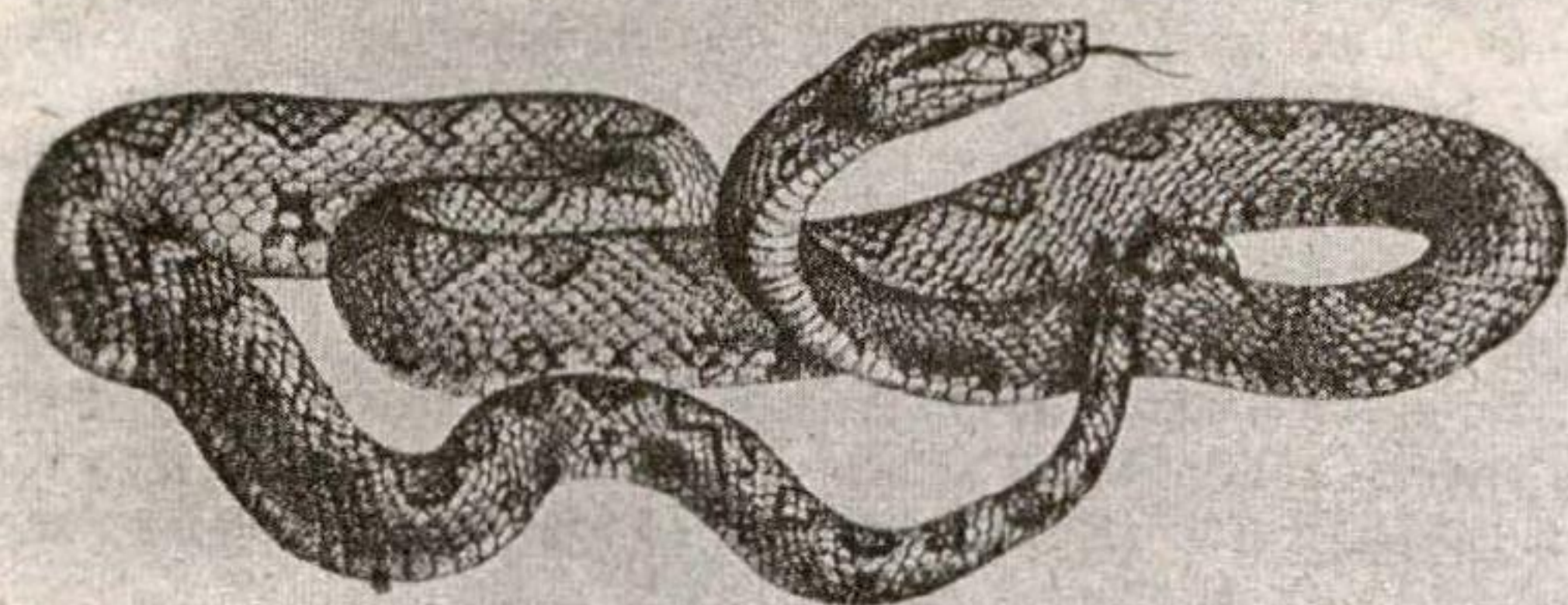
cho họ Trương một đứa cháu "đích tôn", thằng bé càng lớn càng giống anh "hàng xóm" Triệu Thuận, cuối cùng giám định kỹ thuật thì kết quả chắc chắn cho hay, nó đích xác không phải con của Trương Chí Đông. Lý Nghiên chỉ còn cách lựa chọn, hoặc là vứt con, hoặc là ly hôn, người đàn bà ấy đã chấp nhận bỏ chồng, nuôi con và hy vọng sẽ có ngày gặp lại "anh hàng xóm" bất đắc dĩ kia.

Lý Nghiên hỏi thăm nơi giam cầm Triệu Thuận, rồi bỗng con đến với anh, kể hết sự tình và tỏ lời xin lỗi. Triệu Thuận lắc đầu, than vãn, giá mà trước đây không xảy ra cái chuyện hoang đường đó, thì tôi đâu có đến nông nổi này, nhà tan cửa nát, thân bị tù đầy... Từ đấy Lý thường đến thăm Triệu, tết năm 1994, chị còn mua quần áo mới cho anh, nhưng anh nào biết đây là lần cuối cùng Lý gặp anh để lên đường đi Quảng Châu kiếm sống vì chị vừa bị thôi việc mà không đợi được tới ngày 12 tháng 4 năm đó, Triệu Thuận mãn hạn ra tù. Lý Nghiên nhờ một bà già trông con, còn mình sung vào hàng ngũ đội quân rửa xe, thôi thì đủ loại, xe nhỏ, xe to, tuy lao lực nhưng vẫn đủ sống qua ngày, nuôi con khôn lớn..

Ngày 8 tháng 5 năm 1994, Triệu Thuận đến gặp Trương Chí Đông, Trương lên giọng: *"Anh hại gia đình chúng tôi như vậy chưa thỏa hay sao mà còn dẫn xác tới đây, hãy đi Quảng Châu tìm vợ, tìm con cho rồi!"* Triệu ngạc nhiên, *"Con ta, kết quả của cái đêm nhầm phòng?"* Triệu Thuận sục sạo khắp nơi, nhưng nào thấy Lý Nghiên giữa Quảng Châu đô hội, tiền lương đã cạn, Triệu quyết định ở lại miền Nam kiếm kế sinh nhai và hy vọng sẽ có ngày tái ngộ.

(Xem tiếp trang 95)

Hình 58 (b), Đen com.

Đen com.

Các loài **RẮN ĐỘC** thường gặp ở nước ta

NGUYỄN NHÂN THỐNG

Rắn độc ở nước ta rất nhiều, phân bố từ Bắc đến Nam, từ vùng cao cho đến đồng bằng. Ngoài ra nhiều loài rắn độc sống ở biển gọi là đèn hay đen. Nhân năm Ty, con rắn, xin giới thiệu một số loài rắn độc thường gặp để đọc trong mấy ngày tết, nhưng cũng để biết mà phòng ngừa cho cả năm Ty nữa!

1- Họ rắn hổ:

. Rắn cạp nong:

Tên khoa học là *Bungarus fasciatus* Schneider. Tên phổ thông là rắn hổ lửa, rắn cạp nong, rắn mai gấm, rắn ăn tàu. Loài rắn này sống ở khắp nơi, nhất là ở đồng bằng và vùng trung du. Chúng thường sống trong bụi rậm, gò đồng, bờ sông, bờ đê, bờ ao, vườn cây... Chúng thường đi kiếm ăn vào ban đêm, còn ban ngày thì ẩn trong hang hốc. Thức ăn chủ yếu là thằn lằn, ếch nhái và chuột.

Rắn cạp nong dài trên một mét, thân có khoanh đen và khoanh vàng xen kẽ. Chính giữa sống lưng có một gờ dọc rất rõ, có 15 hàng vẩy thân.

Mỗi lần sinh sản, chúng đẻ từ 8 - 12 trứng.

. Rắn cạp nia:

Tên khoa học là *Bungarus Candidus* Linné. Tên phổ thông là cạp nia, hổ lửa, mai gấm bạc.

Rắn dài hơn một mét, trên lưng có những khoanh đen và khoanh nâu xen kẽ

Năm Rắn nói chuyện Rắn...

những khoanh trắng. Chính giữa sống lưng có hàng vẩy hình sáu cạnh lớn, song sống lưng không có đường gờ nổi lên như rắn cạp nong. Mút đuôi nhọn. Có 15 hàng vẩy quanh thân. Mặt bụng màu trắng.

Rắn cạp nia bơi giỏi. Chúng sống trong hang hốc ở bờ ao hay bờ sông hoặc trên các gò cao ở giữa cánh đồng, đôi khi sống chung với hang ếch.

Rắn thường đi ăn ban đêm. Thức ăn chủ yếu gồm các loại rắn khác.

Mỗi lần sinh sản từ 6 - 10 trứng.

. Rắn cạp nong đầu vàng:

Tên khoa học là *Bungarus flaviceps*. Tên phổ thông là rắn cạp nong đầu vàng.

Rắn dài hơn một mét. Lưng màu đen, bụng màu vàng. Đầu và đuôi cũng màu vàng. Ở lưng có 13 hàng vẩy. Dọc hai bên sườn có một sọc đỏ hay da cam hoặc vàng.

Loại này sống trên núi cao, ít khi bắt gặp.

2- Họ rắn xe điếu:

. Rắn xe điếu:

Tên khoa học là *Calliophis maclellandii* Reihardt. Tên phổ thông là rắn xe điếu, rắn hoa cân.

Rắn xe điếu sống ở miền núi và trung du, rất thường gặp. Rắn chỉ dài từ 0,30m - 1,00m, trung bình khoảng 0,50m. Cơ thể hình trụ tương đối mảnh. Lưng màu đỏ nâu có những khoanh đen chạy từ đầu đến đuôi. Bụng màu vàng nhạt hơi trắng hay vàng, có những chấm nâu sẫm nằm rải rác.

Chúng hay đi kiếm ăn về ban đêm. Mỗi lần sinh sản từ 6 - 14 trứng.

. Rắn vú nàng:

Tên khoa học là *Calliophis maculiceps* Gunther. Tên phổ thông là rắn vú nàng.

Rắn dài 0,50m. Lưng màu nâu hung, mặt bụng màu đỏ hay màu hồng, dưới đuôi màu xám xanh.

Loại rắn này chỉ gặp ở Nam bộ.

3- Họ hổ mang:

. Rắn hổ mang thường:

Tên khoa học là *Naja Naja atra cantor*. Tên phổ thông là rắn hổ mang, rắn hổ mang bành, rắn phì, rắn hổ đất.

Thân dài từ 1-2m. Lưng có màu nâu sẫm hay vàng lục. Khi tức giận rắn bạnh cổ. Rắn thường sống trong các hang chuột, hang mối ở đồng ruộng, gò đồng, bụi tre làng.

Chúng thường đi ăn ban đêm. Thức ăn chủ yếu là chuột, ếch, thằn lằn, rắn. Mỗi lần sinh đẻ từ 9-20 trứng, thường vào tháng 6, tháng 7 âm lịch.

. Rắn hổ mang chúa:

Tên khoa học là *Ophiophagus hannah cantor*.

Rắn dài đến 4m, có khả năng bạnh cổ song không bằng hổ mang thường, lưng rắn trưởng thành có màu vàng hay màu lục hoặc màu nâu, trên đầu có ba vẩy chấm lớn. Cơ thể có từ 19-21 hàng vẩy.

Rắn hổ mang chúa thường sống trong các hốc cây to, bên bờ suối, ở trong hang sâu.

Thức ăn chủ yếu là các loài rắn nhỏ, thằn lằn và chuột. Đẻ từ 20 - 30 trứng mỗi lứa.

Đây là loài rắn độc hung dữ thường chủ động tấn công người.

4- Họ rắn lục:

. Rắn lục đầu đen:

Tên khoa học là *Azemiceps feae* Boulanger. Tên phổ thông là rắn lục đầu đen. Chiều dài cơ thể từ 0,50m - 0,80m. Lưng màu đen, vẩy màu xám sẫm, có 15 vạch màu trắng hồng.

Năm Rắn nói chuyện Rắn...

Rắn lục đầu đen sống ở vùng núi cao Việt Bắc.

. Rắn lục Mã Lai:

Tên khoa học là *Ancistrodom rhodostoma* Boie. Tên phổ thông là rắn lục Mã Lai. Đầu hình tam giác, mồm nhọn. Mặt lưng màu nâu đỏ có những vết hình tam giác màu nâu thẫm viền trắng sắp xếp thành từng đôi. Thân dài 0,80m. Loại này thường sống ở các đồn điền cao su. Chúng đi kiếm ăn vào ban đêm. Thức ăn chủ yếu là ếch nhái và chuột. Mỗi lứa đẻ từ 12 - 25 trứng.

. Rắn lục núi:

Tên khoa học là *Trimeresurus monticola*.

Thân rắn dài trên nửa mét. Đầu hình tam giác, mồm rất ngắn. Mặt lưng màu nâu nhạt hay sẫm. Hai bên sườn có những vết nhỏ, mặt bụng màu trắng hay vàng nhạt.

Loại rắn này có ở khắp nơi, sống ở vườn, bụi rậm.

Thức ăn chủ yếu là chuột, chim, thằn

lân, ếch. Mỗi lứa đẻ từ 5-10 trứng.

. **Rắn lục xanh:** Tên khoa học là *Trimeresurus stejnegeri*.

Cơ thể dài từ 0,50m - 0,70m. Lưng màu xanh lá cây, bụng màu vàng đến xanh nhạt. Dọc mỗi bên thân có đường màu trắng hay vàng. Mút đuôi màu đỏ.

Rắn lục xanh sống ở miền Bắc và miền Trung, thường gặp ở trong các bụi rậm, vườn đất bỏ hoang.

Thích ăn chuột, ếch, nòng nọc, thằn lân. Mỗi lứa đẻ từ 3-12 trứng.

. Rắn lục tre:

Tên khoa học là *Trimeresurus albolabris* gray. Tên phổ thông là rắn lục đầu vỏ hay rắn lục tre.

Rắn dài từ 0,40m - 0,70m. Lưng màu xanh lá cây, bụng xanh nhạt. Bên sườn có vạch dài màu trắng.

Rắn lục tre sống ở trên cây ở vùng đồi trung du. Chúng kiếm ăn vào ban đêm. Thức ăn thằn lân, chuột, ếch nhái. Mỗi lứa đẻ từ 4 - 13 trứng.

. Rắn khô mộc:

Tranh ÚT TRÙM.

Tên khoa học là *Trimeresurus mucrosquamatus*. Tên phổ thông là rắn khô mộc, rắn lá khô.

Thân rắn dài 1m, mình thon, mặt lưng màu xám nâu nhạt. Ở mỗi bên thân có một hàng vết đen. Bụng màu nâu nhạt, có điểm trắng. Chúng sống ở vùng trung du và miền núi, thường ẩn mình trên cây hay trên mái nhà. Mỗi lứa đẻ từ 5 - 12 trứng. Thức ăn là chim và chuột.

Ngoài các loài rắn độc sống trên cạn, còn nhiều loại rắn độc sống ở biển gọi là đèn hay đèn. Chúng sống ở các cửa sông, cửa vịnh.

Ở nước ta có 13 loài rắn biển, trong đó có 7 loài có mặt dọc suốt bờ biển từ Quảng Ninh cho đến Kiên Giang. Bảy loài rắn biển đó là: đèn cơm, đèn khoanh, đèn đầu nhỏ, đèn vết, đèn cạp nong kim, đèn sọc dưa và đèn có vảy bụng không

đều. Sáu loài rắn biển chỉ có mặt ở vùng biển phía Nam là: đèn đuôi gai, đèn bụng vàng, đèn khoanh cổ, đèn mỏm nhọn, đèn đầu vảy phân và đèn mỏ.

Sở dĩ chúng sống gần bờ và ở một độ sâu nhất định vì ở đó có nhiều thức ăn. Rắn biển chủ yếu là ăn tôm cá. Mùa sinh sản của rắn biển vào khoảng tháng 4 cho đến tháng 7 âm lịch. Mỗi lứa đẻ từ 2-3 con cho đến 16-18 con tùy loại.

Rắn biển nói chung có tính hiền, gặp người bơi ở giữa biển ít khi tấn công mà chỉ tìm cách lẩn trốn. Nhiều loài không có khả năng lên cạn, nên khi vừa trôi dạt vào bờ chỉ còn nằm chờ chết.

Do những đặc tính trên mà trong thực tế, mặc dù rắn biển có số lượng lớn và nọc có độc tính cao, song ngư dân ta rất ít bị rắn biển cắn chết.

N.N.T

Duyên phận hay "một..." (Tiếp theo trang 91)

Ba năm sau, Triệu trở thành ông chủ nhỏ, đi xe con, đêm 24 tháng 8 năm 1997 anh dừng xe mua xăng và bỗng nghe lời mời: "*Tiên sinh, xin cho rửa xe?*" "*Cô là Lý Nghiên?*", Lý xấu hổ bỏ chạy, Triệu đuổi theo, anh nói: "*Anh đã tìm em ba năm nay giữa đô thành biển cả này, hãy lên xe, đem con về ở với anh, thằng bé xưa họ Trương mà chẳng có cha, nay phải tìm lại họ Triệu cho nó chứ*".

Lý Nghiên trầm nghĩ, ai bảo con người không có duyên phận, đêm nhắm phòng mộng 3 tháng 5 năm 1989 quả là trời xui đất khiến, mới một lần xa lạ mà đã đậu thai, phải trải qua 8 xuân thu, đông tàn, hoa mai nở, hôn nay thực sự vợ chồng sum họp, con nhận mặt cha. Xin cảm ơn Trời Phật rủ lòng thương, Lý Nghiên khẽ nói rồi gục đầu lên vai Triệu Thuận, sung

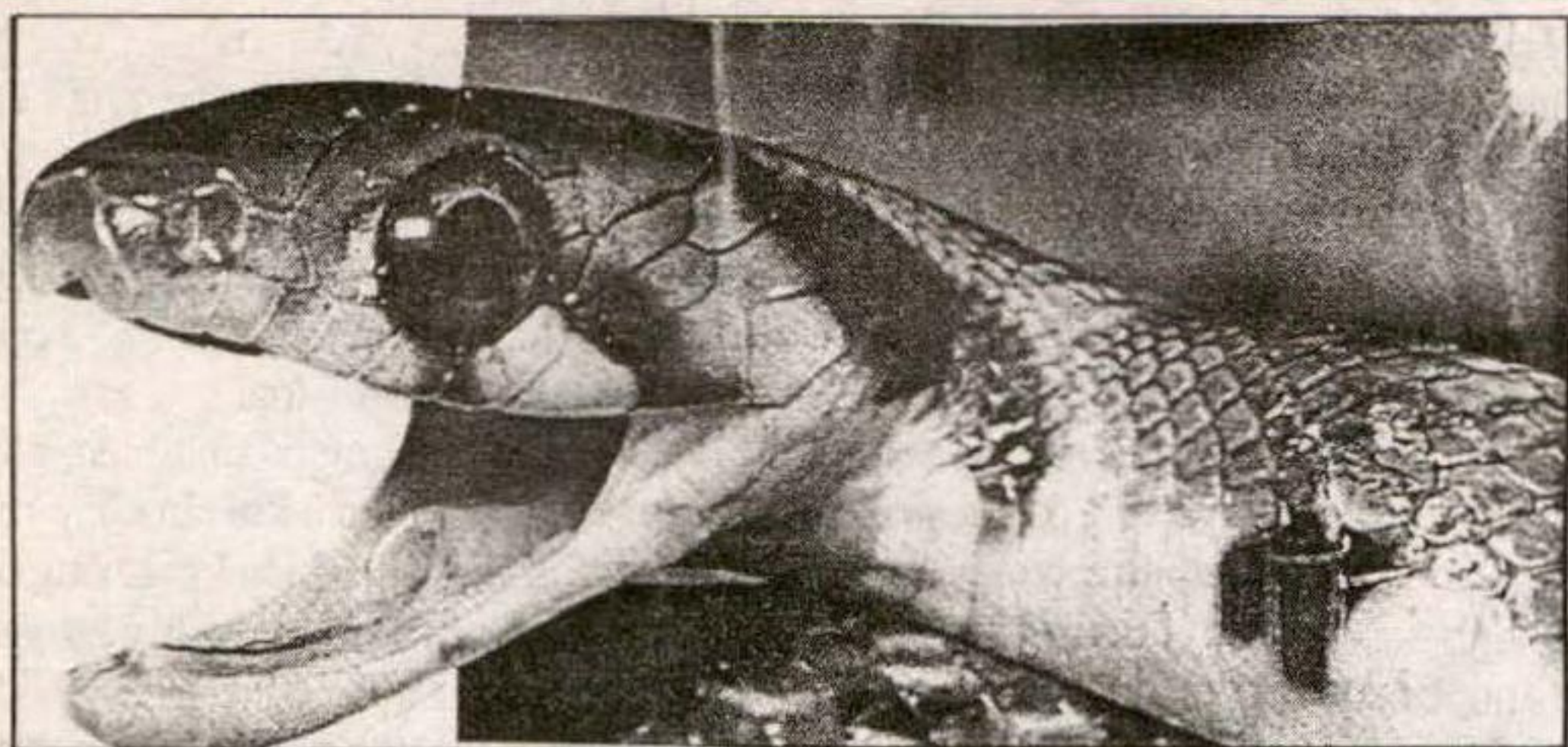
sương giữa vòng ôm nóng bỏng. ■

THÁI NGUYỄN BẠCH LIÊN

(Theo "*Văn trích ngày nay*",
số 9-2000)

Năm Rắn nói chuyện Rắn...

Những bí ẩn hấp dẫn của gã ẩn sĩ phiêu bạt

Từ khi con mãng xà Wily Serpent xúi giục nàng Eva cắn vào trái cấm, thì rắn đã được liệt vào danh sách những kẻ thù nguy hiểm của loài người. Ở những địa phương vùng đồng cỏ miền Tây Mỹ người dân đặc biệt kỵ rắn, nên khi gọi ai đó là “rattlesnake” (đồ rắn chuông!) hay “snake in grass” (tức rắn trong cỏ, hàm ý gọi người đó là kẻ thù giấu mặt), có thể bạn sẽ nhận một cái tát nảy lửa. Dường như ở loài rắn vốn hiện hữu một mối phiền toái nguy hiểm nào đó, nên hầu như không ai nói tốt về loài động vật này. Thậm chí với một chú khỉ mới sinh thôi cũng phải giật mình lùi lại khi thấy hình dáng một con rắn.

Thế nhưng, theo giáo sư Greene-chuyên gia sinh vật học ở Đại học California, Berkeley, thì loài rắn

không chỉ bị nói xấu một cách vô tội vạ, mà thậm chí còn bị gán ép là nguyên nhân của chứng “ophidiophobia”, tức chứng sợ rắn. Điều đó quả thực là một sai lầm lớn của con người - ông khẳng định. Ngay cả với tu sĩ Albert Schweitzer thánh thiện - người mà luôn tránh bước để khỏi giẫm phải một con kiến trên đường đi - cũng không nghi ngờ về mối nguy hiểm tiềm ẩn ở loài rắn. Với hình dáng thon trợt, ngoằn ngoèo, những màu sắc quái dị đến rợn người, cái lưỡi nhọn như nĩa luôn đung đưa và những chiếc răng sắc bén nằm dưới da... sẵn sàng mang đến tai họa giết chóc cho bất cứ ai, như khi tấn công con mồi hay kẻ thù, loài rắn mang bành taipan ở Australia tiết ra một lượng nọc độc đủ để giết chết 200.000 con chuột...

Năm Rắn nói chuyện Rắn...

Giáo sư Greene, người luôn tỏ ra rất yêu rắn hoàn toàn tin rằng loài rắn rất xứng đáng nhận được sự nổi tiếng tốt hơn là sự gán ép vô tội vạ. Từ khi hãy còn là một cậu bé 7 tuổi ở vùng quê Texas, ông đã lộ rõ sự quan tâm đặc biệt đến loài động vật không chân này. Lớn lên, ông tỏ ra đam mê thú sưu tập rắn và luôn dành cho chúng một sự ưu ái đặc biệt. Với ông, chúng không chỉ là “đặc trưng sinh học và thẩm mỹ”, mà còn là những người bạn khoa học trong các công trình nghiên cứu của mình. Chính quá trình tìm hiểu, khám phá về những hành vi ở loài rắn đã cho ông nhận thức đúng hơn về nguyên nhân của sự gán ép đó.

Rắn là một bí ẩn hấp dẫn của thiên nhiên và tạo hóa! Chúng ta hoàn toàn có thể hiểu và thông cảm cho chúng vì sự thần bí và vẻ đẹp đặc biệt vốn có. Chúng là đặc trưng về hành vi và tính cách, đó là sự tự thân trong mọi hoàn cảnh, sự tuyệt vời về giác quan, khả năng linh hoạt đáng ngạc nhiên, nguồn cảm hứng về màu sắc hết sức đa dạng và hài hòa, là sự điều luyện trong phản ứng và biểu diễn, đặc biệt là một kho độc chất chết người, mà có thể sẽ được sử dụng như loài dược phẩm trong tương lai...

Nếu có dịp sờ nắn, quan sát kỹ một con rắn đuôi chuông cỡ lớn ở vùng Tây Mỹ, bạn sẽ thấy đó là một nghệ thuật bố trí, trang hoàng tuyệt vời của tạo hóa. Đối với giáo sư Greene, thành công lớn nhất của loài rắn là khả năng thích nghi tuyệt vời với mọi hoàn cảnh sống. Giống như cá mập, loài rắn cũng có hình dáng tương tự, cho phép chúng

triệt tiêu mọi cản trở chung quanh khi di chuyển. Chúng là loài động vật chiếm cứ hầu hết mọi địa bàn sinh học sẵn có trên trái đất, từ vùng rừng mưa nhiệt đới, đến sa mạc khô cằn, cháy bỏng hay cả nơi đại dương sâu thẳm, tối om, chỉ trừ hai vùng địa cực. Rất có thể được thừa kế từ tổ tiên gần nhất là loài thằn lằn không chân sống ở kỷ nguyên khủng long từ khoảng 90 triệu năm trước, rắn được phân chia thành khoảng 2.700 loài, bắt đầu từ loài rắn chỉ dài cỡ cây bút chì ở châu Phi, đến loài rắn Nam Mỹ dài 6m, đủ lớn để nuốt chửng một con nai trưởng thành. Để thích ứng và vừa khớp với cơ thể hình trụ, các cơ quan nội tạng của rắn có sự thay đổi cực kỳ khéo léo, đó là khả năng tự co lại hay giãn nở đến mức tối đa. Ở hầu hết mọi loài rắn, con đực luôn có một đôi dương vật, gọi là bán dương vật (hemipenis), được giấu kín ở phần gốc đuôi, gần kề với hậu môn. Ở một số loài như loài rắn hổ mang thường gặp, con đực có thể sử dụng một cách thành thục và hiệu quả cả hai dương vật trong mùa kết đôi. Theo giáo sư Greene, thì chính nhờ đôi dương vật ấy cho phép nó giao phối thường xuyên hơn trong suốt thời gian động dục. Đối với loài rắn biển Borneo, khi phần miệng của con cái rục lên một màu vàng tươi là đến lúc nó cần sự giao phối. Khoảng một nửa loài rắn có thói quen kết bạn riêng rẽ trong mùa động dục, nhưng cũng có một số ít đôi khi con cái có thể quần lấy nhiều chàng rắn đực cùng một lúc khi tổ tình. Mặc dù sự giao phối ở loài động vật này thường diễn ra trong một

Năm Rắn nói chuyện Rắn...

khoảng thời gian ngắn, nhưng cũng có một số loài lại có thể “ái ân” cả ngày hay dài hơn như loài rắn đuôi chuông ở vùng Tây Mỹ. Điểm nổi bật và có đặc tính đặc trưng ở loài rắn này là cái đuôi của nó có thể rung lên khi di chuyển hay cả lúc tấn công con mồi. Ở con cái, đặc điểm này ít lộ rõ hơn. Nếu như những con rắn đực có thể sử dụng thành công cả hai dương vật khi giao phối, thì con cái cũng có sức khéo léo và tinh ranh trong việc sinh sản. Chẳng hạn như loài rắn rất thường gặp ở vùng Bắc Mỹ, con cái có thể bảo quản tinh trùng của con đực trong nhiều tháng liền. Đến khi nhiệt độ môi trường, thời tiết và các điều kiện thiên nhiên khác cần thiết cho việc sinh sản diễn ra thích hợp, bản năng sẽ mách bảo cho nó biết và sự thụ tinh mới xảy ra.

Hầu hết các loài rắn đều đẻ trứng, mặc dù cũng có một số loài sinh con. Sự nở trứng ở một số loài lộ rõ khả năng sống sót hết sức tài tình ngay từ khi con con hãy còn quá yếu ớt. Vẫn theo giáo sư Greene, thì dường như bản năng sinh tồn ấy tồn tại có tính kế thừa từ trong não bộ của giống bò sát nhỏ bé này. Như loài rắn mũi sừng (hog-nosed) ở phương Đông có bản năng giả vờ chết khi cảm thấy có mối nguy hiểm đe dọa. Vậy liệu chúng có thể tinh táo để nhận biết sự nguy hiểm hay chỉ là phản xạ ranh ma, quỷ quyết có chủ định? Và bằng việc gắn một thiết bị còi nhận sóng vô tuyến cực ngắn ở phần đuôi của loài rắn chuông, Greene và các đồng nghiệp đã phát hiện qua thiết bị ghi âm tự động này những rung động về âm thanh và tần

số dường như có sự lập trình tinh vi, cho phép lặp đi, lặp lại thường xuyên. Ông nói: “Những điều ấy cho thấy đuôi của rắn chuông là cả một công trình về nghệ thuật và công nghệ...”

Điều kinh ngạc nhất đối với chúng ta là những giác quan sắc sảo và tinh vi ở loài rắn. Chúng có khả năng nhận biết từ những biểu hiện về mùi vị, nhiệt độ cũng như xúc giác khi không có tai ngoài và tầm nhìn bị giới hạn, ngoại trừ những loài chuyên sống về đêm có đôi mắt tinh như mèo. Những bí ẩn ấy hoàn toàn ẩn giấu ở cái lưỡi 3 chia đung đưa, thật ghê rợn, nhưng lại có thể cho loài rắn khả năng xác định thông qua một loại hóa chất như thị lực siêu âm (stereoscopic vision). Bằng việc đáp lại những “thông số” biểu hiện về mùi hay nhiệt độ có liên quan trên toàn mặt lưỡi, loài rắn có thể định hướng và xác định vị trí con mồi từ xa cũng như kết bạn và trốn tránh kẻ thù. Ở loài rắn lục, tạo hóa đã trang bị cho chúng một bộ cảm ứng tia hồng ngoại cực nhạy nằm gần với lỗ mũi. Nhờ đó, nếu bị mù, chúng vẫn có thể tấn công chính xác một con chuột ở xa nhiều mét một cách hết sức nhanh nhẹn và đơn giản thông qua việc định vị được hơi ấm thân nhiệt của con mồi...

Mặc dù vậy, theo một thống kê không chính thức của Tổ chức Y tế Thế giới WHO, thì loài rắn đã giết chết khoảng 20.000 người mỗi năm trên toàn thế giới. Hầu hết những nạn nhân là nông dân vùng nhiệt đới, những người chủ yếu bị cắn bởi rắn độc một cách tình cờ.

(Xem tiếp trang 104)

Năm Rắn nói chuyện Rắn

LỄ HỘI RẮN Ở LÀNG RẮN

Tháng ba, khi chiếc lá cuối cùng rơi xuống dành cho những mầm non thì làng vào hội. Một tháng nữa bước sang tháng Rắn (Ty), thời kỳ lột xác của rắn, lúc rắn yếu nhất và dễ thành mồi ngon. Dân làng Lệ Mật đã chuẩn bị từ trước một con rắn. Các cụ khéo tay đã lấy bao nhiêu rơm để đan tết một con rắn khổng lồ. Giấy xanh đỏ vàng để dán thành vảy, mắt, lưỡi, mào... Đó là một thủy quái ghê gớm nhất. Chỉ có thể chọn lọc những chàng trai tài ba, khỏe khoắn, có nhiều thành tích trong cày bừa, cấy hái, chăn nuôi hay sông nước mới có thể được tuyển vào đội múa rắn. Đó là vinh dự lớn cho những chàng trai Lệ Mật. Tất nhiên, họ sẽ được bao nhiêu "mắt huyền" để ý. Còn cô gái xinh đẹp nhất thì được bao nhiêu "thị tì" xúm lại trang trí để trở thành một "công chúa" đẹp nhất, con vua Thủy Tề.

Cờ bay. Hương khói. Mùa xuân. Trống giục. Hò reo. Các cụ già đã xướng lên rằng: "Hạnh phúc và tốt lành sắp đến với dân làng! Vì chàng trai Lệ Mật sắp đánh mắng xà thủy quái để cứu lấy công chúa, để cứu lấy hạnh phúc mà không kẻ ác độc nào có thể

cướp giật được". Sông Hồng cũng hát lên như thế. Bên kia con sông Thiên Đức (sông Đuống), phía tây cố đô Thăng Long, đời Lý Thái Tông, một ngày nào đó, quan quân bị đắm thuyền. Cái ác bảo con giải, con giao, con rắn khổng lồ cướp đi cho bằng được công chúa để mang xuống Thủy cung. Vua vội ban cho: "Kẻ nào vớt được ngọc thể công chúa, kẻ nào giỏi nghề sông nước trị được thủy quái thì ngoài vàng bạc, châu báu thì chính công chúa cũng sẽ thuộc về kẻ ấy". Duy chỉ có chàng trai họ Hoàng là làm được điều đó. chàng trai Thăng Long ấy đã chiến thắng.

Từ đó, những chàng trai Lệ Mật, Gia Lâm, Thăng Long vượt sông Hồng sang vùng phía tây Thăng Long, phát hoang mở rộng thành 13 trại, thành một khu trù mật, khu "Thập tam trại" bây giờ. Khu vực này tất nhiên xưa kia hoang vu đầy rắn rết cắn khắc trừ để khẩn hoang tạo lương thực, tạo ấm no hạnh phúc. Lịch sử này đã trở thành truyền tích. Và, ở thôn Vĩnh Phúc Thượng có đền thờ ông Hoàng Lệ Mật (lăng của ngài đã bị phá 1968). Vị phước thần này cứ tháng 3 lại hiện ra trong lễ hội dân

Năm Rắn nói chuyện Rắn

gian, chẳng cứ phải đợi tới năm Rắn (Ty). Dĩ nhiên, năm Ty du khách bốn phương tề tựu đông hơn. Từ những cành đào, cành mai, hơi xuân, từ hai câu đối trong đình làng Lệ Mật tỏa ra.

- *Đoạn giao dung quân quân luân lý triều thiên vạn niên nhi hậu*

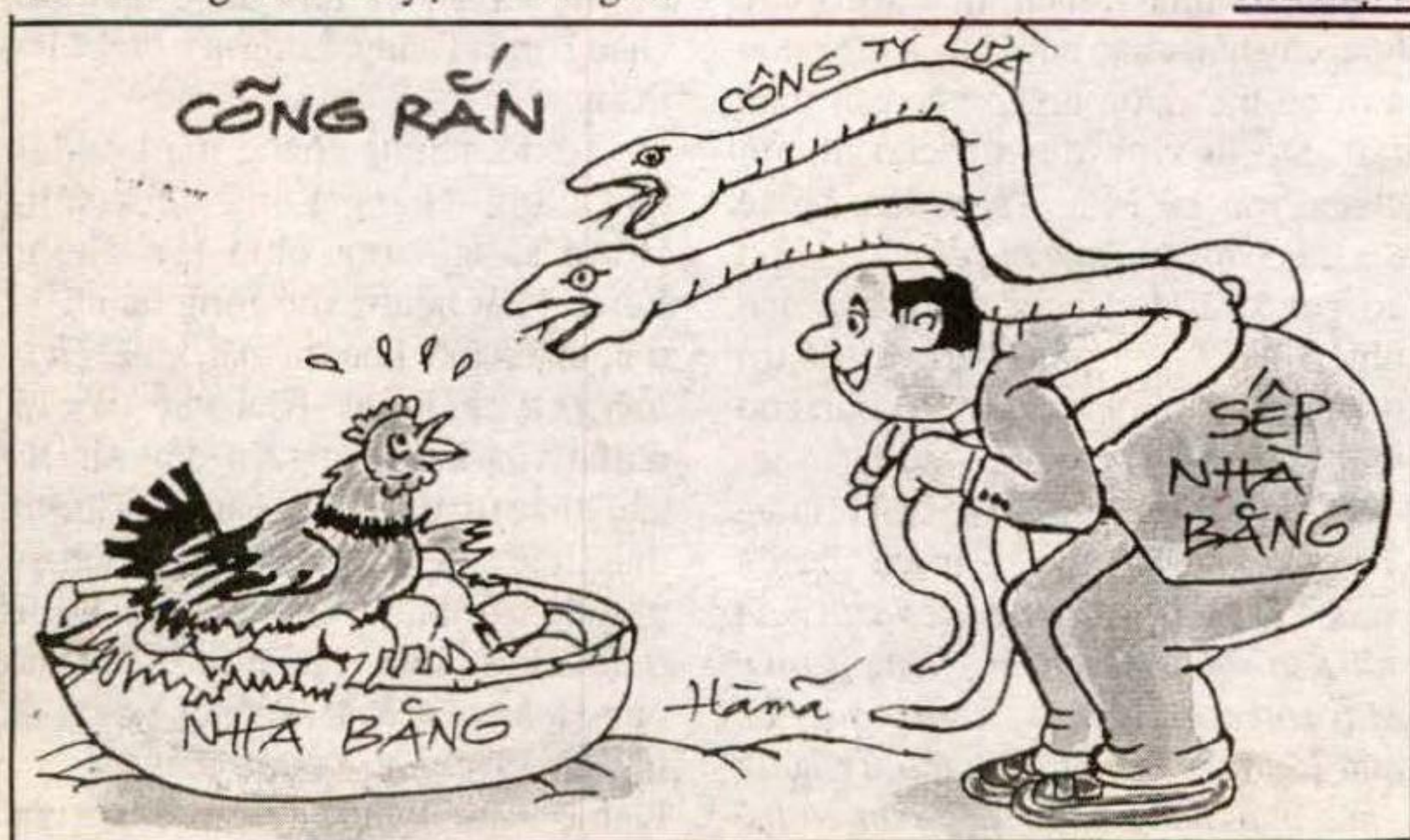
- *Dược mã ân lưu quyết áp long thành thập tam trại do truyền* (chém loài giao, sức mạnh vượt người thường, sau triều Lý muôn ngàn năm còn tiếng dậy - Tung vó ngựa ơn sâu lưu ấp cũ, cạnh thành rồng 13 trại vẫn truyền danh).

Trong dòng chuyển lưu năm tháng, những chàng trai họ Hoàng, họ Trần, họ Nguyễn... đã thạo nghề bắt rắn 990 năm nay. Lãng đãng hồn chàng trai dũng cảm, ta nâng một ly tam xà, ngũ xà và nghĩ về cái nghề tuyệt vời này. Họ đã tìm ra 140 loài "thủy quái" này, với bao nhiêu ngón nghề gia truyền chiết xuất nọc độc.... mà du khách có thể ngồi nghe thâu đêm không hết chuyện "đấu giao

long", không hết chuyện chế biến bao nhiêu giá trị mới cho nghệ thuật ẩm thực. Chỉ tính một bình to "trường sinh tiêu" ngũ xà thêm một chú chim bìm bịp ngâm cả con thì cũng không tới nửa triệu bạc. Chưa nói đến giá nọc rắn, một gam bằng một chỉ vàng mười. Chỉ nói riêng nghề thuần dưỡng rắn và nhân giống rắn: hái ra vàng! Các trại rắn được mở ra và hệ thống lò ấp với hàng nghìn "giao long" nhảy múa đòi tiền, đòi dược liệu quý. Biết bao chuyện món ăn rắn bốc hơi thơm lạ. Nhỏ vài giọt tiết rắn vào cốc. Quả tim rắn còn đập, thả vào cốc bỗng bênh. Người dân Lệ Mật phấn đấu kết hợp phát triển kinh tế lại phải bảo đảm sự cân bằng sinh thái, bảo đảm giữ gìn động vật quý hiếm, bảo đảm không phá hoại môi trường...

Đây là một ước nguyện của lịch sử. Hình ảnh ông Hoàng Lệ Mật vẫn nhắc nhở chúng ta trong gió xuân, trong cờ bay và trống hội của mùa Xuân Tân Ty.

THẾ MẠC

Những món ăn ngày Tết

I. CÁC MÓN MỨT

● MỨT XOÀI

Nguyên liệu:

Xoài chín: 750 g

Đường: 500g

Cách làm:

Lựa xoài chín gọt vỏ, lấy thìa nạo côm xoài cho vào nồi đánh nhuyễn. Cho đường vào xoài bắc lên bếp đun nhỏ, khuấy đều tay đến khi mứt xoài trở nên sền sệt.

Nhấc xuống cho mứt xoài nguội và cho vào lọ thủy tinh, đậy nắp kín.

● MỨT GỪNG ĐỎ

Nguyên liệu:

Gừng: 500 g.

chanh: 1 quả.

Đường trắng: 500g.

Rượu trắng: 1 ly.

Cách làm:

Gọt vỏ gừng thật sạch, chẻ đôi, xắt đều, xả nước lạnh 6 - 7 lần cho sạch rồi vớt ra để ráo nước.

Vắt chanh vào nước, khi thấy nước chua chua thì cho rượu trắng vào, cho gừng vào ngâm 12 tiếng, xong đem rửa sạch.

Bắc một nồi nước vắt nước chanh vào nấu sôi cho gừng vào luộc, vớt ra xả nước để ráo. Gừng và đường cân bằng nhau, cho đường ướp vào gừng, phơi nắng.

Đến chiều, mang vào cho lên bếp sên, khi cạn nước đường bắc xuống, trải gừng ra hong khô.

● MỨT DỪA

Nguyên liệu:

Dừa: 3 quả.

Đường cát trắng: 650 g.

Phèn chua: 2/3 thìa cà phê.

Vani; Nước: 1,5 lít.

Cách làm:

Cơm dừa gọt vỏ vàng bên ngoài, cắt lát mỏng.

Nhúng dừa trong nước có pha phèn chua.

Cho dừa và đường vào nồi trộn đều, ướp 10 phút.

Bắc nồi lên bếp, sên dừa với lửa lớn, hạ dần lửa đến khi cạn nước đường.

Nếu muốn làm bông, thì đợi dừa nguội uốn từ từ từng lát dừa thành hình tùy ý, xong xếp lên mâm phơi nắng cho khô.

● MỨT MĂNG CẦU

Nguyên liệu:

Măng cầu xiêm: 1 kg ; Đường cát: 600g; Phèn chua: 1 thìa cà phê; Nước: 1 lít; Thạch cao phi: 1 thìa; Nước: 1 lít.

Cách làm:

Cho phèn chua vào nước, hòa tan. Bóc vỏ măng cầu, gọt múi ngâm vào nước phèn chua 15 phút.

Vớt măng cầu ra để ráo nước, trộn đường và đem phơi nắng 20 phút.

Cho măng cầu vào chảo sên để lửa nhỏ. Trộn nhẹ đều tay cho đến khi đường gần cạn, múi măng cầu trong và bóng, ráo đường.

Trộn măng cầu với thạch cao phi, nhấc xuống trộn 1 ít vani cho thơm.

Gấp măng cầu ra mâm dùng cho đè lên nhau, phơi nắng xong gói trong giấy bóng.

● MỨT BÍ TRÔNG

Nguyên liệu:

Bí đao: 500g.

Đường: 500g.

Hàn the, thạch cao phi, vôi.

Cách làm:

Chọn bí dày cơm, gọt vỏ, ngâm nước vôi 1 đêm.

Vớt bí ra ngâm lại với hàn the và thạch cao 6 tiếng.

Vớt bí ra xả lại nước lạnh cho sạch.

Cho bí vào nồi luộc chín.

Vớt bí ra để ráo nước, cân bao nhiêu bí thì bấy nhiêu đường, bỏ cả bí và đường vào nồi.

Khi đường tan cho lên bếp sên, nhớ để nhỏ lửa. Thỉnh thoảng trở bí sang mặt khác.

Khi đường khô nhấc xuống, trút bí ra mâm, hong khô.

II. GÀ RÚT XƯƠNG

Vật liệu:

1 con gà độ 1,5 kg.

3 thìa cà phê dầu vừng (mè)

5 tai nấm hương (hoặc nấm mèo).

1 thìa xúp bột năng

200 g giò sống 2 thìa xúp mật ong

50 g hành ta, 1 củ tỏi, 2 thìa xúp mỡ.

1 củ cà rốt.

12 khoanh bánh mỳ dày 1 cm.

1 lọn miến (bún tàu) tiêu, muối, đường, giấm.

2 quả cà chua, 2 quả ớt 20 hột tiêu, rau thơm.

100 g xà lách, giấy mỏng quấn thịt gà.

Cách làm:

* Chuẩn bị:

Gà: làm sạch, chặt bỏ chân, rút

xương. Da gà ướp chút hành, tỏi băm nhỏ, 1/3 thìa cà phê tiêu, 1/3 thìa cà phê bột ngọt, 1 thìa cà phê đường, 1 thìa cà phê dầu để 1/2 giờ. Phần thịt gà dính vào xương, bóc ra, băm nhỏ.

Nấm mèo (mộc nhĩ): Ngâm nước, rửa sạch, cắt sợi.

Hành, tỏi: băm nhỏ.

Cà rốt: tỉa hoa, ngâm giấm đường.

Miến: ngâm nước, cắt ngắn khoảng 3 cm.

Cà chua, ớt: tỉa hoa.

Xà lách: nhặt, rửa, ngâm nước muối.

* Làm nhân:

Trộn chung: thịt gà, giò sống, miến, nấm mèo, bột năng, hành tỏi băm nhỏ, tiêu sọ, 1/2 thìa cà phê tiêu xay, 1 thìa cà phê bột ngọt, 2 thìa cà phê dầu ăn, 1/2 thìa xúp đường, một ít muối cho nhân được vừa ăn, dồn vào gà, may lại.

* Quay gà:

Đặt gà vào đĩa nhôm, xếp lá thơm lên lưng gà, rưới thêm mỡ nước, đút gà vào lò. Gà hơi vàng, hòa mật ong với 1 thìa cà phê giấm, quậy đều quét lên gà. Nướng tiếp cho gà vàng đều là được (nướng độ 1 giờ đến 1g 30 phút). Dem gà để nguội, cắt từng khoanh dày khoảng 1 cm.

* Trình bày:

Cho xà lách ra đĩa, xếp gà lên cho ra hình dáng con gà. Miếng gà cho ngâm ớt tỉa hoa, đùi gà quấn giấy tua cho đẹp. Cà, ớt, cà rốt tỉa hoa xếp rải rác, cắm thêm rau thơm.

* Thịt gà này dùng với bánh mì, xì dầu, ớt cắt khoanh. ■

Vấn vợ chuyên vợ chồng...

(Tiếp theo trang 54)

Cãi nhau có thể bắt nguồn từ chuyện mổ lợn nhà hay mua thịt ở chợ, tự giã giò hay đặt mua, hôm nào thì gói bánh chưng, giờ nào thì đón ông vải... Ba ngày tết có nhà còn đánh nhau chẳng kiêng sợ gì đầu xuân năm mới. Nguyên nhân thường thấy nhất là chồng thường xả láng 3 ngày tết say xỉn từ nhà này qua nhà kia, hoặc không say xỉn thì lại đi khoanh chân ở các chiếu bạc, đánh tá lả, đánh chắn... hoặc sa đà vào các sân đá gà cá cược đến cháy túi. Bà vợ nào biết cách can gián thì êm xuôi, bà nào không biết cương nhu đúng lúc thì cãi nhau to, có khi còn

bị chồng ra đòn ngay trước bàn dân thiên hạ...

Tết thì vui nhưng chẳng ít vấn đề rắc rối. Nhiều người bảo: "Tết có phải là nguyên nhân của cãi cọ đâu, chẳng qua vợ chồng kém nhường nhịn thì sinh ra cãi nhau. Nhưng cãi nhau ngày tết thì cũng chóng làm lành lắm, chẳng giận nhau được quá một ngày đâu. Mặt đang sầm sầm tức tối, có khách đến lại phải tươi tỉnh, ngọt nhạt ngay, quên bém là vợ chồng đang giận nhau". Vâng, tết thì chả giận nhau được lâu, nhưng rõ ràng như $2+2=4$ là tết không cãi nhau, không giận nhau vẫn vui hơn rất nhiều phải không các bạn đọc yêu quý!

■
V.H

Giao "tay hòm chìa khóa"...

(Tiếp theo trang 77)

Có quý riêng, anh Th có điều kiện để lui tới mấy quán bia ôm, và chuyện anh "qua đường" với các cô tiếp viên của quán là điều không tránh khỏi. Cũng từ đó gia đình anh Th luôn phải sống trong cảnh "chiến tranh lạnh", vợ chồng anh "mạnh ai nấy sống".

Tục ngữ có câu: "Thuận vợ thuận chồng tát biển Đông cũng cạn", nếu cả hai vợ chồng đều chung sức chung lòng vì quyền lợi chung của gia đình, vì tương lai con cái, thì mọi chuyện đều ổn thỏa. Đối với các bà vợ, không nên phụ lòng tin của

chồng khi được giao tay hòm chìa khóa, cần có kế hoạch trong thu chi, đảm bảo những chi phí cơ bản thường xuyên của gia đình, và cũng phải biết tích lũy phòng khi cơ nhỡ hoặc cần mua sắm lớn. Điều mà các bà vợ cần lưu ý là phải biết tôn trọng chồng, có sự bàn bạc thống nhất với chồng trước khi sử dụng những khoản tiền lớn. Người ta thường nói: "Đàn ông xây nhà, đàn bà xây tổ ấm", quản lý tốt ngân quỹ gia đình, đó cũng là công việc quan trọng của các bà vợ - những người xây tổ ấm.

■
Y.Đ

AI BẢO RẰNG ■ MÈO SỢ NƯỚC?

Mọi người đều biết rằng mèo rất sợ nước và rất thích phơi mình dưới ánh nắng mặt trời. Hình ảnh một chú mèo tam thể nằm lim dim giữa sân để sưởi mình dưới ánh nắng ban mai, là bức tranh quen thuộc ở đồng quê.

Nhưng mèo sợ nước là các giống mèo nuôi trong nhà. Còn các loài mèo rừng thì ngược lại, chẳng những chúng không sợ nước mà còn thích dầm mình dưới nước. Ở châu Âu, con mèo rừng sẵn sàng nhảy xuống nước để bắt một con ếch hay con chuột đồng.

Ở Đông Nam Á, có một loài mèo có tên là *viverrin*, rất giỏi bắt cá. Nó sống trong rừng, trong đầm lầy, gần các nguồn nước. Nó rình rập ở các bờ sông, bờ suối. Thấy con cá nào nổi lên gần bờ, nó nhanh chóng đưa chân tóm gọn.

Con cá nào ở sâu dưới nước, mèo ta sẵn sàng lao xuống để cắn mồi. Mèo *viverrin* còn có thể lặn xuống nước để cắn chân con vịt và lôi lên bờ. Giống mèo này sống ở Ấn Độ, Thái Lan, Pakistan, Indonesia, và miền nam Trung Quốc. Thân nó to bằng con chồn và cách hành xử của nó gần giống như loài báo (cũng thuộc họ mèo). Ở trên cạn, mèo *viverrin* tấn công vào chuột, các loại bò sát và thậm chí cả các chú nai con.

VINH THẮNG

(Sưu tầm)

Những bí ẩn hấp dẫn... (Tiếp theo trang 98)

Mặc dù giày ống và thuốc chống nọc độc đã giúp giảm thiểu đáng kể tỷ lệ tử vong do rắn cắn mỗi năm, nhưng dường như các trường hợp do rắn đuôi chuông và rắn hổ mang cắn đều khó tránh khỏi cái chết và chiếm khoảng từ 1.000 đến 2.000 trường hợp mỗi năm. Tuy nhiên, theo giáo sư Greene, thì hầu hết những nạn nhân của rắn hổ mang là những người hung hãn, thường tìm cách trêu chọc hay đuổi bắt, đặc biệt là nắm lấy nó một cách cẩu thả. Thực tế thì loài rắn

rất sợ chúng ta hơn là chúng ta sợ chúng. Chúng chỉ tấn công tự vệ nếu nhận thấy có sự đe dọa nguy hiểm, chứ không phải như chúng ta luôn tìm cách truy diệt chúng vì những thú vui hay hiếu kỳ tức thời...

Đã đến lúc cần cho loài động vật máu lạnh này một khu tự trị đặc biệt trong tự nhiên, vì chúng là những người bạn tốt của chúng ta !

HOÀNG ĐẠO

(Lược dịch từ *Time*)

TỔNG CÔNG TY CAO SU VIỆT NAM
VIETNAM GENERAL RUBBER CORPORATION
CÔNG TY CAO SU BÌNH LONG
BINH LONG RUBBER COMPANY

Địa chỉ:

Thị trấn An Lộc, huyện Bình Long, tỉnh Bình Phước

Điện thoại: (065) 666324 - 666180

Fax: (065) 666222

Tài khoản: 431101.000001 Ngân hàng Phát triển Nông nghiệp huyện Bình Long, tỉnh Bình Phước

Address: An Loc town, Binh Long District,
Binh Phuoc Province

Tel: (84.65) 666324 - 666180

Fax: (84.65) 666222

Account N^o: 431101.000001 Bank of Agriculture and
Rural Development, Binh Long District,
Binh Phuoc Province

Công ty Cao su Bình Long là một doanh nghiệp Nhà nước trực thuộc Tổng Công ty Cao su Việt Nam, có diện tích 16.000 ha cao su, nằm trong vùng trung tâm nguyên liệu cao su thiên nhiên ở miền Đông Nam bộ, cách thành phố Hồ Chí Minh 110km, có đường giao thông rất thuận lợi.

Sản phẩm:

- Cao su khối: **SVR CV50, SVR CV60, SVR L, SVR 3L, SVR 5, SVR 10, SVR 20.**

- Mủ cao su ly tâm: Sản phẩm của Công ty Cao su Bình Long được tặng giải thưởng sao vàng Quốc tế về chất lượng năm 1997. Công ty Cao su Bình Long đang xây dựng hệ thống quản lý chất lượng sản phẩm theo ISO 9002.

Thị trường:

Sản phẩm của công ty được xuất sang các nước Pháp, Đức, Cộng hòa Séc, Slovakia, Liên bang Nga, Trung Quốc, Hàn Quốc, Đài Loan, Singapore, Malaysia, Argentina và Mỹ...

Công ty Cao su Bình Long rất mong muốn là bạn hàng đáng tin cậy của khách hàng và rất vui lòng được hợp tác với các đơn vị trong và ngoài nước để sản xuất các sản phẩm công nghệ từ cao su thiên nhiên.

**Rất hân hạnh
được đón tiếp
Quý khách hàng**

CÔNG TY CAO SU **TÂN BIÊN**

ĐỊA CHỈ: HUYỆN TÂN CHÂU - TỈNH TÂY NINH
ĐT: (066). 875193 - 875307 • FAX: 84. (066).875307

Trụ sở công ty.

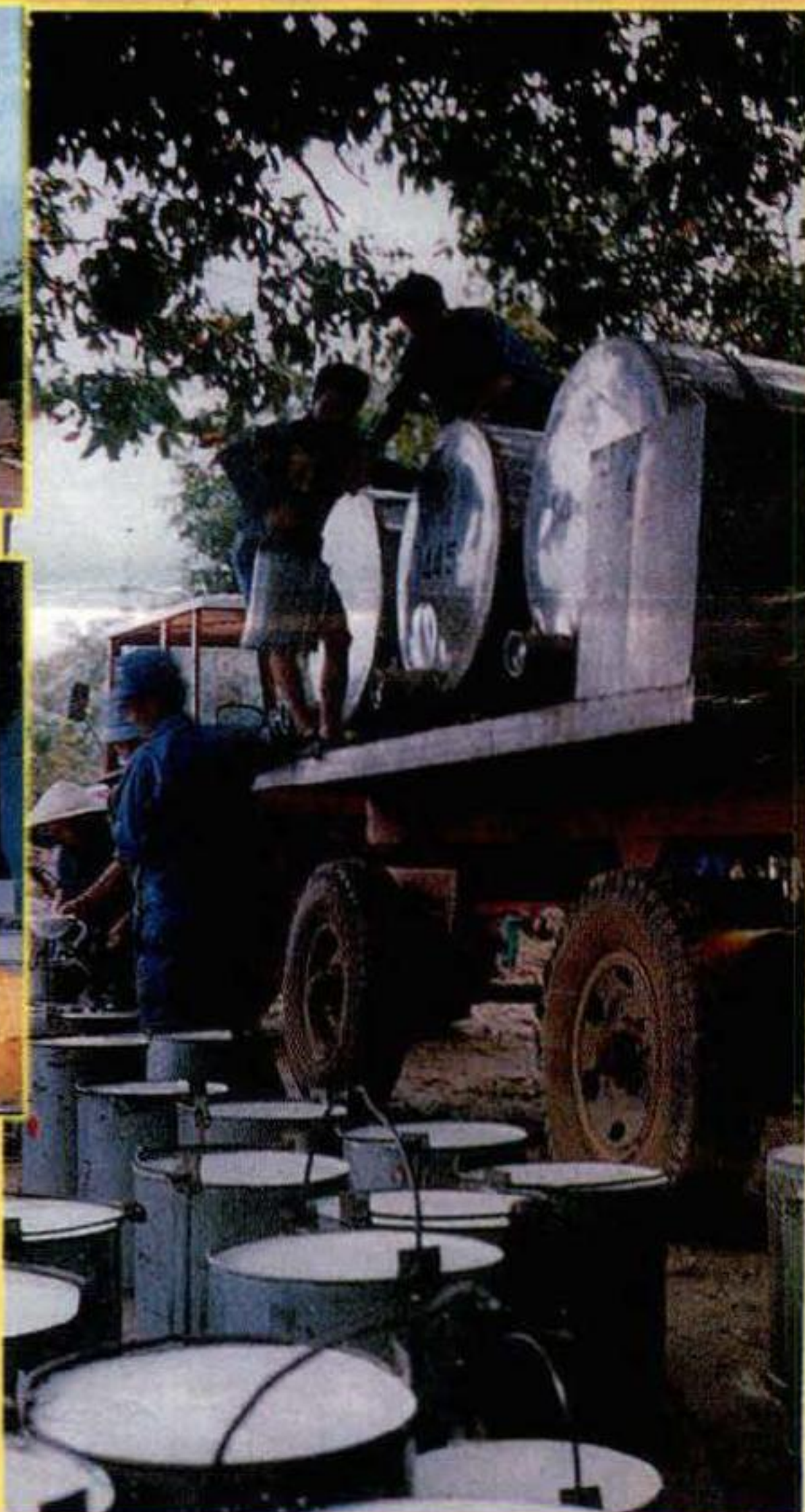

Xí nghiệp chế biến.

Chuyên:

**Sản xuất chế biến
kinh doanh các
loại mũ cao su.**

Giám đốc
TRẦN KIÊN QUYẾT

Đưa mũ về xí nghiệp chế biến.

Chúc Mừng Năm Mới